

HYVÄ KUNTOUTUSKANSION KÄYTTÄJÄ

Kuntoutusuudistus 1.10.1991

Kuntoutusta koskeva lainsäädäntö on uusittu. Uudet säännökset tulevat voimaan lokakuun alusta 1991. Uudistuksen yhteydessä muutettiin myös kaikkien työeläkelakien kuntoutusta koskevat säännökset.

Tavoitteena on, että vakuutettu kuntoutetaan työkykyiseksi. Nykyisin kuntoutusta harkitaan yleensä vasta silloin, kun vakuutettu on jo siirtymässä eläkkeelle. Järkevämpää sekä kuntoutujan että eläkejärjestelmän kannalta on pitää hänet aktiivisena ja mukana työelämässä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi yksi tärkeä apukeino on kuntoutujan talouden turvaaminen kuntoutusrahan avulla.

Kuntoutuskansio

Työeläkkeen uudet kuntoutussäännökset ovat varsin pelkistettyjä. Koska kuntoutus on pitkälti tarkoituksenmukaisuuteen perustuvaa toimintaa, sitä ei ole tarpeen rajata myöskään tarkoilla ohjeilla.

Eläkelaitosten työn helpottamiseksi on Eläketurvakeskuksessa ja Työeläkelaitosten Liitossa laadittu kuntoutusta koskevat ohjeet. Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä on annettu kuntoutusrahaa ja muita kuntoutussäännöksiä koskevat soveltamisohjeet. Työeläkelaitosten Liitto on omassa suosituksessaan antanut tarkemmat ohjeet työeläkekuntoutuksen sisällystään, kuntoutusetuuksista ja kuntoutusmenettelyistä.

Kansioon on liitetty myös verottajan ohjeet työeläkelaitosten maksaman kuntoutusrahan ja muiden kuntoutusetuuksien verottamisesta.

Jos kuntoutukseen liittyviä ohjeita myöhemmin täydennetään tai uusitaan, Eläketurvakeskus toimittaa uudet ohjeet kuntoutuskansion käyttäjille.

Ystävällisin terveisin

Matti Uimonen
Eläketurvakeskus

Pentti Kostamo
Työeläkelaitosten Liitto

Kuntoutuskansion käyttäjille

TYÖELÄKEKUNTOUTUSKANSIO

Uusittu K-lomake

Työeläkekuntoutuskansiossa on julkaistu ETK:n yleiskirje kuntoutusta koskevistä soveltamishjeista (A 17/91). Yleiskirjeen liitteenä on kuntoutushakemuslomake (K-lomake). Kuntoutushakemuslomake on nyt uusittu. Oheisena lähetämme uuden hakemuslomakkeen. Uudistuksesta huolimatta vanhoja lomakkeita voidaan edelleen käyttää.

TELAn suositus

Lähetämme oheisena lisäksi TELAn suosituksen **Kuntoutuksesta ja eläkeratkaisun lisätutkimuksista aiheutuvien kustannusten korvausperiaatteet** (2/19.5.1994). Tällä suosituksella korvataan TELAn suositukset 14/11.6.1993 aloittavien opiskelijoiden osalta ja 15/11.6.1993 kaikkien osalta. **Uusia normi-korvausohjeita sovelletaan** niihin opiskelijoihin, jotka aloittavat kuntoutuksena korvattavan opiskelunsa **1.8.1994 lukien**.

Ystävällisin terveisin

ELÄKETURVAKESKUS

1 Saapunut (pvm, vastaanottaja)

Lähetetty edelleen

1 HAKIJA	Sukunimi				
	Etunimet		Henkilötunnus		
	Lähiosoite				
	Postinumero	Postitoimipaikka	Puhelinnumero (työ)	koti	
			()	()	
	Asuinkunta		Haluan päätöksen		
			☐ suomeksi	☐ ruotsiksi	
Siviilisäätö					
☐ naimisissa / avoliitossa ☐ naimaton ☐ eronnut / asumerossa ☐ leski					
Huollettavat lapset					
Onko Teillä tai avio- / avopuolisollanne huollettavana alle 18-vuotiaita lapsia?					
☐ Ei ☐ On; lasten nimet ja henkilötunnukset					
2 KUNTOUTUS- RAHAN MAK- SUOSIOTE JA VEROTUS	Pankin nimi ja konttori		Täydellinen tilinumero		
	Pankki on velvollinen palauttamaan tilille tulleet aiheettomat eläkesuoritukset eläkkeen maksajalle		Palkan veronpidätyksessä % käytetty veroprosentti		
3 VIIMEISIN TYÖ- TAI VIRKASUHDE	Työnantajan nimi ja osoite			Puhelinnumero	
				()	
	Tehtäväne lässä työssä				
Työsuhde alkoi, pvm		Työsuhde	Mihin asti, pvm?	Työsuhde	Milloin, pvm?
		☐ jatkuu		☐ on päättynyt	
4 MUUT TYÖ- TAI VIRKA- SUHTEET	Oletteko työskennellyt				
	a) yksityisen työnantajan palveluksessa?		☐ En	☐ Olen	
b) valtion, kunnan, seurakunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön palveluksessa?		☐ En	☐ Olen; milloin ja työnantajat?		
5 YRITTÄJÄ- TOIMINTA TAI ITSENÄISEN AMMATIN HARJOITTA- MINEN	Oletteko harjoittanut yrittäjätoimintaa				
	☐ En ole ☐ Olen				
	☐ Maa- / metsätaloutta				
	☐ Ammattimaista kalastusta tai poronhoitoa				
	☐ Muuta yrittäjätoimintaa tai itsenäistä ammattia; mitä?				
	Toiminta alkoi		Osallistuteko vielä yrittäjätoimintaan tai itsenäisen ammatin harjoittamiseen?		
			☐ En osallistu		☐ Osallistun
	Yrityksen toiminta ja muutokset (Jos useampaa yritystoimintaa, ilmoittakaa mitä yritystoimintaa muutokset koskevat)				
	☐ Jatkuu entisessä laajuudessaan		☐ Toimintaa supistettu		☐ Toiminta lopetettu
Milloin supistettu / lopetettu?		Millä tavoin supistettu?		Mistä syystä?	
Yrityksen hallinta					
☐ Yritys on edelleen omistuksessani / puolisoni omistuksessa		☐ Yritys on myyty		☐ Yritys on vuokrattu	
Myynti- / Vuokrauspvm		Kenelle myyty / vuokrattu?			

6 TYÖNTEKO VARSINAI- SESSA AMMATISSA	a) Mikä on ollut tavallinen työnne eli varsinainen ammattinne?		b) Työssäoloaika tässä ammalissa?	
	c) Työnne on ollut			
	☐ päivätyötä	☐ aikapalkkaista	☐ kokopäivätyötä	
	☐ yötyötä	☐ suoritepalkkaista	☐ osapäivätyötä; päivittäinen työaika tuntia	
	d) Kuvaus työstä (selvitys työhön kuuluvista tehtävistä, työasennot, nostaminen, kantaminen, työtahti, henkinen paine jne.)			
	e) Kuvaus työtiloista ja työolosuhteista (melu, pöly, veto, kuumuus, kylmyys, altistavat aineet, lapaturmariski jne.)			
f) Onko työtehtävienne vaihtamismahdollisuuksia selvitetty?				
☐ Ei ☐ On				
g) Ovatko työtehtävänne (työn sisältö, työaika jne) muuttuneet				
☐ Eivät ole ☐ Ovat; milloin, miten ja miksi?				
7 MUU TYÖNTEKO	Oletteko tehnyt varsinaisen ammattinne lisäksi muuta työtä (minkä ajan ja missä tehtävissä)?			
8 KOULUTUS	a) Pohjakoulutuksenne			
	b) Muu koulutuksenne (tutkinnot, ammattikoulutus ja -kurssit; mikä linja, milloin käyty?)			
9 TYÖKYKY	Mikä sairaus / sairaudet haittaavat työnnekoanne? Mistä aikaen ja miten?			
	Oletteko ollut tämän sairauden vuoksi poissa työstä		Aika	
☐ Kyllä ☐ En ole				
10 LÄÄKÄRIN- AUSUNTO B	☐ Liitteenä ☐ Kansaneläkelaitoksessa ☐ Muualla; missä?			
11 LÄÄKÄRI	Nykyisin Teitä hoitavan lääkärin nimi ja vastaanotto-osoite		Milloin viimeksi kävitte vastaanotolla?	Seuraava käynti
	a) Muut lääkärit, joiden hoidossa olette ollut (nimi ja vastaanotto-osoite)		Hoitovuodet	
12 LÄÄKÄRIJÄÄ HOITANEET MUUT LÄÄKÄRIT JA HOITO- LAITOKSET kahden viime vuoden aikana)	b) Sairaalat, kuntoutus- ja tutkimuslaitokset tai mielenterveystoimistot, jossa olette ollut tutkittavana tai hoidettavana (laitoksen / toimiston nimi)		Hoitajat	Seuraava käynti

<p>13 KUNTOUTUS</p>	<p>a) Onko kuntoutusmahdollisuksianne (ammatillista / lääkinällistä) selvitetty esim. työterveyshuollossa, liikennevahingon tai tapaturman yhteydessä ja oletteko hakenut tai saanut kuntoutusta?</p> <p>☐ Ei ole selvitetty enkä ole hakenut tai saanut kuntoutusta</p> <p>☐ On selvitetty; milloin ja missä?</p> <p>☐ Olen hakenut kuntoutusta; milloin ja mistä?</p> <p>☐ Olen saanut kuntoutusta; mitä kuntoutusta, milloin ja missä?</p> <p>b) Millaiseksi arvioitte itse kuntoutusmahdollisuutenne esim. koulutuksen uuteen ammattiin? Minkälaisia kuntoutussuunnitelmia Teillä on?</p>
<p>14 KUNTOUTUS- RAHA</p>	<p>Oletteko saanut tai hakenut kuntoutusrahaa tai kuntoutukseen liittyvää ansionmenetykskorvausta?</p> <p>☐ En ole saanut / hakenut</p> <p>☐ Olen hakenut; mitä ja mistä?</p> <p>☐ Olen saanut; mitä ja mistä?</p>
<p>15 ELÄKEPALKAN HARKINNAN- VARAINEN TARKISTA- MINEN</p>	<p>Onko palkkanne jossakin työ- tai virkasuhteessa poikkeuksellisesti alentunut?</p> <p>☐ Ei ☐ On; missä työsuhteessa, milloin ja mistä syystä (esim. sairauden, lomautuksen tms. vuoksi)?</p>
<p>16 OPINTOVAPAA</p>	<p>Oletteko ollut opintovapaalain tarkoittamalla opintovapaalla?</p> <p>☐ En ole ☐ Olen; milloin?</p>
<p>17 LAPSENHOITO</p>	<p>Oletteko ollut palkattomalla äitiys- tai vanhempainlomalla tai hoitovapaalla 1.1.1981 jälkeen?</p> <p>☐ En ole ☐ Olen; milloin?</p>
<p>18 TYÖTTÖMYYS</p>	<p>a) Oletteko ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa kolmen viime vuoden aikana?</p> <p>☐ En ole ☐ Olen</p> <p>b) Oletteko saanut tai hakenut työttömyyspäivärahaa / työmarkkinatukea kolmen viime vuoden aikana? ☐ Mistä työttömyyskassasta tai Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta?</p> <p>☐ En ole saanut / hakenut</p> <p>☐ Haen</p> <p>☐ Saan ☐ Olen saanut; milloin?</p> <p>c) Oletteko ollut työllisyyslaissa tarkoitetussa ns. velvoitetyössä 1.1.1988 jälkeen?</p> <p>☐ En ole ☐ Olen; milloin?</p>
<p>19 AIKUIS- KOULUTUS</p>	<p>Oletteko saanut tai hakenut koulutustukea koulutus- ja erorahastosta, työttömyyskassasta tai Kansaneläkelaitoksesta?</p> <p>☐ En ole saanut / hakenut</p> <p>☐ Haen; mistä?</p> <p>☐ Saan; mistä ☐ Olen saanut; milloin?</p>
<p>20 TIEDOT KORVAUK- SISTA JA ELÄKKEISTÄ</p>	<p>Saatteko tai haetteko korvausta tapaturmasta, ammattitaudista, liikennevahingosta tai sotilasvammasta taikka muuta korvausta tai eläkettä (ilmoittakaa myös perhe-eläkkeet sekä ulkomailta maksettavat eläkkeet)?</p> <p>☐ En saa / hae</p> <p>☐ Haen; mitä ja mistä?</p> <p>☐ Saan; mitä ja mistä?</p>
<p>21 SAIRAUUS- PÄIVÄRAHA</p>	<p>Oletteko saanut tai hakenut sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa kolmen viime vuoden aikana?</p> <p>☐ En ole saanut / hakenut ☐ Olen hakenut ☐ Olen saanut</p> <p>Mistä Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta tai työpaikkakassasta?</p>
<p>22 ALLE- KIRJOITUS</p>	<p>Vakuutan tällä lomakkeella antamani tiedot oikeiksi. Suostun siihen, että kuntoutusasiani käsittelyssä ja kuntoutukseni toteuttamisessa tarpeellisia tietoja saadaan antaa kuntoutusta huolehtiville tahoille</p> <p>Paikka ja aika ☐ Hakijan allekirjoitus</p>

HAKEMUS TOIMITE- TAAN	<ul style="list-style-type: none">- eläkelaitokseen tai vakuutusyhtiön konttoriin- Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiamiehelle- Eläketurvakeskukseen, Opastinsilta 7, 00520 HELSINKI, puhelin (90) 1511
LIITTEET	<p>Hakemukseen on liitettävä SV-B-lausunto nykyisestä terveydentilasta.</p> <p>Hakemukseen voi liittää esim. työsuojeluhenkilön tai luottamusmiehen kuvauksen hakijan työstä. Eläkelaitos voi myös tarvittaessa pyytää kuvauksen työnantajalta.</p> <p>Jos Teille on tehty tai on tekeillä kuntoutussuunnitelma, liittäkää siitä jäjennös hakemukseen tai ilmoittakaa mistä suunnitelman voi saada.</p>
LISÄTIETOJA	

Työeläkelaitoksille

KUNTOUTUSTA KOSKEVAT SOVELTAMISOHJEET

Kuntoutusta koskeva lainsäädäntö on uudistettu. Myös työntekijäin eläkelain ja muiden yksityisen sektorin työeläkelakien kuntoutusta koskevat säännökset on uusittu.

Tässä yleiskirjeessä annetaan ohjeet uusien työeläkesäännösten soveltamisesta. Ohjeet on valmisteltu Eläketurvakeskuksessa toimivassa tulkintaryhmässä, jossa ovat jäseninä myös eläkelaitosten edustajat.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen

Lakiosasto

6.6.1991

KUNTOUTUSTA KOSKEVAT SOVELTAMISOHJEET

SISÄLLYSLUETTELO

1 Yleistä	3
2 Kuntoutuksuudistuksen pääpiirteet työeläkejärjestelmän kannalta	5
2.1 Selvittely- ja ohjaamisvelvollisuus	5
2.2 Ilmoitusvelvollisuus	5
2.3 Kuntoutuksen aikainen toimeentuloturva	6
2.4 Kuntoutustahojen yhteistoiminta	6
3 Kuntoutuksen käsitteet	7
3.1 Tapaturma- ja liikennevakuutuksen ammatillinen kuntoutus	8
3.2 Kansaneläkelaitoksen antama ammatillinen kuntoutus	9
3.3 Työeläkejärjestelmän ammatillinen kuntoutus	9
4 Kuntoutusasian käsittely työeläkejärjestelmässä	10
4.1 Kuntoutuksen hakeminen	11
4.2 Kuntoutuksen myöntämisen edellytykset	11
4.3 Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen	12
4.3.1 Selvittelyvelvollisuus eläkehakemuksen yhteydessä	12
4.3.2 Eläkkeensaajan kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen	13
4.4 Ohjaaminen muiden palveluiden piiriin	14
5 Kuntoutusasian ratkaiseminen	14
5.1 Ratkaiseva eläkelaitos	14
5.2 Päätös kuntoutuksesta eli kuntoutuslupaus	15
6 Kuntoutusraha	15
6.1 Kuntoutusraha-aika	15
6.2 Kuntoutusrahan määrä	16
6.2.1 Työelämästä tulevan kuntoutusraha	16
6.2.2 Eläkkeellä olevan kuntoutusraha	17
6.2.3 Erityistilanteita	18
7 Kuntoutusrahapäätös	18
7.1 Päätöksen antaminen	18
7.2 Muutoksenhaku	19
8 Kuntoutusaikaisten etuuksien maksaminen	19
8.1 Kuntoutusrahan maksaminen	19
8.2 Kuntoutusrahan maksaminen muulle kuin kuntoutujalle itselleen	20
8.2.1 Yleistä	20
8.2.2 Työnantajalle	20
8.3 Kuntoutusaikainen muu kuin kuntoutukseen liittyvä ansiotyö	20
8.4 Kustannusten korvaaminen	20
8.5 Ulosotto	21

Lakiosasto

6.6.1991

9	Muuttuneet olosuhteet ja kuntoutujan ilmoitus- velvollisuus	21
10	Ilmoitusliikenne	21
11	Kuntoutuksen jälkeinen toimeentulo	22
	11.1 Harkinnanvarainen kuntoutusavustus	22
	11.2 Työkyvyttömyyseläke	22
	11.2.1 Eläketapahtuma enintään vuoden kulu- essa kuntoutuksesta	22
	11.2.2 Jälkikarenssiaajan pidentyminen	22
	11.2.3 Takautuvasti myönnetty työkyvyttö- myyseläke	23
12	Kustannukset ja vastuunjako	23
13	Voimaantulo	24

Lakiosasto

6.6.1991

KUNTOUTUSTA KOSKEVAT SOVELTAMISOHJEET

1

Yleistä

Kuntoutusta koskeva lainsäädäntö on uudistettu. Uudistuksella pyritään tehostamaan nykyisten kuntoutusjärjestelmien yhteistyötä ja selkiyttämään niiden työnjakoa. Sen toivotaan myös lisäävän työntekijöiden mahdollisuuksia olla mukana työelämässä ja selviytyä elämän muista vaatimuksista entistä paremmin ja entistä pitempään. Näin ollen myös tarve siirtyä ennenaikaiselle eläkkeelle vähenisi.

Kuntouttajatahot

Kuntoutusta antavat Suomessa useat eri tahot: sosiaali- ja terveydenhuolto, opetushallinto, työhallinto, Kansaneläkelaitos, työeläkelaitokset sekä tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiöt. Näiden lisäksi kuntoutustoimintaa järjestävät työnantajat. Oman, erillisen lainsäädännön nojalla on järjestetty rintamaveteraanien kuntoutus.

Eri kuntoutustahojen valtakunnallista ja alueellista yhteistoimintaa ja työnjakoa kehittämällä pyritään siihen, että jokainen kuntoutusasiakas ohjataan suoraan tilanteeseen parhaiten soveltuvan kuntouttajatahon asiakkaaksi. Näin vältetään väliinpuutoamisilta ja tarpeettomilta siirroilta taholta toiselle. Yhteistoiminnasta on säädetty laissa kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä. Sen mukaan muun muassa jokaisen kunnan on huolehdittava siitä, että sen alueella toimii kuntoutuksen asiakaspalvelun yhteistyöryhmä, jossa keskeisimmillä kuntouttajatahoilla on edustajansa. Lisäksi eri kuntouttajatahoja koskeviin lakeihin on otettu velvoittava säännös yhteistoimintaan osallistumisesta.

Kuntouttamisvelvoite

Työnjaon selkiyttämiseksi ja kuntoutujien aseman parantamiseksi kuntoutusta koskeviin lakeihin - esimerkiksi työhallinnon ja terveydenhuollon lakeihin - on sisällytetty kuntoutusvelvoite. Erikseen on säädetty laki Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta, jonka mukaan Kansaneläkelaitoksella on yleisvelvoite kuntoutuksen antamiseen. Myös tapaturma- ja liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevat säännökset on uusittu.

Työeläkejärjestelmälle lakisäateistä kuntoutusvelvollisuutta ei uudistuksen yhteydessä säädetty, vaan sen antama kuntoutus on edelleen harkinnanvaraista.

Lakiosasto

6.6.1991

Toimeentulo-
turva

Kuntoutuksen aikaisen toimeentuloturvan puutteita on korjattu ja toimeentuloturvan tasoa yhdenmukaistettu kuntoutusrahaa koskevilla säännöksillä. Kansaneläkelaitos maksaa kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa niissä tapauksissa, joissa henkilö on terveydenhuolto- tai sosiaalihuoltojärjestelmän, työterveyshuoltolain mukaisessa taikka Kansaneläkelaitoksen järjestämässä kuntoutuksessa. Kuntoutusrahalain mukainen kuntoutusraha on tasoltaan säädetty vastaamaan sairauspäivärahaa.

Jos kuntoutuspäätöksen tekee työeläkelaitos, kuntoutujalla on oikeus työeläkelakien mukaiseen kuntoutusrahaan. Työeläkelakien mukaisen kuntoutusrahan pohjana on kuntoutujan työeläkkeen määrä, jota kuitenkin korotetaan tiettyjen sääntöjen mukaan. Tavoitteena on kuntoutuksen aikaisen toimeentuloturvan tason yhdenmukaistaminen suhteessa sairausvakuutuksen päivärahaan.

Selvittäminen
ja ohjaaminen

Lakiuudistuksessa on säädetty myös, että ennen kuin eläkettä myöntävä laitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, eläkkeenhakijan kuntoutusmahdollisuudet on selvitettävä. Jos työkyvyttömyyseläkehakemus hylätään, hakija on tarvittaessa ohjattava muiden palvelujen piiriin. Lisäksi on säädetty siitä, missä tilanteissa eri kuntoutustahojen tulee ilmoittaa toisilleen kuntoutustoimenpiteistään.

Eläke kuntou-
tuksen jälkeen

Kuntoutusuudistuksen yhteydessä muutettiin myös jälkikarenssiaikaa koskevia säännöksiä sekä lisättiin työeläkelakeihin säännös, jonka mukaan eläke lasketaan silloin, kun eläketapahtuma sattuu ennen kuin työeläkelakien mukaisen kuntoutusrahan päättymisestä on kulunut yksi vuosi.

Voimaantulo

Kuntoutuslait tulevat voimaan 1 päivänä lokakuuta 1991 ja niitä sovelletaan lain voimassa ollessa alkaneeseen kuntoutukseen.

Ohjeet

Tässä yleiskirjeessä annetaan ohjeet työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa koskevien säännösten soveltamisesta. Tietoliikenteestä ja vastuunjaosta Eläketurvakeskus antaa tarkemmat ohjeet erillisillä yleiskirjeillä.

Työeläkelaitosten liitto antaa tarkemman suosituksen työeläkekuntoutuksen sisällöstä.

Lakiosasto

6.6.1991

2

Kuntoutuusuudistuksen pääpiirteet työeläkejärjestelmän kannalta

Työeläkejärjestelmän kannalta kuntoutuusuudistuksen tärkeimmät asiat ovat eläkelaitoksille säädetty kuntoutusta koskeva selvittely- ja ohjaamisvelvollisuus eläkehakemustilanteissa sekä ilmoitusvelvollisuus kuntoutustilanteissa. Lakiin sisällytettiin lisäksi säännökset kuntoutusrahasta. Uusi laki kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä koskee myös työeläkelaitoksia.

Jäljempänä käsitellään näitä pääpiirteitä ottaen huomioon myös muut kuntouttajatahot.

2.1

Selvittely- ja ohjaamisvelvollisuus

Kuntoutusjärjestelmän hajanaisuuden vuoksi tarpeelliseen kuntoutukseen hakeutuminen on ollut työntekijöille vaikeaa. Näin ollen eläkkeelle siirtyminen on usein jäänyt ainoaksi vaihtoehdoksi. Tämän vuoksi työeläkelakeihin ja kansaneläkelakiin on otettu säännökset siitä, että ennen työkyvyttömyyseläkepäättöksen antamista eläkelaitoksen on tarvittaessa varmistettava, että eläkkeenhakijan kuntoutusmahdollisuudet on selvitetty. Vastaava selvittämisvelvollisuus on myös tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiöllä ennen pysyvän eläkkeen myöntämistä.

Edellä mainitun lisäksi laissa kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta säädetään, että Kansaneläkelaitoksen on tarvittaessa selvitettävä vakuutetun kuntoutustarve viimeistään silloin, kun vakuutettu on saanut sairausvakuutuksen päivärahaa 60 päivältä. Tällä säännöksellä on haluttu varmistaa kuntoutuksen varhainen ja oikea-aikainen toteuttaminen.

Jos työeläkelaitos tai Kansaneläkelaitos hylkää työkyvyttömyyseläkehakemuksen, eläkkeenhakija on tarvittaessa ohjattava sopivan kuntoutuksen tai muiden palveluiden piiriin. Vastaava ohjausvelvoite koskee myös tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiöitä silloin, kun ne hylkäävät oman järjestelmänsä kuntoutusta koskevan hakemuksen.

2.2

Ilmoitusvelvollisuus

Eläkehakemuksen käsittelyä varten työeläkelaitosten ja Kansaneläkelaitoksen on tarpeen tietää mahdollisesti jo suoritetuista kuntoutustoimenpiteistä ja maksetusta kuntoutusrahasta. Myös jälkikärens-

Lakiosasto

6.6.1991

ajan laskemiseksi tarvitaan tieto, miltä ajalta kuntoutusrahaa on maksettu.

Tietojen välittämiseksi työeläkelaeissa on eläkelaitokselle säädetty velvollisuus ilmoittaa ammatillisista kuntoutustoimenpiteistä ja kuntoutusrahapää-
töksestä Kansaneläkelaitokselle.

Laissa Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta ja kuntoutusrahalaisissa Kansaneläkelaitokselle on säädetty vastaava ilmoitusvelvollisuus, josta säädetään tarkemmin asetuksella.

2.3

Kuntoutuksen aikainen toimeentuloturva

Jotta kuntoutuja ei enää jäisi kuntoutuksen ajalta vaille toimeentuloturvaa, on säädetty erillinen kuntoutusrahalaki. Kuntoutusrahasta ja sen määrästä on otettu säännökset myös työeläkelakeihin. Työeläkelakien mukainen kuntoutusraha on säädetty suuremmaksi kuin vastaavalta ajalta maksettava työkyvyttömyyseläke, jotta myönteisyys kuntoutusta kohtaan lisääntyisi. Jos työeläkelaitos ryhtyy kuntoutamaan henkilöä, se maksaa työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa.

Jos kuntoutustarve johtuu tapaturmasta, ammattitaidusta taikka liikennevahingosta, tapaturmavakuutuslaitoksella tai liikennevakuutusyhtiöllä on ensisijaisesti velvollisuus maksaa kuntoutusajalta ansionmenetykskorvausta.

Silloin kun kuntouttajana on työhallinto, voidaan vajaakuntoisen työhönsijoitukseen liittyvän tutkimus- ja työkokeilun ajalta maksaa työttömyysturvalain mukaista päivärahaa. Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen valitun opiskelijan koulutuksenaikainen toimeentulo turvataan maksamalla koulutustukea siten kuin laissa työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta (763/90) on säädetty.

Jos jokin muu kuin edellä mainitut tahot - esimerkiksi Kansaneläkelaitos - antavat kuntoutusta, kuntoutuksen aikainen toimeentuloturva määräytyy kuntoutusrahalain mukaan. Tämän lain mukaisen kuntoutusrahan maksaa Kansaneläkelaitos.

2.4

Kuntoutustahojen yhteistoiminta

Kuntoutusasian hoitaminen ja kuntoutuksen jatkuvuus edellyttävät eri kuntouttajatahojen yhteistyötä. Yhteistyön järjestämiseksi on säädetty laki kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä. Siinä on

Lakiosasto

6.6.1991

säännelty valtakunnallisesta, alueellisesta ja paikallisesta yhteistoiminnasta.

Valtakunnallisen tason yhteistoiminta-elimenä on nykyiseen tapaan sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva kuntoutusasiain neuvottelukunta, jossa työeläkelaitoksilla on edustus.

Alueellisella tasolla yhteistoiminnasta huolehditaan siten, että kunkin sairaanhoitopiirin alueelle perustetaan kuntoutuksen asiakaspalvelun yhteistyötoimikunta. Toimikuntaan kuuluu mm. Kansaneläkelaitoksen nimeämä asiantuntija. Yhteistyötoimikunnan tehtävänä on suunnitella, edistää ja seurata viranomaisten, yhteisöjen ja laitosten yhteistyötä sekä käsitellä periaatteellisesti tärkeitä kysymyksiä. Yhteistyötoimikunnassa ei käsitellä yksittäisiä kuntoutustapauksia, ellei kyseessä ole periaatteellisesti tärkeä asia.

Paikallista yhteistyötä varten kunnan on huolehdittava siitä, että sen alueella toimii yhteistyöryhmä. Kunnat voivat myös yhdessä perustaa yhteistyöryhmän. Työryhmään kuuluu mm. Kansaneläkelaitoksen nimeämä edustaja. Yhteistyöryhmän tehtävänä on kunnallisella tasolla edistää kuntoutustahojen yhteistoimintaa. Työryhmän tehtävänä on muun muassa antaa lausuntoja yksittäisissä kuntoutustapauksissa. Työryhmän antama lausunto ei kuitenkaan ole sitova. Jos lausuntoa pyytää muu kuin kuntoutusasiakas itse, on lausuntoasian käsittelyyn oltava asiakkaan suostumus. Lausuntoa voi eri viranomaisten, laitosten tai yhteisöjen lisäksi pyytää esimerkiksi työterveyshuolto.

Työeläkejärjestelmällä eikä myöskään tapaturma- eikä liikennevakuutusjärjestelmällä ole edustajaa alueellisen eikä paikallisen tason yhteistyöryhmissä. Jos paikallisessa yhteistyöryhmässä käsitellään näitä järjestelmiä koskevaa asiaa, asianomaiselle vakuutuslaitokselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Työeläkelaitoksen edustajana voi toimia myös Vakuutusalan Kuntouttamiskeskus.

3

Kuntoutuksen käsitteet

Kuntoutuksesta ei ole olemassa selkeätä määritelmää. Yleensä kuntoutuksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään vajaakuntoisen tai vammaisen henkilön työstä suoriutumista, työhön paluuta, sosiaalista toimintakykyä sekä mahdollisimman hyvää omatoimista suoriutumista.

Lakiosasto

6.6.1991

Kuntoutus jaetaan sisällön suhteen neljään lohkoon, joita ovat ammatillinen, lääkinnällinen, sosiaalinen ja kasvatuksellinen kuntoutus.

Paikallisella tasolla kunnallinen terveydenhuolto vastaa lääkinnällisestä kuntoutuksesta, kunnallinen sosiaalihuolto sosiaalisesta kuntoutuksesta, työhallinto ja ammattikasvatusviranomaiset ammatillisesta kuntoutuksesta ja opetushallinto kasvatuksellisesta kuntoutuksesta.

Näiden lisäksi ammatillisista ja lääkinnällistä kuntoutusta järjestävät Kansaneläkelaitos sekä tapaturmavakuutuslaitokset ja liikennevakuutusyhtiöt. Myös työterveyshuoltojärjestelmän kautta ohjataan kuntoutukseen ja osallistutaan työpaikoilla työkykyä ylläpitävään toimintaan.

Työeläkejärjestelmän antama kuntoutus on pääasiassa ammatillisista kuntoutusta. Läkinnällistä kuntoutusta järjestetään vain ammatillisista kuntoutusta tukevana.

Tässä yleiskirjeessä ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla pyritään työntekijän työ- ja ansiomahdollisuuksien säilyttämiseen tai niiden palauttamiseen.

Seuraavassa on lyhyt luonnehdinta eri tahojen ammatillisesta kuntoutuksesta ja niiden välisestä työnjaosta.

3.1

Tapaturma- ja liikennevakuutuksen ammatillinen kuntoutus

Tapaturma- ja liikennevakuutuksen kuntoutuksen ja kuntoutuksenaikaisen toimeentulon korvaamista koskevat säännökset muutettiin kuntoutuslainsäädännön uudistamisen yhteydessä säätämällä lait tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen perusteella korvattavasta kuntoutuksesta.

Uusien säännösten mukaan kuntoutuksen antamisen edellytyksiksi riittää tapaturmasta, ammattitaudista taikka liikennevahingosta johtuva kuntoutustarve. Korvaaminen ei enää ole sidoksissa ansionmenetykskorvauksen saamiseen. Jos kuntoutustarve voidaan todeta, vahingoittuneella on oikeus ensisijaisesti tapaturma- tai liikennevakuutusyhtiön järjestämään ammatilliseen kuntoutukseen.

Lakiosasto

6.6.1991

3.2

Kansaneläkelaitoksen antama ammatillinen kuntoutus

Lainsäädännön uudistamisen yhteydessä säädettiin laki Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta. Laissa on lueteltu tilanteet, joissa Kansaneläkelaitoksella on velvollisuus järjestää ammatillista ja lääkinällistä kuntoutusta. Tämän lisäksi Kansaneläkelaitos voi järjestää myös muuta, harkinnanvaraista kuntoutusta.

Laissa säädetään Kansaneläkelaitoksen velvollisuudeksi järjestää vajaakuntoiselle, jonka työkyky on olennaisesti heikentynyt, ammatillisena kuntoutuksena koulutusta tai valmennusta. Velvollisuutta ei kuitenkaan ole jos kyseessä on tapaturmasta, ammatitautista taikka liikennevahingosta johtuva kuntoutustarve tai kuntoutukseen on jo ryhtynyt jokin muu taho esimerkiksi työeläkejärjestelmä.

Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä ammatillisena kuntoutuksena myös sellaiset kalliit ja vaativat apuvälineet, jotka ovat tarpeen vaikeavammaisen työkyvyn ja ansiomahdollisuuksien parantamiseksi tai säilyttämiseksi.

3.3

Työeläkejärjestelmän ammatillinen kuntoutus

Työeläkejärjestelmän kuntoutus on lainmuutoksen jälkeenkin pääasiassa ammatillista kuntoutusta.

Kuntoutusta koskevat uudet säännökset ovat TEL 4 h - 4 n §:ssä. Muissa työeläkelaeissa TEL:iä vastaavat säännökset ovat LEL 1 ja 4 b §:ssä, MYEL 6 §:ssä, YEL 5 §:ssä, TaEL 3 §:ssä, MEL 25 §:ssä ja VEL 18 b - 18 e §:ssä. Vastaavat muutokset tehdään myös Kuntien eläkevakuutuksen Eläkesääntöön.

Ammatillisena kuntoutuksena voidaan antaa neuvontaa, tehdä kuntoutustutkimuksia sekä antaa työhön ja ammattiin johtavaa koulutusta ja työhönvalmennusta. Myös oman yritystoiminnan tukemiseen voidaan antaa elinkeinotukea. Leskelle voidaan perhe-eläkettä maksavasta laitoksesta myöntää koulutusta varten lainaa ja elinkeinotukea.

Työeläkejärjestelmä ei ryhdy antamaan kuntoutusta silloin, kun henkilö on vammautunut tapaturmassa tai liikenneonnettomuudessa taikka saanut ammatitaudin. Tällöin tapaturmavakuutuslaitoksella tai liikennevakuutusyhtiöllä on ensijainen velvollisuus antaa vahingoittuneelle ammatillista kuntoutusta.

Lakiosasto

6.6.1991

Muiden kuntouttajatahojen osalta kuntoutuslaeissa ei ole säännöksiä ensisijaisuusjärjestyksestä.

Ammatilliseen kuntoutukseen ei myöskään ryhdytä silloin, kun jokin muu taho on jo ryhtynyt antamaan henkilölle ammatillista kuntoutusta. Tällaisena muuna tahona tulee yleensä kysymykseen Kansaneläkelaitos.

4

Kuntoutusasian käsittely työeläkejärjestelmässä

Työeläkejärjestelmä on kuntouttanut ja voi lainuudistuksen jälkeenkin kuntouttaa työkyvyttömyyseläkettä hakeneita ja jo eläkkeelle siirtyneitä. Lisäksi kuntoutusta on annettu ja voidaan edelleen antaa työkyvyttömyyden ehkäisemiseksi vielä työelämässä mukana oleville.

Kuntoutusasia voi tulla vireille eläkettä ensi kertaa haettaessa taikka jatkohakemuksen yhteydessä. Työelämästä tulevat tapaukset voivat tulla vireille esimerkiksi asianomaisen omasta, työnantajan taikka työterveyshuollon aloitteesta.

Kuntoutusasian käsittely eläkelaitoksessa on kaksivaiheinen. Ensin harkitaan kuntoutustarve ja selvitetään, millaista kuntoutusta työeläkelaitos lähtee tukemaan. Toisessa vaiheessa myönnetään työeläkelakien mukainen kuntoutusraha.

Kuntoutus-
lupauksen
antaminen

Eläkelaitos voi tehdä päätöksen kuntoutukseen ryhtymisestä eli lupautua kuntoutuksen tukemiseen. Tällöin ei kuitenkaan anneta päätöstä, johon voisi lain mukaan hakea muutosta. Koska kyseessä on eläkelaitoksen ilmoitus kuntoutukseen ryhtymisestä, eikä virallisesta päätöksestä, kutsutaan ilmoitusta tässä yleiskirjeessä kuntoutuslupaukseksi. Kuntoutuslupaushetkellä tutkitaan, että vakuutetulla on oikeus tulevaan aikaan.

Koska kuntoutuslupaushetki vastaa työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtumahetkeä, kuntoutuslupaus annetaan kirjallisena. Lain mukaisena kuntoutuspäätöksentekohetkenä pidetään sitä hetkeä, jolloin kuntoutuslupaus ensimmäisen kerran annetaan, vaikka kuntoutusasian käsittely pitkittyisi esimerkiksi kuntoutustutkimuksen vuoksi. Kuntoutuslupauksen antamishetken mukaan tutkitaan kuntoutusrahan edellytyksenä olevan tulevan ajan oikeus ja lasketaan kuntoutusrahan määrä. Kuntoutuslupaushetken mukaan lasketaan myös työkyvyttömyyseläke sellaisessa tapauksessa, jossa eläketapahtuma sattuu vuoden kuluessa kuntoutuksen päättymisestä.

Lakiosasto

6.6.1991

Mikäli kuntoutuslupauksen antaminen pitkittyy kuntoutusselvittelyn vuoksi, voidaan kuntoutuslupaushetkenä pitää myös aikaisempaa ajankohtaa.

Kuntoutuksen onnistuminen edellyttää, että vakuutettu suhtautuu kuntoutukseen myönteisesti. Työkyvyttömyyseläke voidaan kuitenkin keskeyttää, jos sen saaja ilman pätevää syytä kieltäytyy kuntoutuksesta (TEL 8 b § 1 momentti).

Kuntoutusrahan myöntäminen

Kuntoutusasian seuraavassa vaiheessa kuntoutuslupauksen saaneelle myönnetään kuntoutusraha. Jos siis kuntoutuslupaus on tehty, hakijalla on oikeus kuntoutusrahaan kuntoutuksen ajalta. Kuntoutusrahasta annetaan valituskelpoinen päätös.

4.1

Kuntoutuksen hakeminen

Kuntoutuksen hakemisesta työeläkelaitoksista ei ole annettu erityisiä säännöksiä. Jotta eläkelaitos saisi kuntoutusasian käsittelyä varten tarpeelliset tiedot, on kuntoutusta varten laadittu uusi hakemuslomake (K-lomake, liite 1). Hakemuslomake on tarkoitettu työeläkejärjestelmän käyttöön ja sitä on saatavissa eläkelaitosten omista toimipisteistä. Kuntoutusasia voi tulla käsiteltäväksi myös vapaa-muotoisella hakemuksella.

Kuntoutushakemukseen tarvitaan yleensä lisäselvitykseksi työkyvyttömyyseläkehakemuksen tavoin B-lääkärinlausunto. Jos hakijalle on tehty kuntoutusselvitys esim. työterveyshuollossa, se liitetään hakemukseen. Lisätietona voidaan tarvittaessa pyytää työnantajalta työnkuvaus. Tässä käytetään samaa lomaketta kuin yksilöllisen varhaiseläkehakemuksen yhteydessä. Jos hakijaa ollaan kuntouttamassa entisen työnantajan palvelukseen, neuvotellaan kuntousasiasta työnantajan kanssa.

Kuntoutusasia voi tulla työeläkelaitoksessa käsiteltäväksi myös työkyvyttömyyseläkehakemuksen yhteydessä. Tällöin hakijan ei tarvitse erikseen täyttää K-lomaketta.

4.2

Kuntoutuksen myöntämisen edellytykset

Kuntoutuksen myöntämisedellytyksistä säädetään TEL 4 h §:ssä. Sen mukaan työeläkelaitos voi antaa ammatillista kuntoutusta työntekijälle työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että kuntoutusta hakevalla on jokin sairaus, vika tai vamma, jonka vuoksi hänen henkinen tai ruumiillinen

Lakiosasto

6.6.1991

toimintakykynsä ei enää vastaa työn asettamia vaatimuksia tai tällainen kehitys on ennakoitavissa ilman kuntoutustoimenpiteitä.

Kuntoutuksen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että työntekijällä olisi oikeus täysitehoiseen eläkkeeseen, jos hän kuntouspäätöksen tekohetkellä (kuntoutuslupaushetki) olisi tullut työkyvyttömäksi. Myös sellaisella henkilöllä, joka kuntoutuspäätöstä tehtäessä jo saa eläkettä, jossa on otettu huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, voi olla oikeus kuntoutukseen.

Samoin edellytyksillä ammatillista kuntoutusta voidaan antaa myös yrittäjille (YEL 5 §, MYEL 6 §).

4.3

Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen

Kun kuntoutusasia tulee eläkelaitoksen käsiteltäväksi, selvitetään hakijan kuntoutusmahdollisuudet. Selvittelytyön voi tehdä eläkelaitoksen toimeksiannosta myös Vakuutusalan Kuntouttamiskeskus. Selvittelytyössä tarvittavia tietoja saadaan kuntoutushakemuksesta ja sen liitteenä olevasta lääkarintodistuksesta. Joskus hakemuksen liitteenä voi jo olla valmis kuntoutussuunnitelma.

Kuntoutuksen tarvetta ja mahdollisuuksia voidaan selvittää esim. kuntoutustutkimuksella, työkokeilulla ja ammatinvalinnanohjauksella. Myös lääketieteelliset erityistutkimukset voivat olla tarpeen asiakkaan toiminta- ja työkyvyn selvittämiseksi. Hakijan omat toiveet kuntoutuksen suhteen otetaan huomioon. Mikäli kuntoutus katsotaan aiheelliseksi, yhdessä hakijan kanssa laaditaan yksilöllinen kuntoutussuunnitelma.

Kansaneläkelaitoksen mahdollisista kuntoutustoimenpiteistä työeläkelaitos saa tiedon Kansaneläkelaitoksen SV 85-lomakkeella taikka puhelimitse paikallistoimistosta.

4.3.1

Selvittelyvelvollisuus eläkehakemuksen yhteydessä

Kun työkyvyttömyyseläkehakemus tulee eläkelaitoksen käsiteltäväksi, eläkelaitoksen on TEL 4 j §:n mukaan tarvittaessa varmistettava, että hakijan kuntoutusmahdollisuudet on selvitetty. Varmistuksen tekee työkyvyttömyyseläkehakemuksen ratkaiseva laitos. Jos hakijalla on rinnakkaista työskentelyä yksityisellä ja julkisella sektorilla, varmistuksen tekee pääasiallisesta eläketurvasta vastaava laitos. Selvittelyvelvollisuus koskee sekä varsinaista työkyvyt-

Lakiosasto

6.6.1991

tömyyseläkettä että yksilöllistä varhaiseläkettä ennakkopäätösvaiheessa.

Selvittelyvelvollisuudesta voidaan luopua ja myöntää eläke yleensä vain silloin, kun eläkkeenhakijan terveydentila on niin huono, ettei ammatillisella kuntoutuksella saavuteta riittävää työkykyä työhön palaamiseksi. Selvittelyvelvollisuudesta voidaan luopua myös jo lähellä vanhuuseläkeikää olevien hakijoiden osalta.

Muissa tilanteissa työeläkelaitoksen on ennen eläkkeen myöntämistä varmistettava, että hakija ei ole jäänyt tarpeellista kuntoutusta vaille. Nykyisellä työkyvyttömyyseläkehakemuslomakkeella ei kuitenkaan tiedustella, onko hakijan kuntoutusmahdollisuuksia selvitetty.

Kuntoutusrahalain mukaan Kansaneläkelaitoksen on selvitettävä vakuutetun kuntoutustarve viimeistään silloin, kun vakuutetulle on maksettu 60 päivää sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa. Jos selvittelyssä on tällöin todettu, ettei ammatilliseen kuntoutukseen ole tarvetta tai ettei se paranna henkilön työmahdollisuuksia, voidaan tätä selvitystä pitää yleensä riittävänä myös työeläkelaitoksen kannalta. Se ei kuitenkaan estä työeläkelaitosta harkitsemasta kuntoutusasiaa.

Työeläkelaitoksen tulisi kuitenkin selvittää kuntoutustarve ja mahdollisuudet, jos hakijan olosuhteet ovat muuttuneet jonkin muun tahon, esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen, tekemän kuntoutus selvityksen jälkeen.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi työeläkelaitoksen tavoin velvollisuus ennen eläkehakemuksen ratkaisemista varmistaa, että hakijan kuntoutusmahdollisuudet on selvitetty. Jos Kansaneläkelaitos olisi myöntämässä työkyvyttömyyseläkkeen, se on varmistanut myös kuntoutusmahdollisuudet. Tällöin työeläkelaitoksen ei myönteiseen ratkaisuun päätyessään enää tarvitse tutkia kuntoutusmahdollisuuksia, ellei siihen ole erityistä tarvetta.

Ristikkäisistä eläkeratkaisuista neuvoteltaessa, on otettava huomioon myös kuntoutusmahdollisuudet.

4.3.2

Eläkkeensaajan kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen

Jo eläkettä saavan kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen voi tulla esille esim. eläkkeensaajan omasta aloitteesta taikka jatkohakemusta käsiteltäessä.

Lakiosasto

6.6.1991

4.4

Ohjaaminen muiden palveluiden piiriin

Jos henkilö on hakenut työkyvyttömyyseläkettä taikka yksilöllistä varhaiseläkettä, on eläkelaitoksen ennen eläkkeen myöntämistä tarvittaessa siis varmistettava, että hakijan kuntoutusmahdollisuudet on selvitetty.

Jos työkyvyttömyyseläkettä taikka yksilöllistä varhaiseläkettä koskeva hakemus ollaan hylkäämässä, on eläkelaitoksen tarpeen mukaan ohjattava hakija hänen kuntoutustarvettaan vastaavien kuntoutuksen taikka muiden palveluiden piiriin. Tällöin tarkoitetaan sekä ns. ensihakemuksia että eläkkeen jatkamista koskevia hakemuksia. Kun hakemus hylätään, henkilön voidaan pääsääntöisesti katsoa pystyvän entiseen työhönsä. Jos hän palaa aikaisempaan työhönsä, ei yleensä ole tarvetta ohjata häntä muiden palveluiden piiriin. Muissa tilanteissa hänet voidaan ohjata esim. työvoimapalvelujen piiriin.

Hylkäävään ratkaisuun ensin päätyvä laitos, joko työeläkelaitos tai Kansaneläkelaitos, harkitsee myös ohjaustarpeen, joten toisen laitoksen ei ilman erityistä syytä tarvitse ohjata hakijaa muiden palvelujen piiriin.

Silloin, kun Kansaneläkelaitos pitää ohjaamista tarpeellisena, se kehottaa hylkäyspäätöksen saajaa aina ottamaan yhteyttä omaan paikallistoimistoonsa.

5

Kuntoutusasian ratkaiseminen

5.1

Ratkaiseva eläkelaitos

Kuntoutusasian ratkaisee viimeinen, täysitehoisesta eläketurvasta vastaava eläkelaitos. Tämä voi olla joko yksityisen tai julkisen sektorin eläkelaitos. Viimeinen laitos ratkaisee asian ja maksaa kuntoutusrahan, jonka määrässä on otettu huomioon hakijan kaikki TEL 8 §:n 4 momentin mukaiset peruseläkkeet.

Jos kuntoutuksen hakijalla on rinnakkaisia työsuhteita tai yritystoimintaa, kuntoutusasian ratkaisee, toisen laitoksen kanssa asiasta keskusteltuaan, se eläkelaitos, joka on vakuuttanut hakijan pääasiallisena työnä pidettävän työsuhteen tai yrittäjätöiminnan.

Lakiosasto

6.6.1991

Jos kuntoutusasia on tullut käsiteltäväksi eläkehakemuksen yhteydessä, asian ratkaiseva eläkelaitos määräytyy samoin kuin eläkeasetuksissa on säädetty eläkehakemuksen osalta.

Työeläkkeellä olevaa henkilöä voi ryhtyä kuntouttamaan se eläkelaitos, jonka eläkkeessä on otettu huomioon tuleva aika. Myös Kansaneläkelaitos saattaa ryhtyä kuntouttamaan työeläkkeellä olevaa.

5.2

Päätös kuntoutuksesta eli kuntoutuslupaus

Kuntoutukseen ryhtyminen on siis ratkaisevan eläkelaitoksen harkinnassa. Tällaisesta eläkelaitoksen myönteisestä taikka kielteisestä ratkaisusta ei anneta valituskelpoista päätöstä. Ratkaisusta ilmoitetaan kuitenkin hakijalle kirjallisesti.

Jos eläkelaitos pitää kuntoutusta tarpeellisena ja antaa kuntoutuslupauksen, sen katsotaan sitovan eläkelaitosta ainakin vuoden lupauksen tekohetkestä, jollei kuntoutusta hakeneen olosuhteissa ole tapahtunut oleellista muutosta. Yli vuoden kuluttua kuntoutusasia voidaan tarpeen mukaan ottaa uudelleen harkittavaksi.

Jos kuntoutusasia on tullut vireille eläkehakemuksen yhteydessä, eläkehakemukseen on annettava päätös, ellei hakija peruuta eläkehakemustaan. Jos eläkkeenhakijaa aletaan kuntouttaa, eläkehakemus yleensä hylätään, ellei hakijaa voida pitää työkyvyttömänä. Niissä tilanteissa, joissa hakijaa pidetään työkyvyttömänä ja siitä huolimatta aletaan kuntouttaa, eläke yleensä myönnetään vain kuntoutuksen ajaksi.

6

Kuntoutusraha

6.1

Kuntoutusraha-aika

Jos hakijalle on annettu kuntoutuslupaus, hänellä on oikeus kuntoutusrahaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on kuntoutuksen vuoksi estynyt tekemästä ansiotyötään.

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa eläkelaitoksen harkinnan mukaan myös odotusajalta, jolla tarkoitetaan kuntoutuspäätöksen eli kuntoutuslupauksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen välistä aikaa. Lisäksi kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta, voidaan maksaa kuntoutusrahaa. Kummankin syyn perusteella kuntoutusrahaa voidaan maksaa erikseen enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden.

Lakiosasto

6.6.1991

Odotusajalta kuntoutusraha voidaan myöntää henkilölle, joka ei saa eläkettä ja jonka työsuhde on jo päättynyt, jos hän ei saa muualtakaan toimeentuloturvaa. Kuntoutusrahan maksaminen odotusajalta voi olla tarpeen myös silloin, kun työn tekeminen ennen kuntoutuksen alkamista ei henkilön terveydentilan kannalta ole suotavaa. Kuntoutusraha voidaan näissä tapauksissa eläkelaitoksen harkinnan mukaan maksaa myös kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Jotta kuntoutuksessa olevallakin henkilöllä olisi kesäloma, on muun muassa perusteltua maksaa kuntoutusrahaa yhdeltä kesälomakuukaudelta.

Eläkkeellä olevalle kuntoutusraha maksetaan pääsääntöisesti vain niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on kuntoutuksessa. Kuntoutusrahaa ei makseta kuntoutuslupauksen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta eikä myöskään kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta, koska kuntoutuja saa näiltä ajoilta eläkettä.

6.2

Kuntoutusrahan määrä

TEL 4 1 §:ssä on erikseen säädetty eläkkeellä olevan kuntoutusrahan määrästä ja kuntoutusrahan määrästä silloin, kun henkilö ei vielä saa eläkettä. Kuntoutusrahaa ei voida myöntää osittaisena, kuten osatyökyvyttömyyseläke.

6.2.1

Työelämästä tulevan kuntoutusraha

Sellaisen henkilön, joka ei saa eläkettä, kuntoutusraha määräytyy sen työeläketurvan mukaan, johon hänellä olisi ollut oikeus, jos hän kuntoutuspäätöksentekohetkellä eli kuntoutuslupauksen antohetkellä olisi tullut täysin työkyvyttömäksi.

Jos työkyvyttömyyseläkettä hakenutta ei voida pitää työkyvyttömänä, mutta häntä ryhdytään kuntouttamaan, eläkehakemus hylätään. Tällöin hänelle myönnetään työelämästä tulevan kuntoutusraha.

Kuntoutusrahan määrä on TEL 8 §:n 4 momentin mukaisen peruseläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla. Kuntoutusrahan pohjana olevaa eläkettä laskettaessa voi myös esimerkiksi TEL 7 §:n 2 momentin poikkeussäännös tulla sovellettavaksi. Myös yhteensovitusäännöksiä on sovellettava.

Yksityisen sektorin eläkelaitoksen kuntouttaessa henkilöä, kuntoutusrahaa määrättäessä otetaan huomioon myös julkisen sektorin peruseläketurva. Jos

Lakiosasto

6.6.1991

tulevan ajan oikeus on voimassa sekä julkiselta sektorilta että yksityiseltä sektorilta, yksityisen sektorin kuntoutusrahaa otetaan huomioon julkisen sektorin peruseläketurva tulevine aikoineen.

Vastaavasti julkisen sektorin ryhtyessä kuntouttamaan hakijaa, sen maksamaa kuntoutusrahaa määrätessä otetaan huomioon yksityisen sektorin eläketurva. Tällöin kuntoutusrahan pohjana oleva eläke lasketaan kuitenkin julkisen sektorin osalta lisäturvan mukaisena.

Kuntoutusrahaa laskettaessa ei oteta huomioon yksityisen sektorin lisäeläkettä eikä kansaneläkettä.

Kuntoutusrahan määrää tarkistetaan TEL-indeksillä ja sen määrä voi muuttua muutenkin kuntoutuksen aikana, esimerkiksi uuden yhteensovituksen johdosta.

Laskuesimerkki työsuhteessa olevan kuntoutusrahasta (liite 2).

6.2.2

Eläkkeellä olevan kuntoutusraha

Jos työntekijä saa TEL 8 §:n 4 momentin mukaista eläkettä, hänelle maksetaan eläkkeen lisäksi kuntoutuksen ajalta kuntoutusrahaa. Kuntoutusrahan määrä on tällöin 10 prosenttia hänelle maksettavien peruseläkkeiden ja kansaneläkkeen pohjaosan, lisäosan ja lapsikorotuksen yhteismäärästä.

Jos henkilö on hakenut työkyvyttömyyseläkettä ja häntä pidetään työkyvyttömänä, hänelle myönnetään eläke. Jos häntä ryhdytään myös kuntouttamaan, hänelle myönnetään lisäksi eläkkeensaajan kuntoutusraha.

Kuntoutusrahan määrä muuttuu työeläkkeen määrän muuttuessa. Kansaneläkkeen suuruus sitä vastoin selvitetään ainoastaan kuntoutusrahakauden alkaessa, eikä siihen sen jälkeen tehtyjä muutoksia oteta huomioon. Jos työeläke on määrältään niin suuri, että henkilöllä ei ole oikeutta lisäosaan, voidaan kansaneläke ottaa suoraan huomioon pohjaosan ja mahdollisen lapsikorotuksen suuruusena. Muussa tapauksessa kansaneläkkeen määrä on selvitettävä Kansaneläkelaitoksesta. Koko kuntoutusrahaa, myös kansaneläkettä vastaavaa osaa, korotetaan TEL-indeksillä.

Laskuesimerkki eläkkeensaajan kuntoutusrahasta (liite 3).

Lakiosasto

6.6.1991

6.2.3

Erityistilanteita

Jos työeläkelaitos ryhtyy kuntouttamaan osatyökyvyttömyyseläkettä saavaa henkilöä, joka ei ole työssä kuntoutuksen aikana, voidaan osaeläke muuttaa kuntoutuksen ajaksi määräaikaiseksi täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi ja maksaa sen lisäksi 10 %:n kuntoutusrahaa, joka lasketaan täyden eläkkeen määrästä. Osaeläke voidaan kuitenkin kuntoutuksen johdosta muuttaa täydeksi yleensä vain, jos kuntoutus jatkuu vähintään vuoden ajan.

Jos osaeläkettä saava kuntoutettava jatkaa työntekoaan kuntoutuksen aikana, myönnetään hänelle osaeläkkeen lisäksi 10 %:n kuntoutusraha osaeläkkeestä laskettuna. Jos kuntoutus ei tällaisessa tapauksessa liity kuntoutettavan työhön, kuntoutusrahaa ei makseta työnantajalle.

Määräaikaisen täyden työkyvyttömyyseläkkeen jatkona voidaan myöntää kuntoutusajaksi määräaikainen eläke ja eläkkeensaajan kuntoutusraha. Ellei henkilöä enää voida pitää työkyvyttömänä, työkyvyttömyyseläkettä ei jatketa, vaan eläkkeen sijasta kuntoutuksen ajaksi myönnetään työelämästä tulevan kuntoutusraha. Kuntoutusraha on tällöin entinen työeläke + 33 %.

7

Kuntoutusrahapäätös

7.1

Päätöksen antaminen

TEL 4 n §:n mukaan kuntoutusrahaa koskevasta päätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä on säädetty eläkepäätöksestä. Näin ollen kuntoutusrahapäätös tulee eläkepäätöksen tavoin toimittaa hakijalle postitse. Päätökseen liitetään laskelma kuntoutusrahan muodostumisesta.

Päätöksellä todetaan, että kuntoutusrahaa maksetaan kuntoutuksen ajalta. Siinä mainitaan kuntoutusrahan alkamishetki ja todennäköinen päättymispäivä. Lisäksi päätöksellä todetaan, että kuntoutettavalla on velvollisuus toimittaa selvitys kuntoutuksen jatkumisesta, esimerkiksi todistus koulusta aina uuden lukukauden alkaessa.

Päätöksellä voidaan ilmoittaa myös kuntoutusrahan maksamisesta odotusajalta ennen kuntoutuksen alkamista

Lakiosasto

6.6.1991

ja mahdollisten kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta, vaikka tältä osin ei olekaan valitusoikeutta.

Jo eläkettä saavalle annetaan kuntoutusrahasta erillinen päätös.

7.2

Muutoksenhaku

Kuntoutuslupauksen antamisesta taikka kuntoutuksen epäämisestä ei anneta valituskelpoista päätöstä, koska kyseessä on harkinnanvarainen etuus.

Kuntoutusajalta maksettavasta kuntoutusrahasta sitä vastoin annetaan valituskelpoinen päätös, josta hakija voi valittaa samoin kuin eläkepäätöksestä ensin eläkelautakuntaan ja edelleen vakuutus-oikeuteen.

8

Kuntoutusaikaisten etuuksien maksaminen

8.1

Kuntoutusrahan maksaminen

TEL 4 n §:n mukaan kuntoutusrahan maksamisesta on voimassa soveltuvin osin mitä eläkkeen maksamisesta on säädetty, joten kuntoutusraha maksetaan eläkkeen tavoin yleensä kuukausittain. Kuntoutusrahan maksaminen alkaa kuitenkin viimeistään kuntoutuksen alkamispäivänä ja lakkaa kuntoutuksen päättyessä.

Joissakin tapauksissa on tarpeellista maksaa kuntoutusraha myös kuukautta lyhyemmältä ajalta, esimerkiksi lyhyen kuntoutustutkimuksen ajaksi. Laskettaessa kuntoutusrahaa alle kuukauden jaksolle, kuntoutusrahan jakajana käytetään 30 päivää.

Kuntoutusrahaa maksettaessa ei noudateta ensisijaisuusaikaa koskevia säännöksiä, koska kuntoutusraha-ajalta ei makseta sairausvakuutuspäivärahaa. Jos kuntoutuja sairastuu kuntoutuksen aikana ja sairaus jatkuu yli kuukauden, voidaan kuntoutusrahan maksaminen keskeyttää sairauden ajaksi.

Jos kuntoutusrahan maksaminen viivästyy, se maksetaan viivästysajalta korotettuna. Viivästysaika lasketaan kuntoutusrahan maksamiseen vaadittavan selvityksen (esim. todistus koulun alkamisesta) saapumisesta eläkelaitokseen.

Jos kuntoutusraha myönnetään vasta sen jälkeen, kun kuntoutus on jo alkanut ja kuntoutusraha tällöin myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta. Vuoden aika lasketaan

Lakiosasto

6.6.1991

siitä, kun kuntoutusasia on tullut vireille työeläkelaitoksessa (K-hakemus, vapaamuotoinen hakemus tai työkyvyttömyyseläkehakemus).

Kuntoutusraha on eläkkeiden tavoin veronalaista tuloa.

8.2

Kuntoutusrahan maksaminen muulle kuin kuntoutujalle itselleen

8.2.1

Yleistä

Kuntoutusrahan maksamisesta on soveltuvin osin voimassa mitä eläkkeen maksamisesta. Näin ollen kuntoutusraha tai osa siitä voidaan maksaa myös muulle kuin sen saajalle itselleen (esimerkiksi hakemuksesta sosiaalilautakunnalle).

Kuntoutusrahan maksamisesta muulle kuin kuntoutujalle itselleen noudatetaan soveltuvin osin samoja ohjeita kuin eläkkeen maksamisesta muulle kuin eläkkeensaajalle (yleiskirje A 33/88).

8.2.2

Työnantajalle

Työnantaja voi maksaa työntekijälle kuntoutukseen liittyen palkkaa kuntoutusaikana. Tällöin kuntoutusraha maksetaan samalta ajalta maksettua palkkaa vastaavalta osalta työnantajalle (TEL 4 n §:n 3 momentti). Mikäli palkka on kuntoutusrahaa pienempi, maksetaan erotus kuntoutujalle itselleen.

Kuntoutusraha maksetaan työnantajalle edellyttäen, että työnantajan hakemus on saapunut eläkelaitokselle ennen kuntoutusrahan suorittamista.

8.3

Kuntoutusaikainen muu kuin kuntoutukseen liittyvä ansiotyö

Kuntoutusrahan myöntämisen edellytyksenä on, että kuntoutuja on estynyt tekemästä ansiotyötään. Tästä huolimatta kuntoutuja voi tehdä jonkin verran muuta kuin kuntoutukseen liittyvää ansiotyötä kuntoutusaikana. Jos ansiot kuitenkin nousevat huomattavan suuriksi, eläkelaitos harkitsee, onko kuntoutusrahan maksamiseen enää perusteita.

8.4

Kustannusten korvaaminen

Kuntoutusrahan lisäksi maksetaan kuntoutuksesta aiheutuvat välittömät ja tarpeelliset kulut kuten koulumaksut, kirja- ja opintovälinehankinnat sekä matkakustannukset (TEL 4 m §). Näistä kustannuksista Työeläkelaitosten liitto antaa soveltamissuosituksen.

Lakiosasto

6.6.1991

8.5

Ulosotto

Kuntoutusraha on palkan sijaan tuleva etuus. Sen nettomäärästä voidaan eläkkeiden tavoin ulosmitata enintään 1/3. Suojaosuudesta annetut määräykset tulee kuitenkin ottaa huomioon.

Kuntoutuksen aikaisten kustannusten korvauksia ei saa ulosmitata.

9

Muuttuneet olosuhteet ja kuntoutujan ilmoitusvelvollisuus

Uuden TEL 4 n §:n mukaan kuntoutusrahasta ja sitä koskevasta päätöksenteosta on voimassa mm. mitä eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuudesta ja takaisinperinnästä on säädetty. Eläkelaitos voi tarvittaessa vaatia selvitystä kuntoutuksen jatkumisesta ja tarvittaessa lakkauttaa kuntoutusrahan maksamisen seuraavasta mahdollisesta eräntymispäivästä. Jos kuntoutusrahaa on maksettu perusteetta, se voidaan aiheettomasti maksetun eläkkeen tavoin periä takaisin.

10

Ilmoitusliikenne

TEL-työsuhde ilmoitetaan päättyneeksi sinä päivänä, jona palkanmaksu päättyy. Jos työntekijä kuitenkin kuntoutetaan entisen työnantajansa palvelukseen, TEL-työsuhdetta ei katkaista, ellei palkaton jakso ole yli vuoden mittainen.

Yrittäjillä vakuutus pidetään voimassa, mikäli yrittäjätoiminta jatkuu kuntoutuksen aikana.

Uuden TEL 4 n §:n 2 momentin mukaan eläkelaitoksen on ilmoitettava kuntoutustoimenpiteistään ja kuntoutusrahapäätöksistään Kansaneläkelaitokselle.

Työeläkelaitos saa tarvittaessa tiedot Kansaneläkelaitoksen kuntoutuspäätöksestä ja sen maksamista kuntoutusrahajaksoista uusittavalla SV 85-lomakkeella Kansaneläkelaitoksesta.

Työeläkelaitosten ja Kansaneläkelaitoksen välisestä tietojenvälityksestä, rekisteriliikenteestä ja eläketapahtumailmoituksista on annettu ohjeet erillisellä yleiskirjeellä C 5/91.

Lakiosasto

6.6.1991

11 Kuntoutuksen jälkeinen toimeentulo

11.1 Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta voidaan eläkelaitoksen harkinnan mukaan maksaa kuntoutumassa olleelle henkilölle kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta tarpeellista. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus määritellään kertosuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Se on enintään kuudelta kuukaudelta lasketun kuntoutusrahan suuruinen.

Harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta ei anneta valituskelpoista päätöstä.

Koska harkinnanvaraista kuntoutusavustusta ei makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan, selvitetään päivärahatiedot työttömyyskassasta tai Kansaneläkelaitoksesta ennen kuntoutusavustuksen maksamista.

11.2 Työkyvyttömyyseläke

11.2.1 Eläketapahtuma enintään vuoden kuluessa kuntoutuksesta

On mahdollista, että kuntoutuja tulee työkyvyttömäksi kuntoutuksen aikana tai pian kuntoutuksen jälkeen työhön palattuun. Tällöin on tärkeätä, että eläketurva ei heikkene kuntoutuksen vuoksi. TEL 6 §:n 6 momentissa on säädetty, että eläketapahtuman sattuessa kuntoutuksen aikana tai ennen kuin työeläkelakien mukaisen kuntoutusrahan päättymisestä on kulunut yksi vuosi, työkyvyttömyyseläke määrätään niillä perusteilla, joilla se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutuspäätöstä tehtäessä eli kuntoutuslupauksen tekohetkellä.

11.2.2 Jälkikarenssiajan pidentyminen

Lainuudistuksen yhteydessä muutettiin myös TEL 6 §:n 3 momentin säännöstä jälkikarenssiajasta. Jälkikarenssiaikaa pidentävät myös työeläkelakien ja kuntoutusrahain perusteella maksettu kuntoutusraha sekä tapaturma- ja liikennevakuutuksen maksamat ansiomenetykskorvaukset.

Lakiosasto

6.6.1991

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus ei kuitenkaan jatka tulevan ajan oikeutta.

Ennen kuntoutusrahalakia voimassa ollut kuntoutusetuus voidaan muuttaa kuntoutusrahalain mukaiseksi, Kansaneläkelaitoksen maksamaksi, kuntoutusrahaksi tammikuun alusta 1992 tai sen jälkeen. Tällainen muutettu uuden lain mukainen etuus pidentää myös jälkikarenssiaikaa 1.1.1992 lukien.

TEL:n mukaista kuntoutusaikaa ei rinnasteta eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eikä siltä ajalta siis kartu eläketurvaa. Jos työntekijä kuitenkin on työeläkelakien piiriin kuuluvassa työsuhteessa kuntoutuksen rinnalla, karttuu hänelle tästä työstä normaalisti eläkettä.

11.2.3

Takautuvasti myönnetty työkyvyttömyyseläke

Kysymystä eläkkeelle siirtymisestä ei yleensä pitäisi ottaa esille kuntoutusaikana. Jos työkyvyttömyyseläke poikkeuksellisesti myönnettäisiin esimerkiksi muutoksenhakuasteessa, ei työkyvyttömyyseläkettä kuitenkaan makseta takautuvasti työeläkelakien mukaiselta kuntoutusraha-ajalta (TEL 4 d § 6 momentti).

Kansaneläkelaitokselta kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle voidaan takautuvasti maksaa myös työeläkelakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä. Tällöin työkyvyttömyyseläkkeenä maksetaan vain kuntoutusrahan ja eläkkeen erotus. Kuntoutusraha otetaan huomioon vähentävästi vain kerran, joten takautuvaa eläkettä maksavien eläkelaitosten on selvitettävä, ettei kuntoutusrahaa ole vähennetty jo muussa eläkkeessä, esimerkiksi kansaneläkkeessä.

Piirrosesimerkki kuntoutusrahan huomioon ottamisesta (liite 4).

12

Kustannukset ja vastuunjako

Kuntoutuksesta huolehtiva eläkelaitos vastaa yleensä siitä kuntoutusrahan osasta, josta se olisi työkyvyttömyyseläkkeen osalta vastannut. Muusta kuntoutusrahasta vastaavat eläkelaitokset yhteisesti.

Kuntoutukseen liittyvistä muista kuin kuntoutusrahan aiheuttamista kustannuksista vastaa yksin kuntoutuksesta huolehtiva eläkelaitos. Tällaisia muita

Lakiosasto

6.6.1991

kustannuksia ovat esimerkiksi kuntoutuksesta aiheutuvat välittömät kustannukset ja harkinnanvarainen kuntoutusavustus.

Vastuunjaosta annetaan ohjeet erillisellä yleiskirjeellä.

13

Voimaantulo

Uusia kuntoutussäännöksiä sovelletaan kuntoutukseen, joka alkaa lain tultua voimaan eli 1.10.1991 tai sen jälkeen. Jos kuntoutusrahan maksu alkaa tämän jälkeen, kuntoutusraha määräytyy uusien säännösten mukaan. Työeläkejärjestelmässä vanhoja kuntoutustapauksia ei muuteta uuden lainsäädännön mukaisiksi.

Eläkehakemusten osalta kuntoutusmahdollisuuksien selvittelyvelvollisuus ja ohjausvelvollisuus koskee 1.10.1991 jälkeen annettuja eläkepäätöksiä.

KUNTOUTUSHAKEMUS

K

Vastaanottoaika ja -aika

HAKIJA	Sukunimi	Haluan päätöksen ☐ suomeksi ☐ ruotsiksi
	Etunimet	Henkilötunnus
	Lähiosoite	Postinumero ja -toimipaikka
	Puhelin työhön kotiin	Ennakonpidätysprosentti
	Siviilisäätö ☐ naimisissa / avoliitossa ☐ naimaton	☐ eronnut / asumerossa ☐ leski
KUNTOUTUS- RAHAN MAKSU- OSOITE	Rahalaitoksen nimi ja konttori	Täydellinen tilinumero
TYÖTEHTÄ- VÄT JA TYÖOLO- SUHTEET	Viimeinen työnantaja	Kuinka kauan olette työskennellyt tässä ammatissa vuotta
	Nykyinen ammatti	
	Työn luonnehdinta ☐ kevyttä ☐ keskiraskasta ☐ osapäivätyötä ☐ istumatyötä ☐ päivätyötä ☐ sisätyötä ☐ aikapalkka ☐ raskasta ☐ kokopäivätyötä ☐ seisomatyötä ☐ vuorotyötä ☐ ulkotyötä ☐ suoritepalkka	
	Kuvaus työstä. Minkälaisia tehtäviä työhönne sisältyy? Onko työssänne ruumiillisesti rasittavia tehtäviä tai henkisesti rasittavia piirteitä (työasennot, työtahti jne.). Millaisia?	
Kuvaus työtiloista ja työolosuhteista (melu, pöly, veto, kuumuus, tapaturmariski jne.)		

SAIRAUS-PAIVARAHA	<p>Oletteko saanut tai hakenut sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa kolmen viime vuoden aikana</p> <p>☐ en ole saanut / hakenut ☐ olen hakenut ☐ olen saanut</p> <p>Mistä Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta tai työpaikkakassasta</p>												
MUU KUNTOUTUS	<p>Oletteko saanut tai hakenut kuntoutusta muualta?</p> <p>☐ olen ☐ en ole</p> <p>Mistä?</p> <p>☐ Kansaneläkelaitos ☐ tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiö ☐ työeläkelaitos ☐ opintohallinto ☐ työvoimahallinto ☐ muu, mikä?</p> <p>Mitä kuntoutusta olette saanut? Milloin?</p>												
KUNTOUTUS-TUTKIMUKSET	<p>Oletteko ollut kuntoutustutkimuksessa? Missä ja milloin?</p> <p>☐ kyllä ☐ ei</p>												
KUNTOUTUS-SUUNNITELMA	<p>Millaisia kuntoutussuunnitelmia Teillä on?</p>												
MUUT TYÖ-TAI VIRKA-SUHTEET	<p>Olen ollut</p> <p>☐ valtion palveluksessa ☐ kunnan palveluksessa ☐ kirkon palveluksessa ☐ muu</p> <table border="1" data-bbox="338 1444 1552 1798"> <thead> <tr> <th data-bbox="338 1444 1029 1489">Työnantaja</th> <th data-bbox="1035 1444 1552 1489">Aika</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	Työnantaja	Aika										
Työnantaja	Aika												
ELÄKKEET JA KORVAUKSET	<p>Saatteko jotain eläkettä tai korvausta?</p> <p>☐ kyllä ☐ en saa</p> <p>Mistä?</p>												
ALLE-KIRJOITUS	<p>Vakuutan antamani tiedot oikeiksi. Suostun siihen, että lääkäri tai laitos, jolla on tietoja terveydentilastani, saa antaa niitä eläkelaitokselle kuntoutusasiani käsittelyä varten.</p> <p>Päivämäärä Hakijan allekirjoitus</p>												

HAKEMUS TOIMITE- TAAN	<ul style="list-style-type: none">- eläkelaitokseen tai vakuutusyhtiön konttoriin- Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiamiehelle- Eläketurvakeskukseen, Opastinsilta 7, 00520 HELSINKI, puhelin (90) 1511
LIITTEET	<p>Hakemukseen on liitettävä SV-B-lausunto nykyisestä terveydentilasta.</p> <p>Hakemukseen voi liittää esim. työsuojeluhenkilön tai luottamusmiehen kuvauksen hakijan työstä. Eläkelaitos voi myös tarvittaessa pyytää kuvauksen työnantajalta.</p> <p>Jos Teille on tehty tai on tekeillä kuntoutussuunnitelma, liittäkää siitä jäljennös hakemukseen tai ilmoittakaa mistä suunnitelman voi saada.</p>
LISÄ- TIETOJA	

VA/Anneli Ikkala

ESIMERKKI 1

KUNTOOUTUSRAHAN MÄÄRÄYTYMINEN, KUN ELÄKELAITOS ALKAA KUNTOUTTAA JATKUVASSA TYÖSUHTEESSA OLEVAA VAKUUTETTUA.

Työntekijä on syntynyt 2.11.1947.

Kuntoutuslupaus annetaan ja kuntoutusrahan määrä lasketaan 1.10.1991. Kuntoutus alkaa 1.11.1991, josta lähtien alkaa myös kuntoutusrahan maksaminen.

Kuntoutusrahaa määrättäessä huomioon otettavat TEL 8 §:n 4 momentin mukaiset eläkkeet, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi kuntoutuslupauksen antamisajankohtana:

TEL-eläke	=	4 851,04 mk/kk (sisältää tulevan ajan)
VEL-eläke	=	886,26 mk/kk
KVTEL-eläke	=	<u>542,38 mk/kk</u>
Yhteensä	=	6 279,68 mk/kk (vuoden 1991 TEL-ind.)

Yhteensovitus ei vaikuta eläkkeen määrään.

KUNTOOUTUSRAHA

$6\,279,68 \text{ mk/kk} + (0,33 \times 6\,279,68 \text{ mk/kk}) = 8\,351,97 \text{ mk/kk}$

Kuntoutusrahan maksaa kuntoutuksesta vastaava TEL-laitos.

VA/Anneli Ikkala

ESIMERKKI 2

KUNTOUTUSRAHAN MÄÄRÄYTYMINEN, KUN TYÖNTEKIJÄ ON ELÄKKEELLÄ.

Eläkkeensaaja on syntynyt 2.11.1947.

Eläke on alkanut 1.5.1989.

TEL 8 §:n 4 momentin mukaisesti lasketut eläkkeet:

TEL-eläke	=	4 851,04 mk/kk	(sisältää tulevan ajan)
VEL-eläke	=	886,26 mk/kk	
KVTEL-eläke	=	<u>542,38 mk/kk</u>	
Yhteensä	=	6 279,68 mk/kk	(vuoden 1991 TEL-ind.)

Eläkkeensaajalle annetaan kuntoutuslupaus 1.10.1991. Kuntoutus alkaa 1.11.1991, jolloin maksussa olevien eläkkeiden perusteella lasketaan kuntoutusraha. Kansaneläke otetaan huomioon sen suuruisena kuin se on kuntoutusrahakauden alkaessa.

Kuntoutusrahakauden alussa kansaneläkkeen pohjaosa on 412 mk/kk ja lapsikorotus 242 mk/kk.

Peruseläkkeet, KEL-pohjaosa ja KEL-lapsikorotus yhteensä:

6 279,68 mk/kk + 412,00 mk/kk + 242,00 mk/kk
= 6 933,68 mk/kk.

KUNTOUTUSRAHA

0,10 x 6 933,68 mk/kk = 693,37 mk/kk

TEL-laitos maksaa TEL-tkv-eläkkeen	=	4 851,04 mk/kk
ja kuntoutusrahan	=	693,37 mk/kk
Valtiokonttori maksaa VEL-eläkkeen	=	886,26 mk/kk
KEVA maksaa KVTEL-eläkkeen	=	542,38 mk/kk
Kela maksaa KEL-pohjaosan ja lapsikorotuksen	=	<u>654,00 mk/kk</u>
Eläkkeensaajan kuntoutusajan toimeentuloturva	=	7 627,05 mk/kk

Kuntoutuksesta aiheutuvat välittömät kustannukset maksaa TEL-laitos.

VA/Anneli Ikkala

ESIMERKKI 3.

KUNTOUTUSRAHALAIN MUKAISEN KUNTOUTUSRAHAN HUOMIOON OTTAMINEN, KUN TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKE MYÖNNETÄÄN SAMALLE AJALLE

Kansaneläkelaitos on aloittanut henkilön kuntoutuksen ja myöntänyt hänelle kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa 1.10.1991 alkaen 2 000 mk/kk.

Henkilö tulee työkyvyttömäksi 25.11.1991 ja työkyvyttömyyseläke alkaa 1.12.1991.

Kansaneläkelaitos myöntää henkilölle ensin kansaneläkkeen pohjaosan 412 mk/kk. Pohjaosa on pienempi kuin kuntoutusraha, minkä vuoksi se ei tule maksettavaksi ennen kuntoutusrahan päättymistä.

TEL-työkyvyttömyyseläke myönnetään kansaneläkkeen pohjaosan myöntämisen jälkeen. TEL-eläke on 3 800 mk/kk. Koska kuntoutusrahaa on myönnetty samalta ajalta vähennettynä KEL-pohjaosan määrällä 2 000 mk/kk - 412 mk/kk = 1 588 mk/kk, jää TEL-eläkettä maksettavaksi ylimenevä osa eli 2 212 mk/kk.

Tammikuun alusta TEL-eläke on 3 800 mk/kk (vuoden 1991 indeksitasossa).

Kuntoutusrahaa on ehditty maksaa vuoden 1991 loppuun. Tammikuun alusta 1992 Kela myöntää henkilölle pohjaosan lisäksi kansaneläkelain mukaisen lisäosan.

		TEL 3.800-(2.000-412) =2.212 mk/kk	TEL 3.800 mk/kk
	Kura 2.000 mk/kk		KEL p.o.+l.o.
1.10.91		KEL-p.o. (412mk)	
	1.12.91		
			1.1.92

Lakiosasto/Seppälä

9.2.1996

Kuntoutuskansion käyttäjille

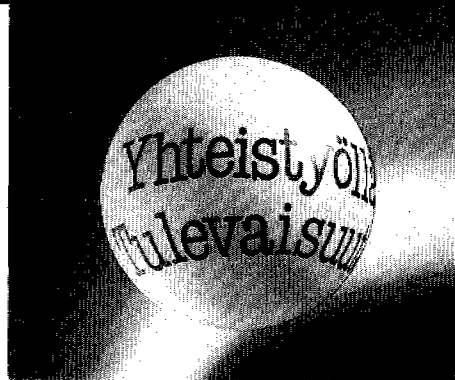
TYÖELÄKEKUNTOUTUSKANSIO

Lähetämme oheisena TELAn suosituksen **Kuntoutusetuuk-
sien ennakonpidätys** (2/29.1.1996). Suosituksen liit-
teenä on verohallituksen päätös ennakonpidätyksen
toimittamistavoista ja määrästä (1806/22.12.1995).

Ystävällisin terveisin

ELÄKETURVAKESKUS

TELA

VIESTI

S U O S I T U S

2 / 29.1.1996

KUNTOUTUSETUUKSIEN ENNAKONPIDÄTYS

Kuntoutustuki

Kuntoutustuki on työkyvyttömyyseläke, joka myönnetään määräajaksi tukemaan työhön paluuta tilanteissa, joissa sairauspäiväraha-kaus ei ole ollut riittävä työkyvyn palautumiseen.

Määräaikaisena työkyvyttömyyseläkkeenä maksettavasta kuntoutustuesta ennakonpidätys toimitetaan verovelvolliselle eläkettä varten määrätyn henkilökohtaisen prosenttiluvun mukaan, jos verovelvollinen esittää verokortin, tai muun henkilökohtaisesta pidätysprosentista annetun määräyksen mukaan.

Kuntoutuskorotus

Kuntoutuskorotus on kuntoutustuen korotus tai eläkkeensaajalle eläkkeen lisänä myönnetty korotus, joita maksetaan ainoastaan työeläkelaitoksen järjestämän aktiivisen kuntoutuksen ajalta täysiltä kalenterikuukausilta.

Kuntoutustuen ja toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen korotuksesta ennakonpidätys toimitetaan 40 %:n suuruisena.

Myös kuntoutustuen korotus on eläkettä.

Kuntoutusraha

Kuntoutusrahaa maksetaan työkyvyttömyyden ehkäisemiseksi henkilölle, jolle työeläkelaitos antaa ammatillista kuntoutusta.

Kuntoutusrahasta ennakonpidätys suoritetaan palkansaajalle päätoimesta maksettavasta palkasta verokorttiin merkityn henkilökohtaisen perus- ja lisäprosentin mukaan tai verokorttiin palkkaa varten merkityn muun henkilökohtaisen mukaan.

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus voidaan työllistymisen tukemiseksi maksaa kuntoutusrahan jälkeen.

Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen ennakonpidätys toimitetaan palkansaajalle päätoimesta maksettavasta palkasta verokorttiin merkityn henkilökohtaisen perus- ja lisäprosentin mukaan tai verokorttiin palkkaa varten merkityn muun henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan.

Verohallituksen päätös

Verohallituksen päätöksestä ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä numero 1806/22.12.1995 selviävät kuntoutusetuuksien ennakonpidätyksen yksityiskohdat.

Yhteistyöterveisin
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander

LIITTEENÄ

- verohallituksen päätös numero 1806/22.12.1995

N:o 1806

Verohallituksen päätös

ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

Verohallitus on 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 11 ja 12 §:n nojalla, sellaisina kuin ne ovat 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (946/82) sekä ennakkoperintäasetuksen (904/78) 38 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1991 annetussa asetuksessa (3/91), määrännyt:

1 luku

Ennakonpidätys palkasta

(1 §)

Ennakonpidätys on toimitettava palkansaajalle päätoimesta maksettavasta palkasta verokorttiin merkityn henkilökohtaisen perus- ja lisäprosentin mukaan tai verokorttiin palkkaa varten merkityn muun henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan.

Ennakonpidätys toimitetaan 1 momentissa tarkoitetun perus- ja lisäprosentin mukaan siten, että kunakin palkkakautena maksettavasta palkasta ennakonpidätys lasketaan perusprosentin mukaan verokorttiin merkittyyn palkkakausi-kohtaiseen tulorajaan asti ja tulorajan ylittävistä tulon osasta lisäprosentin mukaan.

Jos palkkaa maksetaan aikaisemmin maksetun palkan lisäksi tai useamman kuin yhden palkkakauden ajalta, ennakonpidätys voidaan toimittaa joko 2 momentissa tarkoitetulla tavalla tai siten, että kuhunkin maksua edeltäneeseen saman kalenterivuoden palkkakauden palkkaan lisätään siihen kohdistuva osa maksettavasta suorituksesta, ja näin saaduista yhteismääristä lasketuista ennakonpidätyksistä vähennetään aikaisemmin samalta ajalta toimitettujen ennakonpidätysten määrä. Ennakonpidätyksen erotus on maksettavasta suorituksesta toimitettava ennakonpidätys.

Edellä 2 ja 3 momentista poiketen työnantaja voi laskea ennakonpidätyksen määrän seuraavasti:

Maksettava palkka lisätään työnantajan pal-

kansaaajalle aikaisemmin samana verovuonna verokortin voimaantulon tai työsuhteen alkamisen jälkeen maksamien palkkojen yhteismäärään, jota verrataan samojen palkkakausien tulorajojen yhteismäärään. Ennakonpidätys lasketaan maksettujen palkkojen yhteismäärästä samalta ajalta laskettujen tulorajojen yhteismäärään asti perusprosentin mukaan ja ylimenevästä osasta lisäprosentin mukaan. Jos aikaisemmin maksetuista palkoista on jo toimitettu ennakonpidätys, vähennetään palkkojen yhteismäärästä lasketusta ennakonpidätyksestä aikaisemmin toimitettujen ennakonpidätysten yhteismäärä, jolloin erotus on toimitettava ennakonpidätys (kumulatiivinen ennakonpidätys).

Jos palkkana pidettäviä suorituksia maksetaan erikseen muuhun maksettavaan palkkaan lisäämättä varsinaisen palkanlaskennan ulkopuolella, ennakonpidätys on toimitettava verokortista ilmenevän henkilökohtaisen lisäprosentin tai 22 §:ssä määrätyn suuruisena.

Palkasta tai palkkiosta, joka maksetaan kahdelle tai useammalle palkansaajalle yhteisesti, ennakonpidätys on toimitettava 50 %:n suuruisena.

2 §

Päätoimesta maksettavasta lomaltapaluurasta, lomarahasta ja muusta vastaavasta loma-ajan palkan lisäksi suoritettavasta loman pituuden mukaan määräytyvästä korvauksesta ennakonpidätys on toimitettava päätoimen verokorttiin merkityn perusprosentin tai verokortista ilmenevän muun vastaavan henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan.

Toimitettaessa ennakonpidätystä 1 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla lomarahaa ja muu edellä 1 momentissa mainittu suoritus lisätään aikaisemmin maksettuihin palkkioihin ja ennakonpidätys toimitetaan näin saaduista palkkojen yhteismäärästä siten kuin 1 §:n 4 momentissa on määrätty.

3 §

Rakennustoiminnan aloilla, joilla työnantaja valtakunnallisen työehtosopimuksen mukaisesti tilittää lomapalkan ja lomakorvauksen sekä lomaltapaluurahan Postipankkiin työnantaja-järjestön erityiselle postisiirtotilille, ennakonpidätys toimitetaan 1 ja 2 §:stä poiketen 32 %:n mukaan.

4 §

Sivutoimesta maksettavasta palkasta ennakonpidätys on toimitettava verovelvolliselle sivutuloverokorttiin merkityn henkilökohtaisen prosenttiluvun mukaan tai muuhun verokorttiin merkityn henkilökohtaista pidätysprosenttia koskevan määräyksen mukaan.

5 §

Tuloverolain (1535/92) 74 ja 75 §:ssä tarkoitettua merityötulosta ennakonpidätys toimitetaan merityötuloa varten verokorttiin merkityjen pidätysprosenttien mukaan siten kuin 1, 2 ja 4 §:ssä on määrätty. Merityötuloa varten määrättyjen pidätysprosenttien puuttuessa ennakonpidätys toimitetaan muuta palkkatuloa kuin merityötuloa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan 7 prosenttiyksiköllä alennettuna. Jos verokorttiin on merkitty 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut perus- ja lisäprosentti, alennetaan edellä tarkoitetulla tavalla vain perusprosenttia. Näin saadusta ennakonpidätyksen määrästä vähennetään 200 mk jokaiselta kalenterikuukaudelta, jolta palkansaaja on oikeutettu tuloverolain 97 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vähennykseen (cross-trade -vähennys).

2 luku

Ennakonpidätys eläkkeestä ja elinkorosta

6 §

Eläkkeestä, määrääkaikaisena työkyvyttömyyseläkkeenä maksettavasta kuntoutustuesta ja elinkorosta ennakonpidätys on toimitettava verovelvolliselle eläkettä varten määrätyn henki-

lökohtaisen prosenttiluvun mukaan, jos verovelvollinen esittää verokortin tai muun määräyksen henkilökohtaisesta pidätysprosentista, tai maksaja on saanut tiedon eläkkeestä toimitettavasta pidätysprosentista ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla tai erikseen verotoimistosta.

Jos verovelvolliselle ei ole määrätty eläkkeestä toimitettavaa ennakonpidätystä varten henkilökohtaista pidätysprosenttia, ennakonpidätys eläkkeestä ja elinkorosta on toimitettava siten kuin palkasta on 1 ja 4 §:ssä määrätty.

Maksettaessa eläkettä tai elinkorkoa aikaisemmin maksetun eläkkeen tai elinkoron lisäksi tai kertasuorituksena taikka taannehtivasti useammalta maksukaudelta ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta, jos tässä tarkoitettu suoritus on enintään 50 markkaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kuntoutustuen ja toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen korotuksesta ennakonpidätys toimitetaan 40 %:n suuruisena.

7 §

Kansaneläkkeestä ja perhe-eläkelain mukaisesta perhe-eläkkeestä ennakonpidätys on toimitettava jäljempänä esitetyin rajoituksin siten kuin 6 §:ssä on määrätty.

Perhe-eläkelain mukaisesta lesken eläkkeestä ennakonpidätys toimitetaan 30 %:n suuruisena, ellei maksajalla ole 6 §:ssä tarkoitettuja verovelvollisen ennakonpidätystietoja.

Kansaneläkkeestä ja perhe-eläkelain mukaisesta perhe-eläkkeestä ennakonpidätys toimitetaan 6 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa 30 prosentin suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta, jos tässä tarkoitettu suoritus on enintään 50 markkaa.

Jos kansaneläke tai perhe-eläkelain mukainen muu eläke kuin lesken alkueläke on enintään kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen tai verovelvollinen saa perhe-eläkelain mukaista ennen 1.7.1990 alkanutta lapsen eläkettä tai pelkästään perhe-eläkelain mukaista muuta eläkettä kuin lesken alkueläkettä, eläkkeestä ei ole toimitettava ennakonpidätystä, ellei kansaneläkelaitokselle ole annettu ennakonpidätykseen velvoittavaa määräystä ennakoperintälain 13 §:ssä määrättyllä tavalla tai erikseen verotoimistosta. Ennakonpidätystä ei myöskään toimiteta pelkkää kansaneläkettä tai ennen 1.7.1990 alkanutta perhe-eläkelain mukaista lapsen eläkettä tai pelkkää perhe-eläkelain

mukaista muuta eläkettä kuin lesken alkueläkettä saavalle maksettavasta 6 §:n 3 momentissa tarkoitettusta kansaneläkkeestä tai perheläkkeestä, joka on kertynyt vain maksuvuodelta.

Kansaneläkelaitoksen maksaessa takautuvasti muulta kuin maksuvuodelta veronalaista eläkettä samalta ajalta, jolta verovelvollinen on saanut kansaneläkelaitoksen maksamaa verovapaata eläkettä, ennakonpidätys toimitetaan eläkkeiden erotuksesta 15 %:n suuruisena. Maksuvuodelta takautuvasti maksettavasta eläkkeestä ennakonpidätys on 15 % koko takautuvan eläkkeen määrästä kuitenkin enintään eläkkeiden erotus. Jos aikaisemmin maksettu eläke on ollut veronalaista, ennakonpidätys eläkkeiden erotuksesta toimitetaan siten kuin 6 §:n 3 momentissa on määrätty.

3 luku

Ennakonpidätys kuntoutusrahasta, vakuutus- ja vahingonkorvauksista sekä vakuutusmaksujen palautuksesta

8 §

Vakuutetulle suoritettavasta sairausvakuutuslain mukaisesta päivärahasta ja erityishoitorahasta, kuntoutusrahain (611/91) 14, 15 ja 17 §:n mukaisesta ja muusta kuin eläkkeen lisäksi maksettavasta kuntoutusrahasta sekä muusta sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain nojalla tulojen tai elatuksen vähentymisestä maksettavasta korvauksesta ennakonpidätys on toimitettava 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla.

Jos suorituksen maksaja ei ole saanut ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettulla tavalla pidätyksen toimittamista varten tietoja eikä verovelvollinen esitä suorituksen maksajalle verokorttia, ennakonpidätys toimitetaan prosentimääräisenä seuraavasti:

Sairausvakuutuslain mukainen korvaus ja muu kuin eläkkeen lisäksi maksettava kuntoutusraha mk/päivä	Ennakonpidätysprosentti
1,00—135,00	20
135,01—217,00	25
217,01—301,00	30
301,01—398,00	35
398,01—549,00	40
549,01—734,00	45
734,01—	50

Ennakonpidätys sairausvakuutuslain nojalla

maksettavasta enintään 60 markan määräisestä päivärahasta on toimitettava 1 ja 2 momentista poiketen 20 %:n suuruisena. Ansiotyössä olevalle verovelvolliselle vähimmäismääräisenä maksettavasta äitiys- tai vanhempainrahasta ennakonpidätys on kuitenkin toimitettava 40 %:n suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta edellä tässä momentissa tarkoitetuista suorituksista eikä kuntoutusrahasta, jos suoritus on enintään 20 markkaa päivää kohti.

Tartuntatautilain (583/86) nojalla maksettavasta päivärahasta ja ansionmenetykskorvauksesta ennakonpidätys toimitetaan edellä 1—3 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Eläkkeensaajan saadessa lisäksi kuntoutusrahaa, toimitetaan kuntoutusrahasta ennakonpidätys 40 %:n suuruisena. Jos eläke, jonka lisäksi kuntoutusrahaa maksetaan, on enintään kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen, eikä siitä ole 7 §:n 3 momentin nojalla toimitettava ennakonpidätystä, ei ennakonpidätystä ole toimitettava myöskään kuntoutusrahasta, ellei maksajalle ole annettu ennakonpidätyksen toimitamiseen velvoittavaa määräystä erikseen verotoimistosta.

Harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 1 §:n 1 ja 2 momentissa on määrätty. Jos verovelvollinen saa samanaikaisesti muuta ennakonpidätyksenalaista tuloa, ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 4 §:ssä on sivutuloista määrätty.

Kun edellä 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja korvauksia maksetaan aikaisemmin maksettujen korvausten lisäksi tai kertsuorituksena tai useammalta kaudelta yhdellä kertaa taikka muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakonpidätys toimitetaan 2 momentissa olevan taulukon osoittaman pidätysprosentin suuruisena. Ennakonpidätys toimitetaan tämän taulukon mukaan myös sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/91) mukaisista päivärahoista.

9 §

Vakuutuskassalaisissa (1164/92) tarkoitettun kassan jäsenelleen maksamista etuuksista ennakonpidätys toimitetaan seuraavasti:

1) jos kassa maksaa täyttä palkkaa vastavaa täydennyspäivärahaa tai samanaikaisesti sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa ja sairausajan palkan sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan erotusta (täydennyspäivära-

haa), ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla,

2) jos kassa maksaa samanaikaisesti sairausajan palkan jälkeiseltä ajalta korvausta (lisäpäivärahaa) ja sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla,

3) jos suorituksen maksaja ei ole saanut ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla pidätyksen toimittamista varten tarvittavia tietoja eikä verovelvollinen esitä maksajalle verokorttia, ennakonpidätys toimitetaan edellä 1 momentissa tarkoitetuista suorituksista 8 §:n 2 momentissa olevan taulukon osoittaman prosenttiluvun suuruisena,

4) jos vakuutuskassalaissa tarkoitettu kassa maksaa pelkästään täydennys- tai lisäpäivärahaa, ennakonpidätys toimitetaan 4 §:ssä määrättyllä tavalla.

Vakuutuskassalaissa tarkoitettun kassan jäsenelle maksamasta tuloverolain (1535/92) 35 §:ssä ja 143 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla lasketusta eroavustuksen tuotosta ennakonpidätys toimitetaan 28 %:n suuruisena.

10 §

Kun vahingoittuneelle suoritetaan pakollisen tapaturma- tai liikennevakuutuksen, potilasvakuutuksen tai rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) nojalla muuta korvausta kuin eläkettä tai elinkorkoa, ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 1 §:n 1 ja 2 momentissa on määrätty.

Kun maksetaan 1 momentissa tarkoitettuja suorituksia aikaisemmin maksettujen korvausten lisäksi tai kertasuorituksena tahi useammalta kaudelta yhdellä kertaa taikka taannehtivasti muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena.

Ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena tai siten kuin 4 §:ssä on sivutuloista määrätty:

1) tuloverolain (1535/92) 78 §:ssä tarkoitetuista henkilövahingon johdosta maksettavista korvauksista;

2) tuloverolain 79 §:ssä tarkoitetuista vapaaehtoisten vakuutusten vakuutussuorituksista;

3) vapaaehtoisten eläkevakuutusten vakuutusmaksujen palautuksena tai takaisinostolla taikka muutosarvona saaduista suorituksista;

4) tuloverolain 81 §:n 2 momentissa tarkoitettua kertamaksullisen eläkevakuutuksen tuotosta ja

5) sairaalavakuutuksen nojalla saaduista veronalaisista hoitopäiväkorvauksista.

Tuloverolain (1535/92) 34 §:n nojalla pääomatuloksi katsottavista vakuutussuorituksista ennakonpidätys toimitetaan 28 %:n suuruisena.

11 §

Tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/91) ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/91) nojalla kuntoutusajalta maksettavista ansionmenetyksistä ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 6 §:ssä ja 10 §:n 1 ja 2 momentissa on määrätty.

4 luku

Ennakonpidätys työttömyysturvaetuksista, lakkoavustuksesta ja vuorottelukorvauksesta

12 §

Työttömyysturvalain (602/84) nojalla maksettavista etuuksista, työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitetusta koulutustuesta ja työllisyysasetuksen (130/93) nojalla yrittäjäksi ryhtyvälle työttömälle henkilölle maksettavasta työllistämistuesta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa tai 4 §:ssä määrättyllä tavalla.

Ennakonpidätys toimitetaan 20 %:n suuruisena:

1) työttömyysturvalain nojalla maksettavasta peruspäivärahasta;

2) työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitetusta peruspäivärahan suuruisesta koulutustuesta;

3) työllisyysasetuksen (130/93) nojalla työttömälle maksettavasta työharjoittelutuesta;

4) työvoimapalveluihin liittyvistä etuuksista annetussa asetuksessa (1253/93) tarkoitetusta vajaakuntoiselle ja ammatinvalinnanohjauksessa olevalle maksettavasta päivärahasta;

5) valtioneuvoston päätöksen nojalla maksettavasta nuorten kesätyötuesta ja

6) työmarkkinatuesta annetun lain (1542/93) nojalla maksettavasta työmarkkinatuesta.

Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta edellä 2 momentissa tarkoitetuista suorituksista, jos suoritus on enintään 20 markkaa päivää kohti.

Kun 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja suori-

tuksia maksetaan aikaisemmin maksettujen lisäksi tai muulta ajalta kuin verovuotta edeltävältä joulukuulta, ennakonpidätys toimitetaan 1 tai 2 momentista poiketen seuraavan taulukon osoittaman prosenttiluvun suuruisena:

Työttömyysturvalain mukainen korvaus mk/päivä	Ennakonpidätysprosentti
1,00—156,00	20
156,01—230,00	25
230,01—270,00	30
270,01—376,00	35
376,01—597,00	40
597,01—926,00	45
926,01—	50

Jos suorituksen maksaja ei ole saanut ennakoperintälain 13 §:ssä tarkoitettulla tavalla pidätyksen toimittamista varten tarvittavia tietoja eikä verovelvollinen esitä maksajalle verokorttia, ennakonpidätys toimitetaan edellä 4 momentissa olevan taulukon mukaan myös 1 momentissa tarkoitetuista suorituksista.

Työllisyysasetuksen muuttamisesta annetun asetuksen (51/94) nojalla maksettavasta osaaikalisästä ennakonpidätys toimitetaan seuraavasti:

Osa-aikalisä mk/kuukausi	Ennakonpidätysprosentti
1,00—3 000,00	20
3 000,01—4 000,00	25
4 000,01—	30

13 §

Työtaistelun johdosta asianomaisen työmarkkinajärjestön suorittamasta veronalaisesta lakkoavustuksesta tai muusta siihen rinnastettavasta avustuksesta ennakonpidätys toimitetaan 12 §:n 4 momentissa olevan taulukon osoittaman prosenttiluvun suuruisena.

14 §

Vuorottelukorvauksesta annetussa laissa tarkoitettua vuorottelukorvauksesta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa tai 4 §:ssä määrättyllä tavalla, jos vuorottelukorvauksen määrä perustuu työttömyysturvalain mukaiseen ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vuorottelukorvauksesta ennakonpidätys toimitetaan

20 %:n suuruisena, jos sen määrä perustuu työttömyysturvalain mukaiseen peruspäivärahaan.

5 luku

Ennakonpidätys lapsen kotihoidon tuesta ja omaishoidon tuesta

15 §

Lapsen kotihoidon tuesta ja sairaan tai vammaisen lapsen vanhemmalle maksettavasta omaishoidon tuesta ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 1 §:n 1 ja 2 momentissa on määrätty. Jos verovelvollinen saa samanaikaisesti muuta ennakonpidätyksen alaista tuloa, josta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:ssä tarkoitettua päätoimen tuloa varten määrätyn pidätysprosentin mukaan, ennakonpidätys toimitetaan kotihoidontuesta ja tässä pykälässä tarkoitettua omaishoidon tuesta siten kuin 4 §:ssä on sivutuloista määrätty.

6 luku

Ennakonpidätys aikuisopintorahasta

16 §

Opintotukilain (65/94) 2 §:ssä tarkoitettua aikuisopintorahasta ennakonpidätys toimitetaan 20 prosentin suuruisena.

7 luku

Ennakonpidätys palkkaturvalain ja valtion virkamieslain nojalla maksettavasta suorituksesta

17 §

Palkkaturvalain (649/73) nojalla työntekijälle palkkaturvana maksettavasta suorituksesta ennakonpidätys toimitetaan prosenttimääräisenä seuraavasti:

Jos suoritus on vähintään 20 markkaa ja enintään 7 500 markkaa, ennakonpidätys on 30 prosenttia. Suorituksen siitä osasta, joka ylittää 7 500 markkaa, ennakonpidätys on 50 prosenttia.

Jos maksajana on palkkaturvalain 3 a §:n 2 momentissa (1587/92) tarkoitettu konkurssipesä, ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 1 §:n 1 ja 2 momentissa tai 4 §:ssä on määrätty.

Valtion virkamieslain (750/94) nojalla mak-

settavasta toistuvasta korvauksesta ennakonpidätys toimitetaan siten kuin palkasta on 1 ja 4 §:ssä määrätty.

8 luku

Ennakonpidätys ennakkoperintälain 6 §:ssä tarkoitetuista suorituksista

18 §

Ennakkoperintälain (1215/94) 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista luonnollisille henkilöille maksettavista suorituksista ennakonpidätys on toimitettava verovelvolliselle sivutuloverokorttiin tai muuhun verokorttiin merkityn henkilökohtaista pidätysprosenttia koskevan määräyksen mukaan.

Tuloverolain 3 §:ssä tarkoitetuille yhteisöille, 4 §:ssä tarkoitetuille yhtymille sekä 5 §:ssä tarkoitetuille yhteisöyksiköille maksettavista ennakkoperintälain (1215/94) 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista suorituksista ennakonpidätys on toimitettava 15 %:n suuruisena.

Ennakkoperintälain (1215/94) 6 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista luonnollisille henkilöille maksettavista suorituksista ennakonpidätys on toimitettava siten kuin palkasta toimitettavasta ennakonpidätyksestä on määrätty.

Ennakonpidätys toimitetaan 28 %:n suuruisena patentin, tekijänoikeuden tai muun niihin verrattavan oikeuden perusteella saaduista korvauksista, jos patentti, tekijänoikeus tai muu niihin verrattava oikeus on saatu perintönä tai testamentilla taikka hankittu vastiketta vastaan.

9 luku

Ennakonpidätys henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja ylijäämästä

19 §

Ennakonpidätys henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja ylijäämästä toimitetaan siten kuin 4 §:ssä on sivutulosta määrätty.

10 luku

Ennakonpidätys maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta

20 §

Maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta

annetun lain (1330/92) mukaisesta luopumiskorvauksesta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa tai 4 §:ssä määrättyllä tavalla.

11 luku

Ennakonpidätys avolaitosvangille maksettavasta toimintarahasta

21 §

Avolaitoksessa rangaistusta suorittavan vangin saamasta toimintarahasta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla.

12 luku

Muut ennakonpidätyksen toimittamista koskevat määräykset

22 §

Kaikista tässä päätöksessä tarkoitetuista suorituksista ennakonpidätys on toimitettava siten, että pidätyksestä jätetään täysien markkojen ylimenevä osuus lukuunottamatta.

23 §

Jos verovelvollinen saa sellaista tässä päätöksessä tarkoitettua eläkettä tai muuta korvausta kuin palkkaa, josta on toimitettava 1 §:n mukainen ennakonpidätys, verovelvollisen ei tarvitse esittää verokorttia korvauksen maksajalle, jos korvauksen maksaja on saanut verokorttiin merkityt pidätystiedot ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettulla tavalla verohallituksesta tai korvauksensaajan työnantajalta tapaturmavakuutuslain 39 §:ssä tarkoitettulla tapaturmailmoituksella tai liikennevahingossa työnantajalta saadulla vahinkoilmoituksella.

24 §

Jos verovelvollinen ei esitä suorituksenmaksajalle verokorttia eikä maksaja saa 22 §:ssä tai ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettulla tavalla pidätyksen toimittamista varten tarvittavia tietoja eikä ennakonpidätystä toimitettaessa ole sovellettava muita tässä päätöksessä ennakonpidätyksen suuruudesta annettuja määräyksiä, ennakonpidätys on toimitettava 60 prosentin suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta, jos yksittäisen, satunnaisesti makset-

tavan suorituksen yhteismäärä on enintään 50 markkaa.

Työministeriön Kymen työvoimapiirin perustaman selvittely-yksikön toimiessa kotitalouden asiamiehenä, ennakonpidätys toimitetaan 1 momentista poiketen seuraavan taulukon osoittaman prosenttimäärän suuruisena:

Palkka mk/päivä	Ennakonpidätysprosentti
20,00—132,00	30
132,01—165,00	35
165,01—231,00	40
231,01—330,00	45
330,01—	50

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1995

Pääjohtaja *Jukka Tammi*

25 §

Ennakonpidätys on toimitettava pienempänä kuin tässä päätöksessä on määrätty, jos verovelvollinen hyvissä ajoin ennen suorituksen maksua esittää tätä osoittavan verokortin tai verotoimiston antaman muun vastaavan määräyksen.

Verovelvollisen pyynnöstä ennakonpidätys on toimitettava suurempana kuin tässä päätöksessä on määrätty.

26 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996. Päätöksellä kumotaan verohallituksen 5 päivänä syyskuuta 1995 antama päätös (1130/95).

Ylitarkastaja Riitta Roos

Lakiosasto/Seppälä

16.10.1995

Kuntoutuskansion käyttäjille

TYÖELÄKEKUNTOUTUSKANSIO

Uusia suosituksia

Lähetämme oheisena TELAn suosituksen **Kuntoutuksesta ja eläkeratkaisun lisätutkimuksista aiheutuvien kustannusten korvauseriaatteen** (8/21.6.1995). Tämä suositus korvaa TELAn suosituksen 2/19.5.1994. Uusia ohjeita sovelletaan 1.8.1995 lukien.

Lisäksi lähetämme TELAn suosituksen **Kuntoutukseen liittyvän ulkomailta suoritettavan opetuksen korvaaminen** (8 A/21.9.1995).

Ystävällisin terveisin

ELÄKETURVAKESKUS

TELA

VIESTI

SUOSITUS

8/21.6.1995

KUNTOUTUKSESTA JA ELÄKERATKAISUN LISÄTUTKIMUKSISTA AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN KORVAUSPERIAATTEET

Työeläkelaitosten Liitto lähetti jäsenilleen suosituksessa 2/19.5.1994 kuntoutuksesta ja eläkeratkaisun lisätutkimuksista aiheutuvien kustannusten korvausperiaatteet. Suositus tuli voimaan 1.8.1994.

Päivärahojen ja kilometrikorvausten enimmäismäärät ovat muuttuneet verohallituksen päätöksellä vuonna 1995 verosta vapaaksi katsottavien matkakustannusten korvausten perusteista ja määristä (1354/94). Normikorvaussummat ovat samat kuin vuonna 1994.

Uusia ohjeita sovelletaan 1.8.1995 lukien.

Ulkomailla suoritettavan opetuksen korvaamisesta annetaan ohjeet myöhemmin.

TELAn hallitus hyväksyi kokouksessaan 14.6.1995 liitteestä ilmenevät muutokset.

Tämä suositus korvaa TELAn suosituksen 2/19.5.1994.

Yhteistyöterveisin
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander
Marja-Liisa Pelander
lakimies

LIITE

- kuntoutuksesta ja eläkeratkaisun lisätutkimuksista aiheutuvien kustannusten korvausperusteet 1.8.1995 alkaen

LIITE

**KUNTOUTUKSESTA JA ELÄKERATKAISUN LISÄTUTKIMUKSISTA AIHEUTUVIEN KUSTAN-
NUSTEN KORVAUSPERIAATTEET 1.8.1995 ALKAEN****1. Oikeus korvauksiin**

Korvausta kustannuksista suoritetaan henkilölle, jolle Vakuutusalan Kuntouttamiskeskuksen (VKK) tai eläkelaitoksen kehotuksesta tai määräyksestä on aiheutunut lisäkustannuksia osallistumisesta

- työeläkejärjestelmän kuntoutuksen toimeenpano-ohjeissa tarkemmin määriteltyihin tutkimuksiin
- ammattikoulutukseen, työhönvalmennukseen tai työkeiluun, lääkintähuollon toteuttamiseen tai muuhun työhönkuntoutukseen.

Samaten suoritetaan eläkkeenhakijalle tai -saajalle korvausta niistä kustannuksista, jotka hänelle ovat aiheutuneet tutkimuksista, jotka on suoritettu eläkelaitoksen kehotuksesta tai pyynnöstä eläkeasian ratkaisua varten.

2. Matkakustannukset

Suoranaiset matkakustannukset korvataan maksettua laskua tai muuta selvitystä vastaan. Suoranaisia matkakustannuksia ovat maksut matka-, paikka- ja makuupaikkalipuista.

Matka on tehtävä huokeinta matkustustapaa ja -luokkaa käyttäen junalla, laivalla tai linja-autolla, mikäli erityiset syyt kuten vaikean vamman tai sairauden laatu tahi hankalat liikenneyhteydet eivät pakota muun kuljetusneuvon käyttämiseen.

Jos oman auton käytön perusteena on vaikea vamma tai sairaus, suoritetaan matkasta verohallituksen päätöksen (1354/94) mukainen täysi kilometrikorvaus. Mikäli oman auton käyttö perustuu hankaliin kulkuyhteyksiin, oman auton käytöstä suoritetaan puolet kilometrikorvauksesta.

Omalla kulkuvälineellä tehdystä matkasta täysi korvaus on:

autolla	173 p/km (173 p/km)
moottoriveneellä	193 p/km (193 p/km)
moottoripyörällä	126 p/km (103 p/km)

Vieraalla paikkakunnalla ammattioppilaitoksessa tai muussa pitkäaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa olevalle korvataan kotipaikkakunnan ja kuntoutus-/opiskelupaikkakunnan välisinä matkakustannuksina menomatka opiskelupaikkakunnalle syksyllä ja paluumatka kotipaikkakunnalle keväällä. Näiden lisäksi korvataan matkakustannukset kodin ja koulupaikkakunnan välillä kerran kuukaudessa. Lasta huoltaville opiskelijoille kotimatkoja korvataan enintään kerran viikossa. Matkapäivärahaa ei näiden matkojen ajalta makseta.

Myös paikallismatkakustannukset korvataan vieraalla ja kotipaikkakunnalla annettavan kuntoutuksen yhteydessä halvinta matkustustapaa käyttäen.

2.1. Matkapäivien asumis-, ruokailu- ym. lisäkustannukset

Asumis-, ruokailu- ym. seikoista aiheutuvien lisäkustannusten korvaamisen lähtökohtana on vain todellisten lisäkustannusten maksaminen. Korvausta suoritetaan matkapäivistä ja vieraalla paikkakunnalla tai laitoksessa olosta aiheutuneista lisäkustannuksista.

2.2. Lisäkustannukset matkapäivistä

Nämä kustannukset korvataan päivärahalta ja majoittumiskorvauksella seuraavasti:

Osapäivärahaa maksetaan, jos matka on kestänyt yli 6 tuntia.

Osapäivärahan suuruus on 69 mk/vrk (70 mk/vrk).

Kokopäiväraha maksetaan, kun matka on kestänyt yli 10 tuntia. Kokopäivärahan suuruus on 154 mk/vrk (158 mk/vrk).

Majoittumiskorvausta suoritetaan laskun perusteella. Enimmäismäärät ovat edelleen Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniainen kaupungeissa 430 mk/vrk ja muissa kunnissa 370 mk/vrk.

Kustannukset, jotka ovat aiheutuneet eläkelaitoksen kehotuksesta suoritetusta tutkimuksesta eläkeasian ratkaisua varten, katsotaan aina matkasta aiheutuneiksi ja korvataan edellä olevien perusteiden mukaisesti.

3. Opiskelusta aiheutuvat kustannukset

Lukukausimaksut ja opetuksesta aiheutuvat muut kohtuulliset kulut, kuten oppikirjojen ja välttämättömien opintovälineiden ja muiden opiskeluun liittyvien varusteiden ja opintomatkojen kustannukset korvataan normikorvausperiaatteella.

Kun kysymyksessä on lukio-opiskelu, opinnot koulu- ja opistoasteisissa ammatillisissa oppilaitoksissa, väliaikaisissa ammattikorkeakouluissa, korkeakouluissa ja yliopistoissa, normikorvaukset ovat edelleen I lukuvuonna 3.800 mk ja II sekä seuraavina lukuvuosina 2.000 mk.

Mikäli sairaus tai vamma aiheuttaa erillisiä kustannuksia opintovälineiden osalta, otetaan nämä huomioon erikseen.

Mikäli opiskelu vaatii erityisiä laitteita, esimerkiksi tietokoneen, eläkelaitos korvaa laitteiden hinnasta puolet, enintään 5.000 markkaa. Laitteet jäävät opiskelijalle opiskelun päätyttyä.

Korvaus suoritetaan kahdessa erässä: I erä, 60 %, syyslukukauden alussa ja II erä, 40 %, kevätlukukauden alussa. Yhden lukukauden pituiselta opiskelujaksolta suoritetaan puolet täysimääräisestä normikorvauksesta.

Jos opinto-ohjelma toteutetaan tavanomaista pidemmällä ajalla, esimerkiksi monimuoto-opiskeluna, opintomenot korvataan kuitenkin vain tavanomaisen pituuden mukaisesti. Tavanomaisena pituutena pidetään peruskoulun suorittaneilta edellytettävää opintojen pituutta, esimerkiksi merkonomin tutkinnossa kolmea lukuvuotta. Pidemmän ajan opinto-ohjelmassa vuotuinen normikorvaus muodostetaan jakamalla ao. opintojen tavanomaisesta kestosta muodostuva kustannus pidemmän keston mukaisten lukuvuosien määrällä lukuunottamatta ensimmäistä vuotta, jolloin maksetaan täysimääräinen korvaus.

Opiskelijalle, joka on muuttanut opiskelunsa ajaksi asumaan vieraalle paikkakunnalle, korvataan siitä aiheutuvat lisäkustannukset opiskelukuukausien ajalta valtion matkustussäännön mukaisella osapäivärahalta (69 mk/vrk vuonna 1995).

Lisäkustannusten korvaus suoritetaan vain kuntoutusohjelman toteutuksen ja siihen liittyvien muiden lomien kuin kesälomien ajalta.

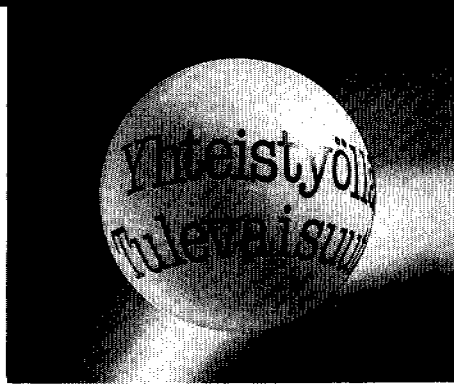
Lisäkustannuksia ei katsota aiheutuvan silloin, kun opiskelu tapahtuu erityisammattioppilaitoksessa tai muussa oppilaitoksessa, jossa opiskelijalle on käytettävissä ilmainen asunto.

4. Täydentävä ohje

Tässä suosituksessa todettuja korvauserusteita sovellettaessa noudatetaan voimassa olevaa verohallituksen päätöstä (1354/2.12.1994)

Tässä esitettyjä normikorvaussummia sovelletaan 1.8.1995 ensimmäistä kertaa koulunsa aloittaviin kuntoutujiin.

TELA

VIESTI ¹

SUOSITUS

8 A/21.9.1995

KUNTOUTUKSEEN LIITTYVÄN ULKOMAILLA SUORITETTAVAN OPETUKSEN KORVAAMINEN

TELA Viesti suosituksessa 8/21.6.1995 lähetimme TELAn hallituksen kokouksessaan 14.6.1995 hyväksymät kuntoutuksesta ja eläkeratkaisun lisätutkimuksista aiheutuvien kustannusten korvauseriaatteet 1.8.1995 alkaen. Suosituksen ulkomaillla suoritettavan työharjoittelun sekä opintomatkojen ja -retkien korvaamisesta ilmoitimme annettavaksi myöhemmin.

TELAn kuntoutusasian neuvottelukunta on käsitellyt asiaa ja todennut seuraavan:

Opintomatkat/-retket

Ulkomaille tehtävät opintomatkat ja -retket eivät ole kuntoutuksena korvattavia matkoja.

Kotimaassa tehtävistä opintomatkoista ja -retkistä aiheutuvat kustannukset sisältyvät periaatteessa normikorvaukseen, joten ne eivät yleensä aiheuta lisäkorvauksen tarvetta.

3.SU8A95

Työharjoittelu ulkomailla

Ennen ulkomailla suoritettavan kuntoutukseen liittyvän harjoittelun alkamista kuntoutujan on syytä neuvotella kuntoutusetuuksia maksavan eläkelaitoksen kanssa ulkomailla suoritettavan opiskelun aiheuttamien kustannusten korvaamisesta. Yleensä opiskeluun liittyvä työharjoittelu on tarkoituksenmukaista suorittaa Suomessa.

Jos työharjoittelu voidaan toteuttaa Suomessa, mutta opiskelija haluaa ulkomaille oppilaitoksen hyväksymään työharjoitteluun, korvataan siitä aiheutuneet kustannukset, kuin opiskeluun sisältyvä työharjoittelu olisi tehty Suomessa.

Jos opiskeluohjelman sisältö ja tavoitteet huomioonottaen harjoittelu on tarkoituksenmukaista toteuttaa ulkomailla, korvataan harjoitteluajalta asumisesta ja ruokamenoista aiheutuvat lisäkustannukset suorittamalla esimerkiksi puolet ulkomaanpäivärahasta, kohtuulliset matkakustannukset harjoittelupaikkakunnalle ja paikallismatkakustannukset.

Korvauksen maksaminen ja sen määrä ratkaistaan yksilöllisesti. Periaatteena on korvata vain todellisia kustannuksia.

TYÖPAIKKAKOKEILUSSA TAI TYÖHÖN VALMENNUKSESSA OLEVIEN VAKUUTUKSET

Tapaturmavakuutukset

Eläkelaitokset ja Vakuutusalan Kuntouttamiskeskus ottavat työpaikkakokeilussa tai työhön valmennuksessa oleville kuntoutujilleen tapaturmavakuutuslain 57 §:n 2 momentin

mukaisen tapaturmavakuutuksen.

Eläkelaitokset voivat ottaa myös ryhmävakuutuksen kaikille työkokeilussa oleville kuntoutujilleen.

Otettavan tapaturmavakuutuksen vuosityöansio on eläkelakien tarkoittama vakuutetun eläkepalkka.

Toimintavastuuvakuutukset

Työpaikkakokeilussa ja työhön valmennusohjelmissa oleville eläkelaitos voi ottaa yksilöllisen harkinnan perusteella toimintavastuuvakuutuksen. Se kattaa kuntoutettavan vamman ja sairauden seurauksena työkokeilu- tai työhön valmennuspaikalle aiheutuneet koneiden, laitteiden tms. rikkoutumisesta aiheutuneet vahingot.

Työeläkevakuutus

Kuntoutujat eivät ole palkkatyösuhteessa työnantajaan. Heitä ei myöskään tarvitse tämän vuoksi työeläkevakuuttaa.

Yhteistyöterveisin

TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander

TELA

VIESTI

SUOSITUS

2 / 19.5.1994

KUNTOUTUKSESTA JA ELÄKERATKAISUN LISÄTUTKIMUKSISTA AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN KORVAUSPERIAATTEET

Työeläkelaitosten Liitto lähetti jäsenilleen suosituksessaan/14/11.6.1993 ohjeet kuntoutuksena korvattavasta opetuksesta aiheutuvat menot ammatillista peruskoulutusta ja lukiota opiskeleville ja suosituksessa/15/11.6.1993 ohjeet kuntoutettavien ja lisätutkimuksiin lähetettyjen eläkkeenhakijoiden matka- ja muiden lisä- sekä erityiskustannusten korvausperusteista. Suositukset tulivat voimaan 1.8.1993.

Ajantasaistetut ja tarkistetut ohjeet yllä mainituista kuntoutusetuuksista on yhdistetty yhdeksi liitteenä olevaksi ohjeeksi:

Päivärahojen, kilometrikorvausten ja majoituskulujen enimmäismäärät ovat muuttuneet verohallituksen päätöksellä vuonna 1994 verosta vapaaksi katsottavien matkakustannusten korvausten perusteista ja määristä (1159/93).

Normikorvausohjeessa on luovuttu erityyppisten oppilaitosten erilaisesta hinnoittelusta. Vuoden 1994 kaikki summat ovat vuoden 1993 alemman normin tasolla. Normikorvaus sisältää nyt myös yliopisto- ja korkeakouluopiskelun.

1. SU294

Uusia normikorvausohjeita sovelletaan niihin opiskelijoihin, jotka aloittavat kuntoutuksena korvattavan opiskelunsa 1.8.1994 lukien.

TELAn hallitus on kokouksessaan 16.5.1994 hyväksynyt liitteestä ilmenevät muutokset.

Tällä suosituksella korvataan TELAn suositukset/14/11.6.1993 aloittavien opiskelijoiden osalta ja /15/11.6.1993 kaikkien osalta.

KUNTOUTUSRAHAN ENNAKONPIDÄTYS

Kun palkkaa varten vahvistettua ennakonpidätysprosenttia käytetään kuntoutusrahan ennakonpidätyksessä, pidätysprosenttia alennetaan 2 %-yksikköä (3 %-yksikköä vuonna 1993).

Yhteistyöterveisin
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander
lakimies

LIITE

kuntoutuksesta ja eläkeratkaisun lisätutkimuksista aiheutuvien kustannusten korvauseriaatteen 1.8.1994 alkaen

**KUNTOUTUKSESTA JA ELÄKERATKAISUN LISÄTUTKIMUKSISTA AIHEUTOVIEN
KUSTANNUSTEN KORVAUSPERIAATTEET 1.8.1994 ALKAEN****1. Oikeus korvauksiin**

Korvausta kustannuksista suoritetaan henkilölle, jolle Vakuutusalan Kuntouttamiskeskuksen (VKK) tai eläkelaitoksen kehotuksesta tai määräyksestä on aiheutunut lisäkustannuksia osallistumisesta

- työeläkejärjestelmän kuntoutuksen toimeenpano-ohjeissa tarkemmin määriteltäisiin tutkimuksiin
- ammattikoulutukseen, työhönvalmennukseen tai työkokeiluun, lääkintähuollon toteuttamiseen tai muuhun työhönkuntoutukseen.

Samaten suoritetaan eläkkeenhakijalle tai -saajalle korvausta niistä kustannuksista, jotka hänelle ovat aiheutuneet tutkimuksista, jotka on suoritettu eläkelaitoksen kehotuksesta tai pyynnöstä eläkeasian ratkaisua varten.

2. Matkakustannukset

Suoranaiset matkakustannukset korvataan maksettua laskua tai muuta selvitystä vastaan. Suoranaisia matkakustannuksia ovat maksut matka-, paikka- ja makuupaikkalipuista.

Matka on tehtävä huokeinta matkustustapaa ja -luokkaa käyttäen junalla, laivalla tai linja-autolla, mikäli erityiset syyt kuten vaikean vamman tai sairauden laatu tai hankalat liikenneyhteydet eivät pakota muun kuljetusneuvon käyttämiseen.

Jos oman auton käytön perusteena on vaikea vamma tai sairaus, suoritetaan matkasta valtion työntekijöiden matkustussäännön mukainen täysi kilometrikorvaus. Mikäli oman auton käyttö perustuu hankaliin kulkuyhteyksiin, oman auton käytöstä suoritetaan puolet kilometrikorvauksesta.

Omalla kulkuvälineellä tehdystä matkasta täysi korvaus on:

autolla	173 p/km (158 p/km)
moottoriveneellä	193 p/km (170 p/km)
moottoripyörällä	103 p/km (94 p/km)

Vieraalla paikkakunnalla ammattioppilaitoksessa tai muussa pitkäaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa olevalle korvataan kotipaikkakunnan ja kuntoutus-/opiskelupaikkakunnan välisinä matkakustannuksina menomatka opiskelupaikkakunnalle syksyllä ja paluumatka kotipaikkakunnalle keväällä. Näiden lisäksi korvataan matkakustannukset kodin ja koulupaikkakunnan välillä kerran kuukaudessa. Lasta huoltaville opiskelijoille kotimatkoja korvataan enintään kerran viikossa. Matkapäivärahaa ei näiden matkojen ajalta makseta.

Myös paikallismatkakustannukset korvataan vieraalla ja kotipaikkakunnalla annettavan kuntoutuksen yhteydessä halvinta matkustustapaa käyttäen.

2.1. Matkapäivien asumis-, ruokailu- ym. lisäkustannukset

Asumis-, ruokailu- ym. seikoista aiheutuvien lisäkustannusten korvaamisen lähtökohtana on vain todellisten lisäkustannusten maksaminen. Korvausta suoritetaan matkapäivistä ja vieraalla paikkakunnalla tai laitoksessa olosta aiheutuneista lisäkustannuksista.

2.2. Lisäkustannukset matkapäivistä

Nämä kustannukset korvataan päivärahalla ja majoittumiskorvauksella seuraavasti:

Osapäivärahaa maksetaan, jos matka on kestänyt yli 6 tuntia.

Osapäivärahan suuruus on 70 mk/vrk (72 mk/vrk).

Kokopäiväraha maksetaan, kun matka on kestänyt yli 10 tuntia. Kokopäivärahan suuruus on 158 mk/vrk (161 mk/vrk).

Majoittumiskorvausta suoritetaan laskun perusteella. Enimmäismäärät ovat Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniainen kaupungeissa 420 mk/vrk (450 mk/vrk) ja muissa kunnissa 370 mk/vrk (400 mk/vrk).

Kustannukset, jotka ovat aiheutuneet eläkelaitoksen kehotuksesta suoritetusta tutkimuksesta eläkeasian ratkaisua varten, katsotaan aina matkasta aiheutuneiksi ja korvataan edellä olevien perusteiden mukaisesti.

3. Opiskelusta aiheutuvat kustannukset

Lukukausimaksut ja opetuksesta aiheutuvat muut kohtuulliset kulut, kuten oppikirjojen ja välttämättömien opintovälineiden ja muiden opiskeluun liittyvien varusteiden ja opintomatkojen kustannukset korvataan normikorvausperiaatteella.

Kun kysymyksessä on lukio-opiskelu, opinnot koulu- ja opistoasteisissa ammatillisissa oppilaitoksissa, väliaikaisissa ammattikorkeakouluissa, korkeakouluissa ja yliopistoissa, normikorvaus on I lukuvuotena 3.800 mk (3.800 mk ja 5.700 mk) ja II sekä seuraavina lukuvuosina 2.000 mk (2.000 mk ja 3.800 mk).

Mikäli sairaus tai vamma aiheuttaa erillisiä kustannuksia opintovälineiden osalta, otetaan nämä huomioon erikseen.

Mikäli opiskelu vaatii erityisiä laitteita, esimerkiksi tietokoneen, eläkelaitos korvaa laitteiden hinnasta puolet, enintään 5.000 markkaa. Laitteet jäävät opiskelijalle opiskelun päätyttyä.

Korvaus suoritetaan kahdessa erässä: I erä, 60 %, syyslukukauden alussa ja II erä, 40 %, kevätlukukauden alussa. Yhden lukukauden pituiselta opiskelujaksolta suoritetaan puolet täysimääräisestä normikorvauksesta.

Jos opinto-ohjelma toteutetaan tavanomaista pidemmällä ajalla, esimerkiksi monimuoto-opiskeluna, opintomenot korvataan kuitenkin vain tavanomaisen pituuden mukaisesti. Tavanomaisena pituutena pidetään peruskoulun suorittaneilta edellytettävää opintojen pituutta, esimerkiksi merkonomien tutkinnossa kolmea lukuvuotta. Pidemmän ajan opinto-ohjelmassa vuotuinen normikorvaus muodostetaan jakamalla ao. opintojen tavanomaisesta kestosta muodostuva kustannus pidemmän keston mukaisten lukuvuosien määrällä lukuunottamatta ensimmäistä vuotta, jolloin maksetaan täysimääräinen korvaus.

Opiskelijalle, joka on muuttanut opiskelunsa ajaksi asumaan vieraalle paikkakunnalle, korvataan siitä aiheutuvat lisäkustannukset opiskelukuukausien ajalta valtion matkustussäännön mukaisella osapäivärahalla (70 mk/vrk vuonna 1994).

Lisäkustannusten korvaus suoritetaan vain kuntoutusohjelman toteutuksen ja siihen liittyvien muiden lomien kuin kesälomien ajalta.

Lisäkustannuksia ei katsota aiheutuvan silloin, kun opiskelu tapahtuu erityisammattioppilaitoksessa tai muussa oppilaitoksessa, jossa opiskelijalle on käytettävissä ilmainen asunto.

4. Täydentävä ohje

Tässä suosituksessa todettuja korvausperusteita sovellettaessa noudatetaan voimassa olevaa verohallituksen päätöstä (1159/26.11.1993).

Tässä esitettyjä normikorvaussummia sovelletaan 1.8.1994 ensimmäistä kertaa koulunsa aloittaviin kuntoutujiin.

Kuntoutuskansion käyttäjille

TYÖELÄKEKUNTOUTUSKANSIO

TELAn suositukset

Lähetämme oheisena Telan suosituksen **Kuntoutettavien ja lisätutkimuksiin lähetettyjen eläkkeenhakijoiden matka- ja muiden lisä- ja erityiskustannusten korvausperusteet**. Lisäksi lähetämme Telan suosituksen **Kuntoutuksesta korvattavasta opetuksesta aiheutuvat meno ammatillista peruskoulutusta ja lukiota opiskelulle**.

Lakiosaston tiedote

Kuntoutuskansioon liitettäväksi lähetämme oheisena vielä Eläketurvakeskuksen lakiosaston tiedotteen **7/93 Kuntoutusrahan maksaminen sairausvakuutusrahastolle**.

Ystävällisin terveisin

ELÄKETURVAKESKUS

TELA

VIESTI

SUOSITUS

15/11.6.1993

KUNTOUTETTAVIEN JA LISÄTUTKIMUKSIIN LÄHETETTYJEN ELÄKKEEN- HAKIJOIDEN MATKA- JA MUIDEN LISÄ- JA ERITYISKUSTANNUSTEN KORVAUSPERUSTEET

Työeläkelaitosten Liitto lähetti jäsenilleen suosituksessa 4/10.6.1992 ohjeet kuntoutettavien ja lisätutkimuksiin lähetettyjen eläkkeenhakijoiden matka- ja muiden lisä- sekä erityiskustannusten korvausperusteista 1.8.1992 alkaen.

Ohjeiden lähettämisen jälkeen on annettu valtiovarainministeriön päätös valtion työntekijöiden matkakustannusten korvaamisesta (5/93) 1.1.1993 alkaen. Sen mukaan päivärahojen ja kilometrikorvausten enimmäismäärät ovat muuttuneet.

Työeläkelaitosten Liiton hallitus on päättänyt kokouksessaan 10.6.1993 suosittaa jäsenilleen noudatettavaksi liitteestä 1 ilmeneviä ohjeita viimeistään 1.8.1993 jälkeen syntyneitä kustannuksia korvattaessa.

Tällä suosituksella korvataan TELAn edellä mainittu suositus 4/10.6.1992.

Kunnioittavasti
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander
Marja-Liisa Pelander
lakimies

LIITE

kustannusten korvausperiaatteet 1.8.1993 lukien

1.SU1593

KUNTOUTETTAVIEN JA LISÄTUTKIMUKSIIN LÄHETETTYJEN HENKILÖIDEN
MATKA- JA MUIDEN LISÄKUSTANNUSTEN KORVAUSPERIAATTEET 1.8.1993
LUKIEN

1. Oikeus korvauksiin

Korvausta kustannuksista suoritetaan henkilölle, jolle Vakuutusalan Kuntouttamiskeskuksen (VKK) tai eläkelaitoksen kehotuksesta tai määräyksestä on aiheutunut lisäkustannuksia osallistumisesta

- työeläkejärjestelmän kuntoutuksen toimeenpano-ohjeissa tarkemmin määriteltäisiin tutkimuksiin
- ammattikoulutukseen, työhönvalmennukseen tai työkokeiluun, lääkintähuollon toteuttamiseen tai muuhun työhönkuntoutukseen.

Samaten suoritetaan eläkkeenhakijalle tai -saajalle korvausta niistä kustannuksista, jotka hänelle ovat aiheutuneet tutkimuksista, jotka on suoritettu eläkelaitoksen kehotuksesta tai pyynnöstä eläkeasian ratkaisua varten.

2. Matkakustannukset

Suoranaiset matkakustannukset korvataan maksettua laskua tai muuta selvitystä vastaan. Suoranaisia matkakustannuksia ovat maksut matka-, paikka- ja makuupaikkalipusta.

Matka on tehtävä huokeinta matkustustapaa ja -luokkaa käyttäen junalla, laivalla tai linja-autolla, mikäli erityiset syyt kuten vaikean vamman tai sairauden laatu

tahi hankalat liikenneyhteydet eivät pakota muun kuljetusneuvon käyttämiseen.

Jos oman auton käytön perusteena on vaikea vamma tai sairaus, suoritetaan matkasta valtion työntekijöiden matkustussäännön mukainen täysi kilometrikorvaus. Mikäli oman auton käyttö perustuu hankaliin kulkuyhteyksiin, oman auton käytöstä suoritetaan puolet kilometrikorvauksesta.

Omalla kulkuvälineellä tehdystä matkasta täysi korvaus on:

autolla	158 p/km (148 p/km)
moottoriveneellä	176 p/km (165 p/km)
moottoripyörällä	94 p/km (88 p/km)

Vieraalla paikkakunnalla ammattioppilaitoksessa tai muussa pitkäaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa olevalle korvataan kotipaikkakunnan ja kuntoutus-/opiskelupaikkakunnan välisinä matkakustannuksina menomatka opiskelupaikkakunnalle syksyllä ja paluumatka kotipaikkakunnalle keväällä. Näiden lisäksi korvataan matkakustannukset kodin ja koulupaikkakunnan välillä kerran kuukaudessa. Lasta huoltaville opiskelijoille kotimatkoja korvataan enintään kerran viikossa.

Myös paikallismatkakustannukset korvataan vieraalla ja kotipaikkakunnalla annettavan kuntoutuksen yhteydessä.

2.1. Matkapäivien asumis-, ruokailu- ym. lisäkustannukset

Asumis-, ruokailu- ym. seikoista aiheutuvien lisäkustannusten korvaamisen lähtökohtana on vain todellisten lisäkustannusten maksaminen. Korvausta suoritetaan

matkapäivistä ja vieraalla paikkakunnalla tai laitoksessa olosta aiheutuneista lisäkustannuksista.

2.2. Lisäkustannukset matkapäivistä

Nämä kustannukset korvataan päivärahalla ja majoittumiskorvauksella seuraavasti:

Osapäivärahaa maksetaan, jos matka on kestänyt

- yli 8 tuntia tai
- yli 6 tuntia, jos matkasta enemmän kuin 3 tuntia on tapahtunut klo 16.00 - 07.00 välisenä aikana.

Osapäivärahan suuruus on 72 mk/vrk (74 mk/vrk).

Kokopäiväraha maksetaan, kun matka on kestänyt yli 12 tuntia. Kokopäivärahan suuruus on 161 mk/vrk (165 mk/vrk).

Majoittumiskorvausta suoritetaan laskun perusteella. Enimmäismäärät ovat Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniainen kaupungeissa 450 mk/vrk ja muissa kunnissa 400 mk/vrk.

Kustannukset, jotka ovat aiheutuneet eläkelaitoksen kehotuksesta suoritetusta tutkimuksesta eläkeasian ratkaisua varten, katsotaan aina matkasta aiheutuneiksi ja korvataan edellä olevien perusteiden mukaisesti.

3. Lisäkustannukset vieraalla paikkakunnalla olosta

Jos tutkimus- tai kurssipaikassa tai ammattikoulussa on järjestetty täysihoito määrätyn maksuin, korvataan nämä kustannukset riippumatta siitä, haluaako kuntoutettava asua asuntolassa tai syödä laitoksen ruokalassa. Mikäli

täysihoito on maksuton, mitään erillistä korvausta ei suoriteta.

Muissa tilanteissa korvataan vieraalla paikkakunnalla oleskelusta aiheutuvat lisäkustannukset osapäivärahalla (72 mk).

Erillisiä majoittumiskorvauksia ei suoriteta.

Elatusmenokorvaus suoritetaan vain kuntoutusohjelman toteutuksen ja siihen liittyvien muiden lomien kuin kesälomien ajalta.

4. Täydentävä ohje

Tässä suosituksessa todettuja korvauserusteita sovellettaessa noudatetaan voimassa olevaa valtionvarainministeriön päätöstä valtion työntekijöiden matkakustannusten korvaamisesta (5/93 / 3.12.1992), mikäli edellä ei ole nimenomaan asiasta toisin sanottu.

TELA

VIESTI

SUOSITUS

14/11.6.1993

KUNTOUTUKSENA KORVATTAVASTA OPETUKSESTA AIHEUTUVAT MENOT AMMATIL- LISTA PERUSKOULUTUSTA JA LUKIOTA OPISKELEVILLE

Suosituksessamme 8/2.7.1992 ilmoitimme keskiarvonormit lukuvuoden 1992-1993 kuntoutuksena korvattavasta opetuksesta aiheutuvia menoja korvattaessa teknillisissä ja kaupallisissa oppilaitoksissa, lukioissa, ammatti-, sosiaali- ja terveydenhuoltoalan- sekä käsi- ja taide-teollisuusoppilaitoksissa.

Tässä suosituksessa luovutaan asian selkeyttämiseksi oppilaitostyyppien luettelemisesta. Ne korvataan ilmaisulla koulu- ja opistotasoinen ammatillinen koulutus, joka kattaa kaikki aikaisemmassa luettelossa olleet oppilaitokset sekä lisäksi muut niihin verrattavat oppilaitokset.

Kohdassa 5 Opetuksesta aiheutuvat muut kulut kuten oppikirjojen ja välittömien opintovälineiden kustannukset on korvattu sanonnalla oppikirjojen ja välttämättömien opintovälineiden ja muiden opiskeluun liittyvien varusteiden

den kustannukset. Normikorvausperiaatteen sisältöä on näin laajennettu, jotta vältytään nykyisin eläkelaitoksille normikorvausten lisäksi tulevista yksittäisistä pikkulaskuista.

TELAn hallitus on kokouksessaan 10.6.1993 hyväksynyt muutokset ja päättänyt, että lukuvuoden 1992-1993 normikorvaussummia noudatetaan edelleen lukuvuoden 1993-1994 kuluja korvattaessa.

Tällä suosituksella korvataan TELAn asiasta lähettämä edellinen suositus 8/2.7.1992 Kuntoutuksena korvattavasta opetuksesta aiheutuvat menot teknillisissä ja kaupallisissa oppilaitoksissa, lukiossa, ammatti-, sosiaali- ja terveydenhuoltoalan- sekä käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksissa.

Yhteistyöterveisin
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander

LIITE

Kustannusten periaatteet 1.8.1993 lukien

KUNTOUTUKSENA KORVATTAVASTA OPETUKSESTA AIHEUTUVAT MENOT AMMATIL-
LISTA PERUSKOULUTUSTA JA LUKIOTA OPISKELEVILLE 1.8.1993

Suosituksen perusteella opetuksesta aiheutuvina
menoina maksetaan

- 1) lukukausimaksut todellisten kustannusten mukaan
- 2) päivittäiset matkakulut halvinta matkustustapaa käyttäen todellisten kustannusten mukaisina
- 3) matkat opiskelupaikkakunnalle erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti
- 4) vieraalla paikkakunnalla olosta aiheutuvat lisäkustannukset ja harkintaan perustuvat erityiskustannukset kotipaikkakunnalla tapahtuvan opiskelun yhteydessä
- 5) opetuksesta aiheutuvat muut kulut kuten oppikirjojen ja välttämättömien opintovälineiden ja muiden opiskeluun liittyvien varusteiden kustannukset lukuvuonna 1993-1994 normikorvausperiaatteen mukaisesti edellisenäkin lukuvuonna noudatettujen summien mukaisesti:

koulumuoto	I lukuvuosi	II ja seuraavat lukuvuodet
Lukio ja koulu- sekä opistoasteinen ammatil- linen koulutus	3.800,-	2.000,-
Teknillinen oppilaitos ja väliaikainen ammatti- korkeakoulu	5.700,-	3.800,-

- 6) mikäli sairaus tai vamma aiheuttaa erillisiä kustannuksia opintovälineiden osalta, otetaan nämä huomioon erikseen
- 7) mikäli opiskelu vaatii erityisiä laitteita, esimerkiksi tietokoneen, eläkelaitos korvaa laitteiden hinnasta puolet, enintään 5.000 markkaa. Laitteet jäävät opiskelijalle opiskelun päätyttyä.

Kuntoutuskansion käyttäjille

TYÖELÄKEKUNTOUTUSKANSIO

TELAn suosituksen täydentäminen

Työeläkekuntoutuskansiossa on julkaistu Telan suositus 10/14.8.1991 Työeläkekuntoutuksen toimeenpano-ohjeet. Suosituksessa on kohdassa 3.1 käsitelty kuntoutusmahdollisuuksien selvittämistä. Oheisena lähettämme tätä kohtaa koskevan täydennyksen.

Kuntoutusrahan ennakonpidätys vuonna 1993

Lisäksi toteamme, että palkkaa varten vahvistettua ennakonpidätysprosenttia käytettäessä kuntoutusrahan ennakonpidätyksessä, pidätysprosenttia alennetaan 3 %-yksikköä (2 %-yksikköä vuonna 1992).

Ystävällisin terveisin

ELÄKETURVAKESKUS

TELA

VIESTI

SUOSITUS

9 / 24.3.1993

KUNTOUTUSMAHDOLLISUUKSIEN SELVITTÄMINEN

TELAn kuntoutusasiain neuvottelukunnassa on käsitelty työeläkekuntoutuskansiossa julkaistuun suositukseen 10/14.8.1991 Työeläkekuntoutuksen toimeenpano-ohjeet sisältyviä työeläkekuntoutuksen yleisiä kriteerejä.

Täydennyksenä kohtaan 3.1. Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen (sivu 8) suositamme, että työeläkejärjestelmässä ryhdyttäisiin kuntoutustoimenpiteisiin, jos

- kuntoutusasia tulee vireille työeläkelaitokseen suoraan työpaikalta
- henkilöllä on takanaan aikuisiässä pitkä työura ja vakiintunut ammattiura on katkeamassa
- kuntoutuksena on tarkoitus antaa ammatillista kuntoutusta uuteen ammattiin siirtymiseksi tai nykyisen ammatin jatkamisen varmistamiseksi. Lääkinnällistä kuntoutusta annetaan lähinnä kuntoutusta tukevana tai projektiluontoisesti.

1.SU993

- henkilön työssäolo varmistuu kuntoutuksella ja eläkeriski väistyy
- henkilö haluaa välttämättä työeläkekuntoutukseen

Jos henkilö on jo aloittanut konkreettisen kuntoutuksen kansaneläkelaitoksen tukemana, työeläkepuolen tulisi välttää kuntoutusvastuun ottamista tällaisessa tapauksessa.

Pyydämme ystävällisesti täydentämään tällä suosituksella kuntoutuskansion em. kohtaa.

Yhteistyöterveisin
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander

TELA

VIESTI

SUOSITUS

10/14.8.1991

TYÖELÄKEKUNTOUTUKSEN TOIMEENPANO-OHJEET

Työeläkelaitosten Liiton hallitus on hyväksynyt liitteenä olevat työeläkekuntoutuksen toimeenpano-ohjeet. Ne korvaavat TELAn aiemmin antamat kuntoutusta koskevat ohjeet ja niitä sovelletaan 1.10.1991 jälkeen alkaneeseen kuntoutukseen.

Yhteistyöterveisin
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander

Liitteenä

Työeläkekuntoutuksen toimeenpano-ohjeet

1.SU1091

TYÖELÄKEKUNTOUTUKSEN TOIMEENPANO-OHJEET

	sivu
1. Työeläkekuntoutuksen perusteet	1
1.1. Aikaisemmat ohjeet	1
1.2. Lähtökohta ja tavoitteet	2
1.3. Lainsäädännöllinen pohja	3
1.4. Suhde muihin kuntoutusjärjestelmiin	5
1.5. Kuntoutuksen piiriin kuuluvia käsitteitä	5
2. Työeläkekuntoutuksen toteuttaminen	6
2.1. Työeläkelaitokset	6
2.2. Vakuutusalan Kuntouttamiskeskus (VKK)	7
2.3. TELAn kuntouttamisasiain neuvottelukunta	8
3. Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen ja ohjaus tarpeenmukaisten palvelujen piiriin	8
3.1. Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen	8
3.2. Toimeksianto VKK:lle	11
3.3. Ohjaus tarpeenmukaisen palvelun piiriin	12
4. Vakuutusalan Kuntouttamiskeskuksen antamat lausunnot ja yhteydenpito työeläkelaitoksen ja VKK:n välillä	13
4.1. Lausunnot kuntoutusasioissa	13
4.2. Arviot työllistymismahdollisuuksista	14
4.3. Yhteydenpito	15
5. Työhön kuntoutuksen sisältö	15
5.1. Kuntoutusneuvonta	15
5.2. Kuntoutustutkimus	16
5.3. Työkokeilu	17
5.4. Työhönvalmennus	17
5.5. Ammattiin johtava koulutus	18
5.6. Elinkeinotuki	18
5.7. Ammatillista kuntoutusta tukeva lääkinällinen kuntoutus	20
6. Kuntoutujan etuudet	21
6.1. Toimeentuloturva kuntoutuksen aikana	21
6.2. Muut etuudet	21
6.3. Opiskelumenojen korvausnormitus	25
6.4. Kustannusten korvaaminen	26
6.5. Korvaustasossa tapahtuvat muutokset	26
6.6. Kuntoutusetuuksien verotus ja kuntoutusrahan ulosmittauskelpoisuus	26
7. Työeläkekuntoutus ja asiakaspalveluyhteistyö	27
7.1. Laki kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä	27
7.2. Työeläkevakuutuksen edustus yhteistyöelimissä	29
LIITE 1 Kuntoutuksen piiriin kuuluvia käsitteitä	30

TYÖELÄKEKUNTOUTUKSEN TOIMEENPANO-OHJEET

1. Työeläkekuntoutuksen perusteet

1.1. Aikaisemmat ohjeet

Työeläkelaitosten Liitto (TELA) hyväksyi viimeksi 28.5. 1981 työeläkejärjestelmän kuntoutuksen toimeenpanoa koskevan ohjeiston. Myöhemmin sitä on tarkistettu useilla kiertokirjeillä. Ohjeet ovat vakiinnuttaneet työeläkevakuutuksen kuntoutustoiminnan ja luoneet siihen yhtenäisen käytännön.

Kuntoutusta koskeva lainsäädäntö uudistuu 1.10. 1991 alkaen. Uudistuksen tarkoituksena on mm. koordinoida valtakunnallisesti eri yhteisöjen ja laitosten toimeenpanemaa kuntoutusta. Työeläkejärjestelmän osuutta yhteisessä tehtäväjaoissa ei ole tarkemmin määritetty.

Työeläkevakuutuksen antaman kuntoutuksen (työeläkekuntoutuksen) toimeenpanon keskeisenä periaatteena on, että työeläkevakuutetut saavat samanlaiset palvelut riippumatta siitä, miten heidän työeläketurvansa on järjestetty. Kukin eläkelaitos ratkaisee itse, mikä osuus ja merkitys kuntoutuksella on niiden toiminnassa ja mihin suuntaan ne kuntoutusta kehittävät sekä paljonko käyttävät siihen voimavaroja.

Tämä suositus korvaa TELAn aikaisemmin antamat kuntoutusta koskevat ohjeet ja sitä sovelletaan lain voimassa ollessa alkaneeseen kuntoutukseen. Eläketurvakeskus (ETK) on antanut erikseen ohjeet työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa koskevien säännösten soveltamisesta.

1.2. Lähtökohta ja tavoitteet

Työeläkelaitokset ovat palvelulaitoksia ja kuntoutus on osa niiden toimintaa. Kuntoutusratkaisuja tehtäessä on otettava huomioon myös niiden taloudellinen tuloksellisuus.

Työeläkelait antavat työeläkelaitoksille mahdollisuuden kuntoutustoiminnan järjestämiseen, mutta eivät velvoita niitä siihen. Työeläkelaitosten kuntoutustehtävä on lähtökohdiltaan toissijaista päinvastoin kuin liikenne- ja tapaturmavakuutuslain perusteella annettava kuntoutus sekä yleistä terveydenhuoltojärjestelmää ja muuta kuntoutustoimintaa täydentävää. Toiminta jatkuu siis edelleen harkinnanvaraisena. Tämän vuoksi työeläkejärjestelmä voi vapaasti valita ja sopeuttaa toimintansa kuntoutuksen kokonaiskuvaan.

Työeläkelaitosten Liitto suosittelee seuraavien näkökohtien huomioon ottamista kuntoutusratkaisuja tehtäessä:

1. Työeläkekuntoutuksen tavoitteena on vakuutetun työ- ja ansiokyvyn ylläpitäminen ja näin työelämässä pysymisen tukeminen. Kuntoutustoiminta vähentää työeläkekustannuksia esimerkiksi siten, että työkyvyttömyyseläketapahtuma siirtyy myöhäisempään vaiheeseen tai työkyvyttömyyseläke päättyy eläkkeensaajan työkyvyn palaututtua. Kuntoutustoiminta on syytä aloittaa varhain.
2. Työeläkekuntoutusta annetaan henkilölle, joka on jo sijoittunut työelämään pysyvästi ja jonka työnteon jatkuminen on terveydellisistä syistä uhattuna. Tavanomaiseen elämäntapaan kuuluvaa opiskelua tai ammatin hankintaa ei kuntoutuksena tueta. Näin ollen nuoren henkilön ammatin vaihtoa ei tueta, jos se johtuu jo alunperin epäonnistuneesta ammatinvalinnasta eikä ammatissaolo ole vielä vakiintunutta.
3. Työeläkekuntoutus on pääasiassa ammatillista kuntoutusta. Se on pitkäjänteistä toimintaa, joka edellyttää työeläkejärjestelmältä kiinteää otetta kuntoutusprosessin hoidossa. Työeläkekuntoutus on luonteeltaan yksilöllistä palvelua.

1.3. Lainsäädännöllinen pohja

Työntekijäin eläkelain (4 h §) mukaan työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi voidaan työntekijälle ammatillisena kuntoutuksena antaa neuvontaa, tehdä kuntoutustutkimuksia sekä antaa työhön ja

ammattiin johtavaa koulutusta, työhön valmennusta ja elinkeinotukea sekä edellä tarkoitettua ammatillista kuntoutusta tukevaa lääkinnällistä kuntoutusta.

Ammatillisen kuntoutuksen saamisen edellytyksenä on, että henkilöllä on viimeisen työsuhteensa perusteella oikeus saada eläkettä määrättäessä aika eläketapahtumasta eläkeikään eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi (tuleva aika) tai että hän saa tällä tavalla määrättyä työeläkettä.

Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaiissa (4 b §) samoin kuin yrittäjien (5 §) ja maatalousyrittäjien eläkelaeissa (6 §) viitataan mainittuun työntekijäin eläkelain säännökseen.

Kuntien eläkevakuutuksen eläkesäännön 8 a § vastaa sisällöltään TEL 4 h §:ää. Sen mukaisesti työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi voidaan viranhaltijalle ja työntekijälle ammatillisena kuntoutuksena antaa työhön ja ammattiin johtavaa koulutusta, työhönvalmennusta ja elinkeinotukea sekä edellä tarkoitettua ammatillista kuntoutusta tukevaa lääkinnällistä kuntoutusta.

Merimieseläkelain (25 §) mukaan kuntoutuksen antaminen sekä kuntoutusrahan ja harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät siten, kuin työntekijäin eläkelaiissa on säädetty. Lisäksi

eläkekassan on noudatettava, mitä laissa kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä on säädetty.

Eläkelait antavat mahdollisuuden myös eläkkeen maksamisen lakkauttamiseen tai keskeyttämiseen joko kokonaan tai osaksi, jos eläkkeensaaja ei halua ilman hyväksyttävää syytä osallistua hänelle tarkoituksenmukaiseksi katsottuun kuntoutukseen (TEL 8 b § 1 mom.).

1.4. Suhde muihin kuntoutusjärjestelmiin

Työtapaturmassa tai liikennevahingossa vammautuneiden kuntoutuksesta on säädetty omat ensisijaislakinsa. Samoin oma lakinsa on kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta.

Työeläkejärjestelmän tehtäväpiiriin kuuluu yleensä niitä toimenpiteitä, joita yleisen terveydenhuollon ja kuntoutustoiminnan ohella tarvitaan vakuutetun palauttamiseksi työelämään ja työelämässä pitämiseksi.

Työeläkekuntoutus kohdistuu ensisijaisesti henkilöihin, joiden ammatillinen kuntoutus ei ole toteutettavana muissa kuntoutusjärjestelmissä.

1.5. Kuntoutuksen piiriin kuuluvia käsitteitä

Kuntoutustoiminta on laaja-alaista ja monimuotoista ja sen käsitteistö ja terminologia runsasta. Keskeisiä käsitteitä ovat vajaakuntoisuus,

kuntoutus, kuntoutuminen, ammatillinen kuntoutus, työpaikkakuntoutus, varhaiskuntoutus ja lääkinnällinen kuntoutus (liite 1).

2. Työeläkekuntoutuksen toteuttaminen

Työeläkekuntoutusta toteuttavat työeläkelaitokset ja Vakuutusalan Kuntouttamiskeskus (VKK).

2.1. Työeläkelaitokset

Työeläkelaitokset neuvovat kuntoutusasiakkaitaan ja suuntaavat kuntoutusta koskevan koulutus- ja tiedotustoimintansa ensisijaisesti omille asiakasyrityksilleen.

Työeläkelaitosten kuntoutusasiakkaista osa on työssäolevia henkilöitä, joilla on sairauden tai vamman aiheuttama työkyvyttömyyden riski ja osa työkyvyttömyyseläkkeen hakijoita tai -sajia. Ensimmäisessä ryhmässä kuntoutusaloitteet tulevat yleensä asiakkailta itseltään, työpaikoilta tai yhteistyötahoilta ja jälkimmäisessä useimmiten eläkeratkaisutoiminnan yhteydessä.

Työeläkelaitokset käyttävät kuntoutuspalvelujen välittämisessä asiakkailleen yleensä VKK:ta (ks. kohta 2.2.). Muutamilla eläkelaitoksilla on lisäksi omaa, itsenäistä kuntoutustoimintaa.

2.2. Vakuutusalan Kuntouttamiskeskus (VKK)

VKK on rekisteröity yhdistys, jonka jäseninä ovat Työeläkelaitosten Liitto, Liikennevakuutusyhdistys (LVY) ja Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto (TVL). Yhdistyksen hallitukseen kuuluu kaksi jäsentä kustakin jäsenyhdistyksestä sekä toimitusjohtaja VKK:sta.

VKK:n tehtävänä on, osana työeläkevakuutuksen kuntoutustoimintaa, huolehtia sen korvaaman kuntoutuksen yhdenmukaisesta ja tehokkaasta järjestämisestä. Saatuaan toimeksiannon työeläkelaitokselta VKK arvioi vakuutetun kuntoutustarpeen ja mahdollisuudet, tuottaa kuntoutussuunnitelman ja huolehtii sen edellyttämien toimenpiteiden tarkoituksenmukaisesta ja tuloksellisesta toteuttamisesta työeläkelaitoksen päätöksen pohjalta.

VKK:n yhteydessä toimii kuntouttamislautakunta. Siihen kuuluu vakuutus- ja eläkelaitosten lääkäri- ja lakimiesjäseniä, kuntoutusalan asiantuntijoita ja julkishallinnon sekä työmarkkina- ja vammaisjärjestöjen edustajia. Lautakuntaan kuuluu kolme jaostoa, joista kolmas käsittelee työeläkeasioita.

Lopullisen kuntoutusratkaisun sekä kuntoutuksen myöntämisestä että kuntoutusetuuksista tekee aina asianomainen eläkelaitos.

2.3. TELAn kuntouttamisasiain neuvottelukunta

Työeläkelaitosten Liiton yhteydessä toimii kuntouttamisasiain neuvottelukunta, jonka tehtävänä on työeläkekuntoutusta koskevien kysymysten selvittäminen ja tutkiminen, toiminnan kehittämistä tarkoittavien ehdotusten tekeminen sekä toiminnan toteutumisen seuranta. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina eri työeläkelaitokset ja VKK.

Työeläkelaitosten Liitto tiedottaa ja antaa suosituksia työeläkekuntoutuksesta.

3. Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen ja ohjaus tarpeenmukaisten palvelujen piiriin

Työeläkelakien (TEL 4 j §) mukaan eläkelaitos varmistaa ennen työkyvyttömyyseläkepääätöstä tarvittaessa, että työntekijän kuntoutusmahdollisuudet on selvitetty. Varmistus on siis eläkelaitoksen harkinnassa. Eläkelaitoksen harkinnan mukaan myös hylkäävän päätöksen saaneet eläkkeensaajat ohjataan heidän kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin.

3.1. Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen

Työterveyshuoltolain mukaan työterveyshuoltoon kuuluu vian, vamman tai sairauden vuoksi vajaa-kuntoisen työntekijän työssäselviytymisen seuranta ottamalla huomioon työntekijän terveydelliset edellytykset sekä tarvittaessa hänen ohjaamisensa hoitoon tai kuntoutukseen.

Myös vuoden 1990 tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyy työsuojelusopimus työkykyä ylläpitävästä toiminnasta (8 a §). Sen mukaan työkykyä ylläpitävän toiminnan tehostaminen työpaikoilla edellyttää työterveyshuollon, työsuojeluorganisaation, linjajohdon ja henkilöstöhallinnon yhteistyötä.

Kun työkyvyttömyyseläkehakemus tulee eläkelaitoksen käsiteltäväksi, eläkelaitoksen on tarvittaessa varmistettava, että hakijan ammatillisen kuntoutuksen mahdollisuudet on selvitetty.

Kuntoutusmahdollisuudet olisi selvitettävä erityisesti silloin, kun hakija on vakiintuneesti työelämässä oleva henkilö ja

- ulkopuolinen yhteistyötaho (hoitava lääkäri, työpaikka, työterveydenhuolto, terveydenhuolto, työhallinto tms.) on ottanut yhteyttä tai suosittelee lausunnoissaan ammatillista kuntoutusta;

- kun käytettävissä olevan tiedon perusteella henkilöllä sekä terveydentilan että työkyvyn puolesta näyttäisi olevan edellytyksiä työelämässä jatkamiseen, mutta entiseen työhön paluu ei näytä todennäköiseltä;

- eläkelaitos eläkehakemusta käsitellessään ei vielä pidä eläkkeenhakijaa työkyvyttömänä, mutta katsoo työkyvyn menetyksen olevan uhkamassa.

- hän on motivoitunut kuntoutukseen ja työelämässä jatkamiseen ja on esimerkiksi itse ottanut yhteyttä tässä tarkoituksessa työeläkelaitokseen;

Jos asiakirjojen perusteella kuntoutusmahdollisuuksien lisäselvittelyä pidetään perusteltuna, selvittely voi edetä hakijan ja tarvittaessa työnantajan sekä muiden yhteistyötahojen kanssa käytävin keskusteluin.

Mikäli hakija on kiinnostunut ammatillisesta kuntoutuksesta tai muuten tarvitaan perusteellisempaa selvitystä kuntoutusmahdollisuuksista, eläkelaitos voi lähettää hakijan kuntoutustutkimukseen tai muuhun vastaavaan selvitykseen joko suoraan tai lähettämällä selvittelypyynnön VKK:een.

Riittävä selvitys siitä, että henkilö ei ole kuntoutettavissa, voidaan yleensä saada asiakirjojen perusteella esimerkiksi, kun

- työkyvyttömyyseläkelausunnon antanut lääkäri, Kela tai muu kuntoutusjärjestelmä on arvioinut, ettei kuntoutusmahdollisuuksia ole
- hakijan työkyvyttömyys on lyhytaikaista
- sairauden vaikeuden tai hoitovaiheen huomioon ottaen ammatilliseen kuntoutukseen ei ole mahdollisuuksia
- hakija perustellusti ja ehdottomasti itse pitää ammatillista kuntoutusta mahdottomana

- hakijan iän, koulu- ja työhistorian, sairau-
den ja asuinpaikan huomioon ottaen on ilmeistä,
että ammatillinen kuntoutus ei ole tarkoituk-
senmukaista.

Mikäli hakija ei pidä ammatillista kuntoutusta
mahdollisena tai muutoin kuntoutustoimenpitei-
den toteuttamiseen ei löydetä keinoja, kuntou-
tusselvittely voidaan päättää tai harkita lisä-
tutkimuksia.

Kuntoutusratkaisu ja yksilöllinen varhaiseläke

Kun työeläkekuntoutuksessa on kysymys pääasias-
sa ammatillisesta kuntoutuksesta, kuntoutusmah-
dollisuuksien selvittämisen tarve tulee vain
harvoin kysymykseen yksilöllisen varhaiseläk-
keen kohdalla.

Mahdollisuuksista jatkaa työssäoloa esimerkiksi
työjärjestelyin voidaan kuitenkin neuvotella
työnantajan kanssa.

3.2. Toimeksianto VKK:lle

Kuntoutustarpeen ja -mahdollisuuksien arvioi-
minen voidaan antaa VKK:n tehtäväksi ainakin
silloin, kun eläkelaitos arvioi kuntoutusedel-
lytyksiä olevan ja mitään selkeää suunnitelmaa
kuntoutustoimenpiteiksi ei ole tai ei näyttäisi
olevan hahmottumassa.

Toimeksianto voi koskea

1. asiakirjojen perusteella annettavaa arviota
kuntoutusmahdollisuuksista

2. kuntoutustarpeen ja mahdollisuuksien selvitettyä ja kuntoutussuunnitelman toteutusta.

Eläkelaitos lähettää harkintansa mukaan VKK:lle pääsääntöisesti aloitteet, joita ovat tehneet asianomainen itse, terveyden- ja työterveydenhuollon yksiköt, työvoimatoimistot ja Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistot.

VKK:lle tehtävän toimeksiannon yhteydessä lähetetään seuraavat asiakirjat ja tiedot ottaen huomioon tietoturvaan liittyvät säännökset:

- lääkärinlausuntojäljennökset
- työkyvyttömyyseläke- tai kuntoutushakemus tai kuntoutusta koskeva muu tiedustelu
- työkyvyttömyyttä tai kuntoutustarvetta koskevat työeläkelaitoksen tekemät selvittelyt
- ETK:n työsuhderekeriotteen jäljennös
- työhönpaluumahdollisuuksia ja -edellytyksiä koskevat neuvottelumuistiot
- muut kuntoutusasian selvittelyyn ja arviointiin mahdollisesti vaikuttavat tiedot

3.3. Ohjaus tarpeenmukaisen palvelun piiriin

Työeläkelaitoksen hylätessä eläkehakemuksen eläkelaitos tarpeen mukaan ohjaa työntekijän hänen kuntoutustarvettaan vastaavan kuntouksen tai muiden palveluiden piiriin (TEL 4 j §).

Ennakoilmoitusmenettely Kansaneläkelaitoksen kanssa pyrkii varmistamaan, ettei työkyvyttömyyseläkepääätöksissä tule ristikkäisiä ratkaisuja.

Ohjauksen piiriin kuuluvat ne hylkäyspäätöksen saaneet eläkkeenhakijat, joiden mahdollista kuntoutusta ei toteuteta työeläkevakuutuksen omassa piirissä eläkelaitoksen tai VKK:n toimesta. Työeläkekuntoutuksen vastuu päättyy ohjaukseen.

Kun kyseessä on ammatillisen kuntoutuksen tarve, hakija voidaan ohjata esimerkiksi työnantajansa tai paikallisen työvoimatoimiston puoleen. Lääkinnällisen kuntoutuksen tapauksissa ohjauskohteita ovat työterveyshuolto, paikallinen terveyskeskus ja ao. keskussairaalan kuntoutustutkimusyksikkö.

4. Vakuutusalan Kuntouttamiskeskuksen antamat lausunnot ja yhteydenpito työeläkelaitoksen ja VKK:n välillä

4.1. Lausunnot kuntoutusasioissa

Lausuntopyynnön tultua VKK selvittää vakuutetun kuntoutustarpeen ja mahdollisuudet sekä antaa työeläkelaitokselle lausuntoja kuntoutusasian edistymisestä.

Mikäli selvittely- ja tutkimuskustannukset ylittävät tavanomaisen tason, VKK hankkii niille erikseen työeläkelaitoksen hyväksynnän.

Väliarviointilausunnon VKK antaa työeläkelaitokselle kaikissa niissä asioissa, joissa kuntoutuslausuntoa ei ole annettu vähintään neljän kuukauden kuluessa. Mikäli kuntoutusasian arviointivaihe jatkuu pidempään, VKK antaa viimeistään kuuden kuukauden kuluessa edellisestä

väliarvioinnista toisen väliarviointilausunnon.

Kuntoutussuosituksen VKK antaa työeläkelaitokselle korvauspäätöksen tekoa varten niissä asioissa, joissa voidaan toteuttaa työhönkuntoutusohjelmaa.

Poistolausunnon VKK antaa joko arviointivaiheen tai toteutuneen kuntoutusohjelman jälkeen. Arviointipoisto sisältää selvityksen syistä, joiden vuoksi kuntoutustoimenpiteisiin ei ole mahdollisuuksia. Kuntoutuspoisto koskee toteutuneen työhönkuntoutusohjelman lopputulosta.

4.2. Arviot työllistymismahdollisuuksista

Yleensä eläkelaitos arvioi itse henkilön työllistymismahdollisuudet.

Eläkelaitos voi myös pyytää VKK:lta arviota työhönsijoittumisesta silloin, kun eläkkeensaaja hyvin edistyneestä toipumisesta huolimatta ei ole hakeutunut entiseen tai muuhun työhön tai kun eläkkeensaaja muun kuin työeläkekuntoutuksen jälkeen ei sijoitu työhön.

VKK:lle lähetetään samat asiakirjat ja tiedot kuin kuntoutusasian vireille saattamisessa (kohta 3.2.).

VKK hankkii lisäselvitykset työvoimaviranomaisilta ja muilta tarpeellisilta tahoilta ja antaa arvionsa kolmen viikon kuluessa arvio pyynnön saannista.

4.3. Yhteydenpito

VKK pitää yhteyttä työeläkelaitokseen kuntoutusasian etenemisen eri vaiheissa. Se ilmoittaa kuntoutusohjelman keskeytymisestä tai muutoksis- ta sekä ohjelman päättymisestä eläkelaitokselle.

Työeläkelaitos ilmoittaa kuntoutusasian vireil- lä ollessa VKK:lle uudet, työeläkevakuutetun terveydentilaa ja työasioita koskevat tiedot samoin kuin eläketilannetta koskevat muutokset ja muut kuntoutusasiaan vaikuttavat tiedot.

Jos työeläkelaitos katsoo VKK:n toimiston antaman kuntoutussuosituksen riittämättömäksi, se voidaan työeläkelaitoksen pyynnöstä saattaa VKK:n kuntouttamislautakunnan jaostokäsittelyyn ennen kuntoutusta koskevan lopullisen korvaus- ratkaisun tekemistä.

Työeläkelaitos lähettää kuntoutusta koskevasta ratkaisusta tiedon VKK:lle.

5. Työhön kuntoutuksen sisältö

5.1. Kuntoutusneuvonta

Kuntoutusneuvonta on asiakastyön menetelmä. Kuntoutusneuvonta perustuu tasa-arvoiseen vuoro- vaikutukseen kuntouttajan ja asiakkaan välillä. Sillä pyritään vähentämään asiakkaan toiminnal- lisista rajoituksista aiheutuvia haittoja.

Rajoittavien tekijöiden ohella otetaan huomioon myös asiakkaan voimavarat ja yhteiskunnassa käytettävissä olevat palvelut. Kuntoutusneuvonta pohjautuu asiakkaan yksilöllisyyden kunnioittamiseen ja hänen persoonallisuutensa hyväksymiseen. Kuntoutusneuvonnassa lähdetään asiakkaan kokonaistilanteesta ja siitä, miten hän itse kokee tilanteensa.

Asiakastyö kuntoutuksessa liittyy kuntoutusprosessin eri vaiheisiin, joita ovat kuntoutustarpeen ja -mahdollisuuksien arviointi, kuntoutussuunnitelman laatiminen, suunnitelman toteutumisen tukeminen ja kuntoutusohjelman tulosten varmistaminen jälkiseurannan avulla. Kuntoutusneuvonnan avulla näitä eri toimintoja ja niihin liittyviä tapahtumia järjestellään ja koordinoidaan tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi. Käytännön toimintana kuntoutusneuvonta on pääasiassa eri muotoista yhteydenpitoa asiakkaan kanssa sekä kontakteja työnantajiin, työvoimaviranomaisiin ja muihin vastaaviin kuntoutusviranomaisiin ja organisaatioihin.

5.2. Kuntoutustutkimus

Kuntoutustutkimuksella selvitetään henkilön kuntoutustarvetta ja -mahdollisuuksia. Kuntoutustutkimuslausunto sisältää yleensä myös tutkittua henkilöä koskevan kuntoutussuunnitelman. Kuntoutustutkimukselle on tyypillistä "poikkitieteellisyys". Tutkijajoukon muodostavat pääsääntöisesti lääketieteen, psykologian, sosiaalialan ja työelämän asiantuntijat.

Kuntoutustutkimuksen laajuus riippuu asiakkaan kulloisestakin tarpeesta. Se voidaan toteuttaa täydellisenä, kaikki osa-alueet käsittävänä jossakin tutkimuspalveluja tuottavassa laitoksessa tai suppeampana selvityksenä esimerkiksi työvoimatoimistossa. Tällöin pääpaino on ammatinvalintapsykologin tutkimuksissa ja työvoimaneuvojan selvityksissä. Lääketieteelliset kysymykset selvitetään jo kuntoutusprosessin muissa yhteyksissä.

5.3. Työkokeilu

Työkokeilulla tarkoitetaan vajaakuntoisen henkilön työedellytyksien kokeilua, tutkimusta ja arviointia, joka tapahtuu käytännön työssä joko laitoksessa tai sen ulkopuolella yhtenäisen lääketieteellisen, psykologisen ja ammatillisen arvioinnin avulla. Työkokeilu voi tapahtua myös muulla tavoin esimerkiksi koetyöskentelynä työpaikalla ilman edellä mainittujen erityisalojen mukanaoloa.

5.4. Työhönvalmennus

Työhönvalmennusta edeltää usein työkokeilu.

Työhönvalmennuksella tarkoitetaan työssä tarvittavien ammatillisten valmiuksien hankkimista työpaikalla toteutettavan yksilöllisen ohjelman puitteissa. Valmennuksella tähdätään yleensä työsuhteen jatkumiseen ja aikaisemman ammattitaidon ja työkokemuksen hyödyntämiseen vakuutetun vajaakuntoisuuden kannalta soveltuvammassa työtehtävissä.

Työhönvalmennus on yleensä eri työtehtävien kokeilemista ja käytännön perehtymistä ja harjaantumista ao. työn tai ammatin edellyttämiin taitoihin. Käytännön harjoittelun ohella työhönvalmennukseen voi liittyä myös työpaikan ulkopuolella annettavaa tietopuolista opetusta.

5.5. Ammattiin johtava koulutus

Ammatillisella koulutuksella on monia muotoja. Päämääränä on ammatillisen pätevyyden hankkiminen. Kysymykseen voi siten tulla esimerkiksi opiskelu ammatillisten oppilaitosten aikuiskoulutuksessa. Tämä koulutusmuoto sisältää sekä perus-, jatko- että täydennyskoulutukset. Kysymykseen voi tulla myös korkeakouluopiskelu ja niissä kurssimuotoisesti annettava eri ammatteja täydentävä koulutus. Myös kansan-, kansalais- ja työväenopistoissa on mahdollisuus täydentäviin opintoihin. Tarvittava koulutus voidaan järjestää myös koulutuspalveluja myyvien yritysten avulla.

Koulutus voi toteutua myös oppisopimuskoulutuksena ja monimuoto-, yksityis- tai etäopiskeluna. Ammatillisen koulutuksen vaihtoehtoja harkittaessa on myös otettava huomioon työnantajien toteuttaman oman henkilöstökoulutuksen mahdollisuudet. Nämä rahoittaa työnantaja itse.

5.6. Elinkeinotuki

Elinkeinotuella tarkoitetaan korotonta tai tavanomaisen korkotason alittavaa korollista lainaa tai avustusta, jonka työeläkelaitos

myöntää vakuutetulle elinkeinon tai ammatin harjoittamista varten.

Tuki myönnetään työvälineiden, koneiden ja raaka-aineiden hankintaan tai yrityksen perustamiseen. Elinkeinosta riippuen tukea voidaan antaa myös kiinteisiin rakenteisiin. Tukea voidaan antaa myös oman yrityksen kehittämiseen tai esim. tuotantosuunnan muuttamiseen.

Elinkeinotuen myöntäminen edellyttää, että vakuutettu saa tuetusta hankkeesta pääasiallisen toimeentulonsa. Sillä tulee olla sama merkitys toimeentulon lähteenä kuin työsuhteesta saadulla palkkatulolla. Elinkeinotukea myönnettäessä henkilön yrittäjäominaisuuksien ohella varmistetaan itse yrityshankkeen toimintaedellytykset ja kilpailukykyisyys. Elinkeinotukea koskevaa hakemusta ratkaistaessa tarkistetaan, että vakuutetulla on riittävät valmiudet yrittäjäksi ja tarvittaessa tuetaan asianmukaisen yrittäjäkoulutuksen järjestämisessä.

Jotta elinkeinotuki olisi kuntoutuksellisesti ja taloudellisesti terveellä pohjalla, sen osuuden tulee olla yrityshankkeen kokonaisrahoituksesta kolmannes, korkeintaan puolet. Suositeltavana pidetään, että vakuutetun oman, ulkopuolisen rahoituksen ja elinkeinotuen osuudet muodostavat kukin noin kolmanneksen kokonaisrahoituksesta. Avustuksen pääasiallisena tarkoituksena on lähinnä työvälineiden ja -koneiden hankintakustannusten kattaminen. Mikäli myönnetään sekä avustusta että lainaa, avustuksen osuuden ei pääsääntöisesti tulisi ylittää 1/3 elinkeinotuen kokonaismäärästä.

Lainan myöntämisen ehtona on yleensä pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus. Vakuutta arvioitaessa on otettava huomioon yrityksen koko ja laatu samojen periaatteiden mukaan kuin yrityksillä yleensä.

5.7. Ammatillista kuntoutusta tukeva lääkinällinen kuntoutus

Lääkinnällistä kuntoutusta toteuttaa terveydenhuolto. Ammatillisen kuntouksen aikana tehdään tarvittaessa yhteistyötä terveydenhuollon kanssa. Näin tuetaan harkinnanvaraisissakin tapauksissa ammatillista kuntoutusta.

Lääkinnällinen kuntoutus tulee kysymykseen työhönkuntoutusohjelman valmistelu-, suunnittelu- tai toteutusvaiheeseen liittyvänä. Lääkinällinen kuntoutus voi siten tulla kysymykseen esim. seuraavissa tilanteissa ja muodoissa:

1. lääkärintutkimus tai lääkärin määräämät tutkimukset kuntoutustarpeen selvittelyn, suunnittelun kuntoutusohjelman lääketieteellisen arvioinnin ja kuntoutusohjelman jatkumisen määrittelyn kannalta
2. kuntoutusohjelma tai sopeutumisvalmennus, jonka yhteydessä samanaikaisesti selvitetään kuntoutujan työhönkuntoutuksen edellytyksiä
3. fysikaalinen hoito kuntoutustutkimus- tai työkoekilulaitoksessa tutkimuksen tai työkoekilun yhteydessä
4. lääkinällisen kuntoutuksen toimenpiteet, jotka

selvästi auttavat kuntoutujaa käyttämään työhön kuntoutuksen palveluja

- joilla on työssä pysymistä tai suoraan työhön paluuta edistävä vaikutus

- jotka liittyvät toteutusvaiheessa olevaan työhönkuntoutusohjelmaan, ei kuitenkaan silloin, kun toimenpide pysyvästi keskeyttää ohjelman toteutuksen

- jotka tukevat työhönsijoittumisvaihetta toteutetun työhönkuntoutuksen jälkeen.

6. Kuntoutujan etuudet

6.1. Toimeentuloturva kuntoutuksen aikana

ETK:n yleiskirjeessä A17/91 käsitellään tarkemmin kuntoutusrahan myöntämistä.

6.2. Muut etuudet

1. Oikeus korvauksiin

Korvausta lisäkustannuksista suoritetaan henkilölle, jolle Vakuutusalan Kuntouttamiskeskuksen (VKK) tai eläkelaitoksen kehotuksesta tai määräyksestä on aiheutunut lisäkustannuksia osallistumisesta:

- työeläkejärjestelmän kuntoutuksen toimeenpano-ohjeissa tarkemmin määriteltäisiin tutkimuksiin

- ammattikoulutukseen, työhönvalmennukseen tai työkokeiluun, lääkintähuollon toteuttamiseen tai muuhun työhön kuntoutukseen.

Samaten suoritetaan kuntoutujalle korvausta niistä lisäkustannuksista, jotka hänelle ovat aiheutuneet tutkimuksista, jotka on suoritettu eläkelaitoksen kehotuksesta tai pyynnöstä eläke- tai kuntoutusasian ratkaisua varten.

2. Matkakustannukset

Suoranaiset matkakustannukset korvataan maksettua laskua tai muuta selvitystä vastaan. Suoranaisia matkakustannuksia ovat maksut matka-, paikka- ja makuupaikkalipuista.

Matka on tehtävä huokeinta matkustustapaa ja -luokkaa käyttäen junalla, laivalla tai linja-autolla, mikäli erityiset syyt kuten vaikean vamman tai sairauden laatu tai hankalat liikenneyhteydet eivät edellytä muun kuljetusmuodon käyttämistä.

Jos oman auton käytön perusteena on vaikea vamma tai sairaus, suoritetaan matkasta valtion matkustussäännön mukainen täysi kilometrikorvaus. Mikäli oman auton käyttö perustuu hankaliin kulkuyhteyksiin, oman auton käytöstä suoritetaan puolet kilometrikorvauksesta.

Vieraalla paikkakunnalla ammattioppilaitoksessa tai muussa pitkäaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa olevalle korvataan kotipaikkakunnan ja kuntoutus-/opiskelupaikkakunnan välisinä matkakustannuksina menomatka opiskelupaikkakunnalle syksyllä ja paluu kotipaikkakunnalle keväällä. Näiden lisäksi korvataan matkakustannukset kodin ja koulupaikkakunnan välillä ker-
ran kuukaudessa. Lasta huoltaville opiskelijoil-

le kotimatkoja korvataan enintään kerran viikossa.

Myös paikallismatkakustannukset korvataan vieraalla ja kotipaikkakunnalla annettavan kuntoutuksen yhteydessä, mikäli oppilaitos ei niitä korvaa.

Omalla kulkuvälineellä tehdystä matkasta suoritettavat korvaukset tarkistetaan vuosittain valtion työntekijöiden matkustussäännön mukaisesti. TELA ilmoittaa suosituksissaan vuosittain tehdyt tarkistukset.

2.1 Matkapäivien asumis-, ruokailu- ym.kustannukset.

Asumis-, ruokailu- ym. seikoista aiheutuvat lisäkustannukset korvataan vain todellisten lisäkustannusten mukaan. Korvausta suoritetaan matkapäivistä ja vieraalla paikkakunnalla tai laitoksesta olosta aiheutuneista lisäkustannuksista.

2.2 Lisäkustannukset matkapäivistä

Lisäkustannukset matkapäivistä korvataan päivärahalta ja majoittumiskorvauksella, joiden määrät tarkistetaan vuosittain valtion työntekijöiden matkustussäännön mukaisiksi ja jotka TELA ilmoittaa. Kustannukset, jotka ovat aiheutuneet eläkelaitoksen kehotuksesta suoritetusta tutkimuksesta eläke- tai kuntoutusasian ratkaisua varten, katsotaan aina matkasta aiheu-

tuneiksi ja korvataan päivärahalta ja majoittumiskorvauksella.

3. Lisäkustannukset vieraalla paikkakunnalla tai laitoksessa olosta

Jos tutkimus- ja kurssipaikassa tai ammattikoulussa on järjestetty täysihoito määrätyin maksuin, korvataan nämä kustannukset riippumatta siitä, haluaako kuntoutettava asua asuntolassa tai syödä asuntolan ruokalassa. Mikäli täysihoito on maksuton, erillistä korvausta ei suoriteta.

Muissa tilanteissa korvataan vieraalla paikkakunnalla oleskelusta aiheutuneet lisäkustannukset osapäivärahalta. Erillisiä majoittumiskorvauksia ei suoriteta.

Elatusmenokorvaus suoritetaan vain kuntoutusohjelman toteutuksen ja siihen liittyvien muiden lomien kuin kesälomien ajalta.

4. Täydentävä ohje

Työeläkejärjestelmän kuntoutuksen toimeenpano-ohjeissa olevia korvausperusteita sovellettaessa noudatetaan voimassa olevia valtion työntekijöiden matkustussäännön määräyksiä, mikäli ohjeissa ei ole nimenomaan asiasta toisin sanottu.

6.3. Opiskelumenojen korvausnormitus

Kuntoutuksena korvattavasta opetuksesta ammat-
tioppilaitoksissa, sosiaali- ja terveydenhuol-
toalan- sekä taideteollisuusoppilaitoksissa ja
lukiossa sekä teknillisissä ja kauppaoppilai-
toksissa johtuvat menot korvataan laskennalli-
sen keskiarvonormin mukaan lukuunottamatta lu-
kukausimaksuja ja matkakuluja, jotka korvataan
erikseen täysimääräisinä.

Opetuksesta aiheutuvina menoina edellä mainituis-
sa koulumuodoissa opiskelevalle maksetaan:

1. Lukukausimaksut todellisten kustannusten
mukaan.
2. Päivittäiset matkakulut halvinta
matkustustapaa käyttäen todellisten
kustannusten mukaisina.
3. Matkat opiskelupaikkakunnalle erikseen
annettavien ohjeiden mukaisesti.
4. Vieraalla paikkakunnalla olosta aiheutuvat
lisäkustannukset ja harkintaan perustuvat
erityiskustannukset kotipaikkakunnalla
tapahtuvan opiskelun yhteydessä.
5. Opetuksesta aiheutuvat muut kulut, kuten
oppikirjojen ja välittömien opintovälineiden
kustannukset korvataan normikorvausperiaat-
teiden mukaisesti. TELA ilmoittaa suosituk-
sellaan hintatason muuttumisen vuoksi tarkis-
tetut normikorvaussummat vuosittain. Summat
korotetaan lähimpään sataan markkaan.
6. Mikäli sairaus tai vamma aiheuttaa erillisiä
kustannuksia opintovälineiden osalta, ote-
taan tämä huomioon erikseen.

6.4. Kustannusten korvaaminen

Kuntoutukseen osallistumisesta aiheutuvien laskujen käsittely tapahtuu työeläkelaitoksessa. Tarpeen mukaan eläkelaitos voi lähettää kuntoutuslaskut VKK:hon tarkistettaviksi.

Kuntoutukseen osallistumisesta aiheutuvat kustannukset, niin tutkimuskustannukset kuin työhön kuntoutusohjelmaan osallistumisesta aiheutuvat kustannukset, suorittaa aina kuntoutustoimeksiannon tehnyt eläkelaitos.

6.5. Korvaustasossa tapahtuvat muutokset

Työeläkelaitosten Liitto antaa hintatason muuttuessa kerran vuodessa suosituksen niistä rahamääristä, joilla lisäkustannukset vieraalla paikkakunnalla ja matkapäivärahat sekä korvausten määrissä mahdollisesti vuosittain tapahtuvat hintatarkistukset olisi suoritettava.

6.6. Kuntoutusetuuksien verotus ja kuntoutusrahan ulosmittauskelpoisuus

Kuntoutusraha on kuntoutujan verotettavaa tuloa.

Jos kuntoutuja saa avustusta esimerkiksi työvälineiden hankkimiseksi, hän ei saa vähentää

hankintamenoa verotuksessa poistona (laki elinkeinotulon verottamisesta 8 § 2 kohta).

Kuntoutuskansioon liitetään erillinen kuntoutusetuuksien verottamisesta verohallituksen kanssa yhteistyössä valmisteltu ohje.

Kuntoutusraha on ulosmittauskelpoista tuloa kuntoutujalle.

7. Työeläkekuntoutus ja asiakaspalveluyhteistyö

7.1. Laki kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä (604/91)

Laissa kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä säädetään viranomaisten sekä yhteisöjen ja laitosten yhteistyöstä kuntoutuspalvelujen antamisessa, asiakkaiden kuntoutustarpeen ja -mahdollisuuksien arvioimisessa, kuntoutukseen liittyvän koulutuksen järjestämisessä sekä työllistymisen edistymisessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten sekä työvoima- ja opetusviranomaisten sekä Kansaneläkelaitoksen tulee olla keskenään yhteistyössä paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla kuntoutukseen liittyvien toimenpiteiden yhteensovittamiseksi tilanteissa, joissa kuntoutusasiakkaan palvelutarpeisiin ei muuten ole löydettävissä ratkaisua.

Paikallisen tason asiakaspalvelun yhteistyöryhmään kuuluu sosiaali-, terveydenhuolto- ja työvoimaviranomaisten sekä Kansaneläkelaitoksen nimeämä edustaja. Yhteistyöryhmän on tarvittaessa kutsuttava kokouksiinsa myös muiden palvelujärjestelmien, mm. työeläkejärjestelmien edustajia, minkä lisäksi se voi kuulla asiantuntijoita. Yhteistyöryhmän tehtävänä on suunnitella, edistää ja seurata viranomaisten sekä laitosten ja yhteisöjen yhteistoimintaa paikallisella tasolla sekä käsitellä kuntoutuksen asiakaspalvelua koskevia periaatteellisesti tärkeitä kysymyksiä. Se voi myös antaa lausuntoja yksittäisistä kuntoutuksen asiakaspalvelua koskevista asioista. Jos lausunnon antamisessa on kysymys mm. työeläkejärjestelmän mahdollisesti korvattavaksi kuuluvasta toiminnasta, asianomaiselle työeläkelaitokselle on lain mukaan varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa.

Alueellisella tasolla toimii sairaanhoitopiireittäin asiakaspalvelun yhteistoimikunta. Sen tehtävänä on edistää ja seurata viranomaisten sekä yhteisöjen ja laitosten yhteistyötä sekä käsitellä asiakaspalveluyhteistyötä koskevia periaatteellisesti tärkeitä kysymyksiä. Se voi erityisissä tapauksissa ottaa käsiteltäväkseen myös yksittäisen kuntoutuksen asiakaspalvelua koskevan asian. Yhteistyötoimikuntaan kuuluu keskeisten kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyön alalla toimivia sosiaali- ja terveydenhuolhuollon viranomaisten, yhteisöjen ja laitosten sekä opetus- ja työhallinnon ja Kansaneläkelaitoksen nimeämiä asiantuntijoita.

Asiakaspalvelun yhteistyöryhmän tavoin yhteistyötoimikunnan on kutsuttava tarvittaessa kokouksiinsa myös muiden palvelujärjestelmien, mm. työeläkejärjestelmän edustajia.

Valtakunnallisella tasolla yhteistyötä ohjaa ja kehittää sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva kuntoutusasiain neuvottelukunta, jonka toimintaa koskevat tarkemmat säännökset annetaan asetuksella.

7.2. Työeläkevakuutuksen edustus yhteistyöelimissä

Työeläkejärjestelmällä ei ole edustajaa alueellisen eikä paikallisen tason yhteistyöryhmissä. Työeläkelaitokselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi paikallisessa yhteistyöryhmässä, jos siinä käsitellään työeläkkeisiin liittyviä asioita. Työeläkelaitosten edustajana voi toimia myös niin sovittaessa Vakuutusalan Kuntouttamiskeskus.

KUNTOUTUKSEN PIIRIIN KUULUVIA KÄSITTEITÄ

Vajaakuntoisuus ymmärretään yksilön ja ympäristön välisen vuorovaikutuksen häiriöistä johtuvaksi tilaksi. Lähtökohtana on usein yksilön fyysisistä tai psyykkisistä syistä alentunut työ- ja toimintakyky. Näistä syistä hän ei vajaakuntoisena suoriudu täysin suorituskykyisen yksilön edellytysten mukaiseksi mitoitettussa ympäristössä.

Kuntoutus on monien eri osatoimintojen kokonaisuus. Yhteistä kuntoutustoiminnoille on pyrkimys luoda edellytyksiä vajaakuntoisen tai vammaisen henkilön työhönpaluulle, työstä suoriutumiselle, sosiaaliselle toiminnalle sekä mahdollisimman hyvälle omatoimiselle suoriutumiselle.

Kuntoutuminen yksilötasolla tarkoittaa vajaakuntoisessa henkilössä tapahtuvaa psykososiaalista ja/tai fyysistä kehitystä, joka ilmenee työ- tai toimintakyvyn parantumisena. Kuntoutuminen pohjautuu yksilön omiin voimavaroihin, motivaatioon ja omaehtoiseen toimintaan, joita voidaan tukea erilaisilla kuntoutuksen toimenpiteillä.

Ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan kuntoutuksen tarpeessa olevaa säilyttämään työnsä tai saamaan työ tai ammatti, jossa hän terveydellisistä rajoituksistaan huolimatta selviytyy. Ammatillisena kuntoutuksena voidaan antaa työhön ja ammattiin johtavaa koulutusta, työkokeilua,

työhön valmennusta tai näitä vastaavia toimenpiteitä.

Työpaikkakuntoutukseksi kutsutaan sitä osaa kuntoutustoiminnasta, joka toteutuu työpaikalla tapahtuvina toimenpiteinä tai järjestelyinä. Näitä ovat mm. työntekijän työssä suoriutumista koskevat selvitykset, työkokeilut, työhönvalmennus ja uudelleensijoitus sekä työympäristöön, työmenetelmiin, työn sisältöön, työaika-järjestelyihin, ergonomiaan sekä koneisiin ja välineisiin kohdistuvat toimenpiteet, joilla pyritään tukemaan vajaakuntoisen työntekijän työkykyä ja työssä selviytymistä.

Varhaiskuntoutuksella pyritään työ- ja toimintakyvyn haittojen ehkäisyyn jo siinä vaiheessa, kun vajaakuntoisuutta tai työkyvyttömyyttä ennakoivat tekijät havaitaan. Varhaiskuntoutus määritellään toiminnaksi, joka käynnistetään pitkäaikaisten tai pysyvien toiminnallisten rajoitusten, vajaakuntoisuuden tai niitä ennakoivien oireiden perusteella ja jonka tavoitteena on toiminta- ja työkyvyn säilyttäminen tai sen palauttaminen parhaalle mahdolliselle tasolle. Varhaiskuntoutukseen voi sisältyä lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä.

Lääkinnällinen kuntoutus on toimintaa, jolla pyritään parantamaan vajaakuntoista yksilöä fyysisesti ja psyykkisesti sekä tarpeen vaatiessa myös kehittämään hänen vammansa haittavaikutuksia vähentäviä, korvaavia toimintoja. Tavoitteena on itsenäinen suoriutuminen ja aktiivinen elämä.

TELA

VIESTI

SUOSITUS

5 / 3.6.1992

ENNAKONPIDÄTYS HARKINNANVARAISESTA KUNTOUTUSAVUSTUKSESTA

Oheisena lähetämme tiedoksenne verohallituksen päätöksen/15.5.1992, jossa käsitellään mm. ennakonpidätystä harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta. Kesäkuun 1. päivänä 1992 voimaantulleen päätöksen mukaan ennakonpidätys harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta toimitetaan päätöksen 1 §:n 1 ja 2 momenteissa tai 4 §:ssä määrättyllä tavalla.

Käytännössä harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen ennakonpidätys voitaneen yleensä toimittaa verokorttiin merkityn henkilökohtaisen perusprosentin mukaan. Ellei tätä ole käytettävissä, noudatetaan muuta päätöksen mukaista veroperustetta.

Verohallituksen 15.5.1992 antamalla päätöksellä kumotaan verohallituksen 30.5.1991 antama päätös nro 911, jonka lähetimme tiedoksenne TELA-viesti-suosituksessa 11/24.10.1991.

Yhteistyöterveisin
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander
Marja-Liisa Pelander
lakimies

LIITE

verohallituksen kirje/21.5.1992

1.SU592

VEROHALLITUS

Helsinki 21.5.1992
Nro 4648/1/30/92
Viite

Lääninverovirastot ja
verotoimistot

Asia Verohallituksen päätökset ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuudesta ja ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä

Päätökset on annettu 15.5.1992 ja ne tulevat voimaan 1.6.1992. Päätöksiin on tehty seuraavat muutokset:

Ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuus on määrätty omatoimiseen työllistämiseen myönnettävästä tuesta, nuorten kesätyötuesta, korkeakouluopiskelijoiden aikuisopintorahasta sekä valtion ja kuntien varoista asuntojen korjaustoimintaan annettavasta tuesta. Samoin on määrätty ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä edellä mainittujen suoritusten osalta. Lisäksi on muutettu harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen ennakonpidätyksen toimittamistapaa.

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahaa ei määrätty ennakonpidätyksen alaiseksi vielä tänä vuonna.

Omatoimisen työllistämisen tuki ja nuorten kesätyötuki

Työllisyysasetukseen on väliaikaisesti lisätty 11 a luku, jossa on säännökset omatoimisen työllistämisen tukemisesta. Omatoimisen työllistämisen tukea voidaan myöntää työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevalle pitkäaikaistyöttömälle. Tukea myönnetään alle kouluikäisen lapsen, huolenpitoa vaativan vanhuksen, vammaisen tai sairaan hoitotyössä taikka työllisyyslain 18 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toimenpideohjelmassa suunniteltuun muuhun työhön tai toimintaan, jonka tavoitteena on parantaa edellytyksiä sijoittua työhön.

Tukea voidaan myöntää samalle henkilölle kuuden kuukauden ajalta. Tuen määrä on 90 prosenttia normaalista työllistämistuesta. Normaalin työllistämistuen määrä vuonna 1992 on 160 markkaa päivältä, joten omatoimisen työllistämisen tuki on 144 markkaa päivältä.

Valtioneuvoston 7.5.1992 antaman päätöksen mukaan nuorten kesätyötukea myönnetään alle 25-vuotiaille nuorille työharjoittelua varten 15.5.1992-15.9.1992 vähintään yhden ja enintään kahden kuukauden ajalta. Tuen määrä vastaa työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa.

Sekä omatoimisen työllistämisen tuen että nuorten kesätyötuen myöntämisestä päättää työvoimatoimisto ja molemmat tuet maksaa työvoimapiirin toimisto.

Ennakonpidätys omatoimisen työllistämisen tuesta ja nuorten käsätyötuesta toimitetaan samalla tavalla kuin työllisyysasetuksen (737/87) nojalla työelämään harjaantumisessa olevalle työttömälle tai vajaakuntoiselle maksettavasta työllistämistuesta eli 20 prosentin suuruisena.

Korkeakouluopiskelijoiden aikuisopintoraha ja opintoraha

Korkeakouluopiskelijoille myönnetään opintorahaa ja aikuisopintorahaa korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta 14.2.1992 annetun lain (111/92) nojalla. Sekä opintoraha että aikuisopintoraha ovat veronalaista tuloa. Tulo- ja varallisuusverolain mukaan verovapaata opintotukea on opintorahan asumislisä (TVL 57 § 1 mom. 14 kohta), opintotukilain (39/84) 7 §:ssä tarkoitettu korkoavustus (TVL 57 § 1 mom. 16 kohta) ja tammikuun 14 päivänä 1972 annetun opintotukilain (28/72) mukainen opintoraha (TVL 64 § 1 mom. 4 kohta).

Korkeakouluopiskelijoiden aikuisopintorahasta ennakonpidätys toimitetaan samalla tavalla kuin opintotukilain mukaisesta aikuisopintorahasta eli 15 prosentin suuruisena.

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahasta ei ennakonpidätystä määrätty toimitettavaksi vielä tänä vuonna. Opintoraha on tarkoitus määrätä ennakonpidätyksen alaiseksi vuoden 1993 alusta lukien.

Veronalaisen opintorahan määrä on 350, 750 tai 1 570 markkaa kuukaudessa. 350 ja 750 markan määräisiä opintorahoja voidaan korottaa kuitenkin enintään kaksinkertaiseksi. Koska opintorahasta ei toimiteta ennakonpidätystä vuonna 1992, opintoraha tulee ottaa huomioon laskettaessa verokorttia muille tuloille.

Valtion ja kuntien varoista asuntojen korjaustoimintaan annettava avustus

Valtion ja kuntien varoista myönnettävien avustusten määrät vaihtelevat muutamasta tuhannesta markasta kymmeneen tuhansiin markkoihin. Esimerkiksi ympäristöministeriö on antanut päätöksen asuinrakennusten ja asuntojen korjaustoimintaan myönnettävien avustusten jakoperusteista (291/92), jonka mukaan avustusta myönnetään perusparannusten suunnitteluun enintään 20 markkaa asuinrakennuksen tai asunnon neliometriä kohden, terveyshaittojen poistamiseen enintään 7 500 markkaa asuntoa kohden, nuorten asuntojen omatoimiseen korjaustoimintaan enintään 15 000 markkaa asuntoa tai asuinrakennusta kohden ja vanhuusväestön asuntojen korjaustoimintaan enintään 30 000 markkaa asuinrakennusta tai asuntoa kohden.

Asuntojen korjaustoimintaan saatu avustus on veronalaista tuloa muille kuin kansaneläkkeen pohja- ja lisäosaa saaville (TVL 57 § 1 mom. 17 kohta).

Koska avustuksen saajalla on yleensä myös muuta tuloa, ennakonpidätys toimitetaan asuntojen korjaustoimintaan myönnettävästä avustuksesta 40 prosenttia suuruisena.

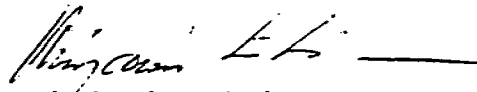
Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta ennakonpidätys on toimitettu 30.5.1991 annetun päätöksen 8 §:n 2 momentissa olevan taulukon mukaan. Taulukossa korvaus on laskettu mk/päivä. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus mää-

ritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Tämän vuoksi päätöksessä oleva taulukko ei sovellu harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen ennakonpidätyksen toimittamiseen.

Harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta ennakonpidätys toimitetaan päätöksen 1 §:n 1 ja 2 momentissa tai 4 §:ssä määrätyllä tavalla.

Apulaisjohtaja

Mirjami Laitinen

Va. ylitarkastaja

Marja Liisa Manner

Jakelu: A2, B2, B3, C1

Verohallituksen päätös ennakonpidätyksen toimitamisvelvollisuudesta

Annettu Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 1992

Verohallitus on 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 5 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1241/88), määrännyt ennakonpidätyksen toimitamisvelvollisuudesta seuraavaa:

1 §

Ennakonpidätys on toimitettava verohallituksen erikseen määräämien perusteiden mukaan:

1) Työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitetusta koulutuksesta ja erityistuesta:

2) työllisyysasetuksen (737/87) nojalla yrittäjäksi ryhtyvälle tai vajaakuntoiselle työttömälle henkilölle tahi työttömän palkanneelle muulle kuin liike- tai ammattitoimintaa tahi maataloutta harjoittavalle luonnolliselle henkilölle maksettavasta työllistämistuesta sekä ammatinvalinnan ohjauksessa olevalle henkilölle ammatinvalinnan ohjauksesta annetun lain (43/60) nojalla maksettavasta vastaavasta tuesta:

3) työllisyysasetuksen muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun asetuksen (1217/91) nojalla työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevalle pitkäaikaistyöttömälle omatoimiseen työllistämiseen annettavasta tuesta:

4) kunnan maksamasta muusta lapsen kotihoidon tuesta kuin ennakkoperintälain 5 §:n 6 kohdassa tarkoitettua lapsen kotihoidon tuesta:

5) tartuntatautilain (583/86) nojalla maksettavasta päivärahausta ja ansion menetyksestä maksettavasta korvauksesta:

6) ulkomaan edustuksen virkamiesten puo-

lisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain (657/89) nojalla maksettavasta erityiskorvauksesta:

7) sairausvakuutuslain mukaisen omavastuujan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/91) mukaisesta päivärahausta:

8) kuntoutusrahausta, kuntoutusavustuksesta ja kuntoutusajalta tapaturma- ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettujen lakien (625/91 ja 626/91) nojalla maksettavasta ansionmenetyskorvauksesta:

9) avustuskassalaissa (471/42) tarkoitettujen sairauskassojen suorittamista etuuksista:

10) työtaistelun johdosta asianomaisen työmarkkinajärjestön suorittamasta veronalaisesta avustuksesta tai muusta siihen rinnastettavasta avustuksesta:

11) korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain (111/92) nojalla maksettavasta aikuisopintorahasta:

12) valtion ja kuntien varoista asuntojen korjaustoimintaan luonnolliselle henkilölle ja kotimaiselle kuolinpesälle myönnettävästä avustuksesta, ei kuitenkaan kansaneläkkeen pohja- ja lisäosaa saavalle eikä liike- tai ammattitoimintaa tahi maataloutta harjoittavalle henkilölle myönnettävästä avustuksesta ja

13) valtioneuvoston päätöksen (415/92) nojalla myönnettävästä nuorten kesätyötuesta.

2 § 1992 ja sillä kumotaan 30 päivänä joulukuuta
Päätös tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1991 annettu päätös (1689/91).
Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 1992

Pääjohtaja *Jukka Tammi*

Va. ylitarkastaja *Marja Liisa Manner*

Verohallituksen päätös ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä

Annettu Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 1992

Verohallitus on 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 11 ja 12 §:n nojalla, sellaisina kuin ne ovat 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (946/82) sekä 13 §:n nojalla, sellaisena kuin se on 28 päivänä toukokuuta 1990 annetussa laissa (1338/90), sekä ennakkoperintäasetuksen (904/78) 38 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1991 annetussa asetuksessa (3/91), määrännyt:

1 luku Ennakonpidätys palkasta

1 §

Ennakonpidätys on toimitettava palkansaajalle päätoimesta maksettavasta palkasta verokorttiin merkityn henkilökohtaisen perus- ja lisäprosentin mukaan tai verokorttiin palkkaa varten merkityn muun henkilökohtaisen pidätyksenprosentin mukaan.

Ennakonpidätys toimitetaan 1 momentissa tarkoitetun perus- ja lisäprosentin mukaan siten, että kunakin palkkakautena maksettavasta palkasta ennakonpidätys lasketaan perusprosentin mukaan verokorttiin merkittyyn palkkakausikohtaiseen tulorajaan asti ja tulorajan ylittävältä tulon osasta lisäprosentin mukaan.

Jos palkkaa maksetaan aikaisemmin maksetun palkan lisäksi tai useamman kuin yhden palkkakauden ajalta, ennakonpidätys voidaan toimittaa joko 2 momentissa tarkoitetulla tavalla tai siten, että kuhunkin maksua edeltäneeseen saman kalenterivuoden palkkakauden palkkaan lisätään siihen kohdistuva osa maksettavasta suorituksesta, ja näin saaduista yh-

teismääristä lasketuista ennakonpidätyksistä vähennetään aikaisemmin samalta ajalta toimitettujen ennakonpidätysten määrä. Ennakonpidätyksen erotus on maksettavasta suorituksesta toimitettava ennakonpidätys.

Edellä 2 ja 3 momentista poiketen työnantaja voi laskea ennakonpidätyksen määrän seuraavasti:

Maksettava palkka lisätään työnantajan palkansaajalle aikaisemmin samana verovuonna verokortin voimaantulon tai työsuhteen alkamisen jälkeen maksamien palkkojen yhteismäärään, jota verrataan samojen palkkakausien tulorajojen yhteismäärään. Ennakonpidätys lasketaan maksettujen palkkojen yhteismäärästä samalta ajalta laskettujen tulorajojen yhteismäärään asti perusprosentin mukaan ja ylimenevästä osasta lisäprosentin mukaan. Jos aikaisemmin maksetuista palkoista on jo toimitettu ennakonpidätys, vähennetään palkkojen yhteismäärästä lasketusta ennakonpidätyksestä aikaisemmin toimitettujen ennakonpidätysten yhteismäärä, jolloin erotus on toimitettava ennakonpidätys (kumulatiivinen ennakonpidätys).

Jos palkkana pidettäviä suorituksia maksetaan erikseen muuhun maksettavaan palkkaan

lisäämättä varsinaisen palkanlaskennan ulkopuolella, ennakonpidätys on toimitettava verokortista ilmenevän henkilökohtaisen lisäprosentin tai 22 §:ssä määrätyn suuruisena.

Palkasta tai palkkiosta, joka maksetaan kahdelle tai useammalle palkansaajalle yhteisesti, ennakonpidätys on toimitettava 50 %:n suuruisena.

2 §

Päätoimesta maksettavasta lomaltapaluurasta, lomarahasta ja muusta vastaavasta loma-ajan palkan lisäksi suoritettavasta loman pituuden mukaan määräytyvästä korvauksesta ennakonpidätys on toimitettava päätoimen verokorttiin merkityn perusprosentin tai verokortista ilmenevän muun vastaavan henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan.

Toimitettaessa ennakonpidätystä 1 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla lomarahaa ja muu edellä 1 momentissa mainittu suoritus lisätään aikaisemmin maksettuihin palkkoihin ja ennakonpidätys toimitetaan näin saaduista palkkojen yhteismäärästä siten kuin 1 §:n 4 momentissa on määrätty.

3 §

Rakennustoiminnan aloilla, joilla työnantaja valtakunnallisen työehtosopimuksen mukaisesti tilittää lomapalkan ja lomakorvauksen sekä lomaltapalurahan Postipankkiin työnantaja-järjestön erityiselle postisiirtotilille, ennakonpidätys toimitetaan 1 ja 2 §:stä poiketen 32 %:n mukaan.

4 §

Sivutoimesta maksettavasta palkasta ennakonpidätys on toimitettava verovelvolliselle sivutuloverokorttiin merkityn henkilökohtaisen prosenttiluvun mukaan tai muuhun verokorttiin merkityn henkilökohtaista pidätysprosenttia koskevan määräyksen mukaan.

5 §

Tulo- ja varallisuusverolain 93 ja 94 §:ssä tarkoitettua merityötulosta ennakonpidätys toimitetaan merityötuloa varten verokorttiin merkittyjen pidätysprosenttien mukaan siten kuin 1, 2 ja 4 §:ssä on määrätty. Merityötuloa varten määrättyjen pidätysprosenttien puuttuessa ennakonpidätys toimitetaan muuta palkkatuloa kuin merityötuloa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan 7 prosenttiyksiköllä alennettuna. Jos verokorttiin on merkitty 1 §:n

1 momentissa tarkoitettut perus- ja lisäprosentti, alennetaan edellä tarkoitettulla tavalla vain perusprosenttia. Näin saadusta ennakonpidätyksen määrästä vähennetään 200 mk jokaiselta kalenterikuukaudelta, jolta palkansaaja on oikeutettu tulo- ja varallisuusverolain 95 §:n 3 momentissa tarkoitettuun vähennykseen (cross-trade -vähennys).

2 luku

Ennakonpidätys eläkkeestä ja elinkorosta

6 §

Eläkkeestä ja elinkorosta ennakonpidätys on toimitettava verovelvolliselle eläkettä varten määrätyn henkilökohtaisen prosenttiluvun mukaan, jos verovelvollinen esittää verokortin tai muun määräyksen henkilökohtaisesta pidätysprosentista, tai maksaja on saanut tiedon eläkkeestä toimitettavasta pidätysprosentista 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla tahi erikseen verotoimistosta.

Jos verovelvolliselle ei ole määrätty eläkkeestä toimitettavaa ennakonpidätystä varten henkilökohtaista pidätysprosenttia, ennakonpidätys eläkkeestä ja elinkorosta on toimitettava siten kuin palkasta on 1 ja 4 §:ssä määrätty.

Maksettaessa eläkettä tai elinkorkoa aikaisemmin maksetun eläkkeen tai elinkoron lisäksi tahi kertasuorituksena taikka taannehtivasti useammalta maksukaudesta ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta, jos tässä tarkoitettu suoritus on enintään 50 markkaa.

7 §

Kansaneläkkeestä ja perhe-eläkelain mukaisesta perhe-eläkkeestä ennakonpidätys on toimitettava jäljempänä esitetyin rajoituksin siten kuin 6 §:ssä on määrätty.

Perhe-eläkelain mukaisesta lesken alkueläkkeestä ennakonpidätys toimitetaan 30 %:n suuruisena, ellei maksajalla ole 6 §:ssä tarkoitettuja verovelvollisen ennakonpidätystietoja.

Jos kansaneläke tai perhe-eläkelain mukainen muu eläke kuin lesken alkueläke on enintään kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen tai verovelvollinen saa perhe-eläkelain mukaista ennen 1.7.1990 alkanutta lapsen eläkettä tahi pelkästään perhe-eläkelain mukaista muuta eläkettä kuin lesken alkueläkettä, eläkkeestä ei ole toimitettava ennakonpidätystä, ellei kansaneläkelaitokselle ole annettu ennakonpidätykseen

velvoittavaa määräystä 24 §:ssä määrättyllä tavalla tai erikseen verotoimistosta. Ennakkonpidätystä ei myöskään toimiteta pelkkää kansaneläkettä tai ennen 1.7.1990 alkanutta perhe-eläkelain mukaista lapsen eläkettä tai pelkkää perhe-eläkelain mukaista muuta eläkettä kuin lesken alkueläkettä saavalle maksettavasta 6 §:n 3 momentissa tarkoitettusta kansaneläkkeestä tai perhe-eläkkeestä, joka on kertynyt vain maksuvuodelta.

Kansaneläkelaitoksen maksaessa takautuvasti muulta kuin maksuvuodelta veronalaista eläkettä samalta ajalta, jolta verovelvollinen on saanut kansaneläkelaitoksen maksamaa verovapaata eläkettä, ennakkonpidätys toimitetaan eläkkeiden erotuksesta 15 %:n suuruisena. Maksuvuodelta takautuvasti maksettavasta eläkkeestä ennakkonpidätys on 15 % koko takautuvan eläkkeen määrästä kuitenkin enintään eläkkeiden erotus. Jos aikaisemmin maksettu eläke on ollut veronalaista, ennakkonpidätys eläkkeiden erotuksesta toimitetaan siten kuin 6 §:n 3 momentissa on määrätty.

3 luku

Ennakkonpidätys kuntoutusrahasta, vakuutus- ja vahingonkorvauksista sekä vakuutusmaksujen palautuksesta

8 §

Vakuutetulle suoritettavasta sairausvakuutuslain mukaisesta päivärahasta ja erityishoitotuesta sekä kuntoutusrahasta (611/91) 14, 15 ja 17 §:n mukaisesta ja muusta kuin eläkkeen lisäksi maksettavasta kuntoutusrahasta ennakkonpidätys on toimitettava 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla palkkaa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan alennettuna 2 prosenttiyksiköllä sekä äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahasta 4 prosenttiyksiköllä alennettuna. Pidätysprosentteja ei kuitenkaan alenneta, jos verokortissa on määräys, jonka mukaan pidätysprosentti nousee tulojen kasvaessa (ns. portaikkoverokortti) tai jos verokortissa on verotoimiston ennakkoperintälain 16 §:n nojalla antama määräys ennakkonpidätyksen suuruudesta. Muusta sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain nojalla tulojen tai elatuksen vähentymisestä maksettavasta korvauksesta ennakkonpidätys on toimitettava 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla alentamattomana.

Jos suorituksen maksaja ei ole saanut

24 §:ssä tarkoitettulla tavalla pidätyksen toimitamista varten tarvittavia tietoja eikä verovelvollinen esitä suorituksen maksajalle verokorttia, ennakkonpidätys toimitetaan prosenttimääräisenä seuraavasti:

Sairausvakuutuslain mukainen korvaus mk/päivä	Ennakkonpidätysprosentti
1,00—140,00	20
140,01—192,00	25
192,01—245,00	30
245,01—340,00	35
340,01—565,00	40
565,01—834,00	45
834,01—	50

Ennakkonpidätys sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain nojalla maksettavasta vähimmäismääräisestä päivärahasta on toimitettava 1 ja 2 momentista poiketen 20 %:n suuruisena. Ansiotyössä olevalle verovelvolliselle vähimmäismääräisenä maksetusta vanhempainrahasta ennakkonpidätys on kuitenkin toimitettava 40 %:n suuruisena. Ennakkonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta edellä tässä momentissa tarkoitetuista suorituksista, jos suoritus on enintään 20 markkaa päivää kohti.

Tartuntatautilain (583/86) nojalla maksettavasta päivärahasta ja ansionmenetykskorvauksesta ennakkonpidätys toimitetaan edellä 1—3 momentin mukaan palkkaa varten määrättyjä pidätysprosentteja alentamatta.

Eläkkeensaajan saadessa lisäksi kuntoutusrahaa, toimitetaan kuntoutusrahasta ennakkonpidätys 40 %:n suuruisena. Jos eläke, jonka lisäksi kuntoutusrahaa maksetaan, on enintään kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen, eikä siitä ole 7 §:n 3 momentin nojalla toimitettava ennakkonpidätystä, ei ennakkonpidätystä ole toimitettava myöskään kuntoutusrahasta, ellei maksajalle ole annettu ennakkonpidätyksen toimitamiseen velvoittavaa määräystä erikseen verotoimistosta.

Harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta ennakkonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 tai 2 momentissa tai 4 §:ssä määrättyllä tavalla.

Kun edellä 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja korvauksia maksetaan aikaisemmin maksettujen korvausten lisäksi tai kertasuorituksena tai useammalta kaudelta yhdellä kertaa taikka muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakkonpidätys toimitetaan 2 momentissa olevan taulukon osoittaman pidätysprosentin suuruisena. Ennakkonpidätys toimitetaan tämän taulukon mu-

kaan myös sairausvakuutuslain mukaisen omavastuujan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/91) mukaisista päivärahoista.

9 §

Avustuskassalaissa (471/42) tarkoitetun sairauskassan jäsenelleen maksamista etuuksista ennakonpidätys toimitetaan seuraavasti:

Jos sairauskassa maksaa samanaikaisesti sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa ja sairausajan palkan ja sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan erotusta (täydennyspäivärahaa), ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla.

Jos sairauskassa maksaa samanaikaisesti sairausajan palkan jälkeiseltä ajalta korvausta (lisäpäivärahaa) ja sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla palkkaa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan alennettuna 2 prosenttiyksiköllä. Pidätysprosentteja ei kuitenkaan alenneta, jos verokortissa on määräys, jonka mukaan pidätysprosentti nousee tulojen kasvaessa tai jos verokortissa on verotoimiston ennakkoperintälain 16 §:n nojalla antama määräys ennakonpidätyksen suuruudesta.

Jos suorituksen maksaja ei ole saanut 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla pidätyksen toimitamista varten tarvittavia tietoja eikä verovelvollinen esitä maksajalle verokorttia, ennakonpidätys toimitetaan edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista suorituksista 8 §:n 2 momentissa olevan talukon osoittaman prosenttiluvun suuruisena.

Jos sairauskassa maksaa pelkästään täydennys- tai lisäpäivärahaa, ennakonpidätys toimitetaan 4 §:ssä määrättyllä tavalla.

Sairauskassan jäsenelleen maksamasta eroavustuksesta ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena tai siten kuin 4 §:ssä on sivutuloista määrätty.

10 §

Kun vahingoittuneelle suoritetaan pakollisen tapaturma- tai liikennevakuutuksen, potilasvakuutuksen tai rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) nojalla muuta korvausta kuin eläkettä tai elinkorkoa, ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 1 §:n 1 ja 2 momentissa on määrätty.

Muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista ennakkoperintälain 5 §:n mukaisista vakuutus-

suorituksista ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena tai siten kuin 4 §:ssä on sivutuloista määrätty.

Kun maksetaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja suorituksia aikaisemmin maksettujen korvausten lisäksi tai kertosuorituksena tahi useammalta kaudelta yhdellä kertaa taikka taannehtivasti muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena.

Tulo- ja varallisuusverolain 58 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu vakuutusmaksujen palautuksesta ja takaisinostolla saadusta määrästä ennakonpidätys on toimitettava 50 %:n suuruisena.

11 §

Tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/91) ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/91) nojalla kuntoutusajalta maksettavista ansionmenetykskorvauksista ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 6 §:ssä ja 10 §:n 1 ja 3 momentissa on määrätty.

4 luku

Ennakonpidätys työttömyysturvaetuuksista ja lakkoavustuksesta

12 §

Työttömyysturvalain (602/84) nojalla maksettavista etuuksista ja työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitettu koulutuksesta ja erityisesti ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla palkkaa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan alennettuna 2 prosenttiyksiköllä. Pidätysprosentteja ei kuitenkaan alenneta, jos verokortissa on määräys, jonka mukaan pidätysprosentti nousee tulojen kasvaessa (ns. portaikkoverokortti) tai jos verokortissa on verotoimiston ennakkoperintälain 16 §:n nojalla antama määräys ennakonpidätyksen suuruudesta. Työllisyysasetuksen (737/87) nojalla yrittäjäksi ryhtyvälle työttömälle ja työttömän henkilön työllistämisestä muulle kuin liike- tai ammattitoimintaa tahi maataloutta harjoittavalle luonnolliselle henkilölle maksettavasta työllistämistuesta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa tai 4 §:ssä määrättyllä tavalla alentamattomana.

Työttömyysturvalain nojalla maksettavasta

peruspäivärahasta ja määrältään sitä vastaava työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitetusta koulutuksesta ja erityistuesta ennakonpidätys toimitetaan kuitenkin 20 %:n suuruisena. Työllisyysasetuksen (737/87) nojalla työelämään harjaantumassa olevalle työttömälle tai vajaakuntoiselle maksettavasta työllistämistuesta tai ammatinvalinnanohjauksessa olevalle ammatinvalinnan ohjauksesta annetun lain (43/60) nojalla maksettavasta vastaavasta tuesta ennakonpidätys toimitetaan 20 %:n suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta edellä tässä momentissa tarkoitetuista suorituksista, jos suoritus on enintään 20 markkaa päivää kohti.

Työllisyysasetuksen muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun asetuksen (1217/91) 48 a §:n mukaisesta pitkäaikaistyöttömälle omatoimiseen työllistämiseen annettavasta tuesta ja valtioneuvoston päätöksen (415/92) nojalla myönnettävästä nuorten kesätyötuesta ennakonpidätys toimitetaan 20 prosentin suuruisena.

Kun 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettuja suorituksia maksetaan aikaisemmin maksettujen lisäksi tai muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakonpidätys toimitetaan 1, 2 tai 3 momentista poiketen seuraavan taulukon osoittaman prosenttiluvun suuruisena:

Työttömyysturvalain mukainen korvaus mk/päivä	Ennakonpidätysprosentti
1.00—156.00	20
156.01—230.00	25
230.01—270.00	30
270.01—376.00	35
376.01—597.00	40
597.01—926.00	45
926.01—	50

Jos suorituksen maksaja ei ole saanut 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla pidätyksen toimitamista varten tarvittavia tietoja eikä verovelvollinen esitä maksajalle verokorttia, ennakonpidätys toimitetaan edellä 4 momentissa olevan taulukon mukaan myös 1 momentissa tarkoitetuista suorituksista.

13 §

Työtaistelun johdosta asianomaisen työmarkkinajärjestön suorittamasta veronalaisesta

lakkoavustuksesta tai muusta siihen rinnastettavasta avustuksesta ennakonpidätys toimitetaan 12 §:n 4 momentissa olevan taulukon osoittaman prosenttiluvun suuruisena.

5 luku

Ennakonpidätys lapsen kotihoidon tuesta

14 §

Lapsen kotihoidon tuesta ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 1 §:n 1 ja 2 momentissa on määrätty. Jos verovelvollinen saa samanlaisesti muuta ennakonpidätyksen alaista tuloa, josta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:ssä tarkoitetun päätoimen tuloa varten määrätyn pidätysprosentin mukaan, ennakonpidätys toimitetaan kotihoidontuesta siten kuin 4 §:ssä on sivutuloista määrätty.

6 luku

Ennakonpidätys aikuisopintorahasta

15 §

Opintotukilain 10 §:ssä (684/90) ja korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain (111/92) 6 §:ssä tarkoitetusta aikuisopintorahasta myönnettävästä ansionmenetykskorvauksesta ennakonpidätys on toimitettava 15 prosentin suuruisena.

7 luku

Ennakonpidätys palkkaturvalain ja valtion virkamieslain nojalla maksettavasta suorituksesta

16 §

Palkkaturvalain (649/73) nojalla työntekijälle palkkaturvana maksettavasta suorituksesta ennakonpidätys toimitetaan prosenttimääräisenä seuraavasti:

Jos suoritus on vähintään 20 markkaa ja enintään 7 500 markkaa, ennakonpidätys on 30 prosenttia. Suorituksen siittä osasta, joka ylittää 7 500 markkaa, ennakonpidätys on 50 prosenttia.

Valtion virkamieslain (755/86) nojalla mak-

settavasta toistuvasta korvauksesta ennakonpidätys toimitetaan siten kuin palkasta on 1 ja 4 §:ssä määrätty.

8 luku

Ennakonpidätys ennakoperintälain 6 §:ssä tarkoitetuista suorituksista

17 §

Ennakoperintälain 6 §:ssä tarkoitetuista suorituksista ennakonpidätys on toimitettava siten kuin palkasta toimitettavasta ennakonpidätyksestä on tässä päätöksessä määrätty.

9 luku

Ennakonpidätys henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja ylijäämästä

18 §

Ennakonpidätys henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja ylijäämästä toimitetaan siten kuin 4 §:ssä on sivutulosta määrätty.

10 luku

Ennakonpidätys valtion ja kuntien varoista asuntojen korjaustoimintaan saadusta avustuksesta

19 §

Valtion ja kuntien varoista asuntojen korjaustoimintaan luonnolliselle henkilölle tai kotimaiselle kuolinpesälle annettavasta avustuksesta ennakonpidätys toimitetaan 40 prosentin suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta, jos avustuksen saaja saa kansaneläkkeen pohja- ja lisäosaa tai on liikkeen-, ammatin- tai maataloudenharjoittaja.

11 luku

Muut ennakonpidätyksen toimittamista koskevat määräykset

20 §

Kaikista tässä päätöksessä tarkoitetuista suorituksista ennakonpidätys on toimitettava

siten, että pidätyksestä jätetään täysien markkojen ylimenevä osuus lukuunottamatta.

21 §

Jos verovelvollinen saa sellaista tässä päätöksessä tarkoitettua eläkettä tai muuta korvausta kuin palkkaa, josta on toimitettava 1 §:n mukainen ennakonpidätys, verovelvollisen ei tarvitse esittää verokorttia korvauksen maksajalle, jos korvauksen maksaja on saanut verokorttiin merkityt pidätystiedot 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla verohallitukselta tai korvauksensaajan työnantajalta tapaturmavakuutuslain 39 §:ssä tarkoitettulla tapaturmailmoituksella tai liikennevahingossa työnantajalta saadulla vahinkoilmoituksella.

22 §

Jos verovelvollinen ei esitä suorituksenmaksajalle verokorttia eikä maksaja saa 21 tai 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla pidätyksen toimitamista varten tarvittavia tietoja eikä ennakonpidätystä toimitettaessa ole sovellettava muita tässä päätöksessä ennakonpidätyksen suuruudesta annettuja määräyksiä, ennakonpidätys on toimitettava 60 prosentin suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta, jos yksittäisen, satunnaisesti maksettavan suorituksen yhteismäärä on enintään 50 markkaa.

23 §

Ennakonpidätys on toimitettava pienempänä kuin tässä päätöksessä on määrätty, jos verovelvollinen hyvissä ajoin ennen suorituksen maksua esittää tätä osoittavan verokortin tai verotoimiston antaman muun vastaavan määräyksen.

Verovelvollisen pyynnöstä ennakonpidätys on toimitettava suurempana kuin tässä päätöksessä on määrätty.

24 §

Automaattista tietojenkäsittelyä eläkkeiden maksamisessa käyttävä eläkkeenmaksaja saa pyynnöstä verohallitukselta eläkkeestä ja elin-korosta toimitettavaa ennakonpidätystä koskevan eläkkeensaajan ennakonpidätysprosentin. Eläkkeenmaksajan on esitettävä pyyntö konekielisessä muodossa.

Päätöksen 8 §:ssä tarkoitettujen suoritusten ennakonpidätyksen toimittamista varten kansaneläkelaitos saa tarvittavat tiedot konekieli-

sessä muodossa verohallitukseita. Vastaavat tiedot verohallitus luovuttaa työttömyyskassoi-
soille ja liikennevakuutusyhdistykselle, joka voi antaa tiedot edelleen lakisääteistä vakuutusoi-
mintaa harjoittavalle vakuutuslaitokselle 10 §:ssä tarkoitettujen suoritusten ennakonpi-
dätyksen toimittamista varten.

25 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä kesä-
kuuta 1992. Päätöksellä kumotaan verohalli-
tuksen 30 päivänä toukokuuta 1991 antama
päätös (911/91) siihen 20 päivänä syyskuuta
1991 ja 30 päivänä joulukuuta 1991 tehtyine
muutoksineen (1222/91 ja 1690/91).

Heisingissä 15 päivänä toukokuuta 1992

Pääjohtaja *Jukka Tammi*

Va. ylitarkastaja *Marja Liisa Manner*

TELA

VIESTI

SUOSITUS

11 / 24.10.1991

ENNAKONPIDÄTYS KUNTOUTUSRAHASTA JA HARKINNANVARAISESTA KUNTOUTUS- AVUSTUKSESTA

Oheisena lähetämme tiedoksenne verohallituksen päätökset n:ot 1222 ja 1223/20.9.1991. Ennakonpidätysvelvollisuus laajennetaan koskemaan myös työeläkelakien mukaisia kuntoutusrahoja ja harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Päätökset tulivat voimaan 1.10.1991.

Ei eläkettä saavalle kuntoutujalle maksettavasta kuntoutusrahasta ennakonpidätys toimitetaan palkkaa varten vahvistettujen pidätysperusteiden mukaan vähennettynä kahdella prosenttiyksiköllä. Työeläkelaitoksen ei tarvitse pyytää verokorttia, vaan pidätysperusteena voidaan käyttää kuntoutusraha- tai eläkehakemuksessa ilmoitettua tietoa.

Ennakonpidätyksen määrä on eläkkeen lisäksi (10 %) maksettavasta kuntoutusrahasta 40 %.

Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen ennakonpidätyksessä käytetään verohallituksen päätök-

1.SU1191

sessä ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä n:o 911/30.5.1991 8 §:n 2 momentin sairausvakuutuslain mukaisen päiväkorvauksen ennakonpidätysprosenttitaulukkoa. Kuntoutusavustuksen määrä kuukaudessa jaetaan 30:llä, jolloin taulukosta saadaan vastaava päiväkohtainen ennakonpidätysprosentti.

ELINKEINOTUEN VEROTUS

Työvälineiden, koneiden ja raaka-aineiden hankintaan tai yrityksen perustamiseen myönnetystä avustuksesta ei tehdä ennakonpidätystä. Kuntoutuja ei voi veroilmoituksessa tehdä avustuksen osuudesta poistoja, vaan poistot lasketaan vain hänen omasta osuudestaan.

Yhteistyöterveisin
TYÖELÄKELAITOSTEN LIITTO

Marja-Liisa Pelander
lakimies

LIITTEET

- verohallituksen kirje lääninverovirastoille ja verotoimistoille/1.7.1991
- verohallituksen lausuntopyyntö/6.9.1991
- verohallituksen päätökset 1222 ja 1223/91

VEROHALLITUS

Helsinki 1.7.1991

Nro 4713/1/30/91

Viite

Lääninverovirastot ja vero-
toimistot

Asia

Verohallituksen päätökset

- ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuudesta
- ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä
- autoedun laskentaperusteiden muuttamisesta

Verohallitus on 30.5.1991 antanut päätökset ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuudesta ja ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä (liitteet 1 ja 2). Uudet päätökset tulevat voimaan 1.7.1991. Lisäksi verohallitus on antanut 19.6.1991 periaatepäätöksen autoedun laskentaperusteiden muuttamisesta (liite 3).

1. Verohallituksen päätös ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuudesta

Verohallitus voi ennakkoperintälain 5 §:n nojalla määrätä ennakonpidätyksen toimitettavaksi mainitussa lainkohdassa lueteltuihin suorituksiin rinnastettavista suorituksista.

Verohallitus on 20 päivänä joulukuuta 1990 antamassaan päätöksessä (1256/90) määrännyt ennakonpidätyksen toimitettavaksi:

- työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutustuesta ja erityistuesta;
- eräistä työllistämistuista;
- kunnan maksamasta vapaaehtoisesta lapsen kotihoiton tuesta;
- tartuntatautilain mukaisista suorituksista ja
- ulkomaan edustuksen virkamiesten puolisoille maksattavasta erityiskorvauksesta.

Nyt päätökseen on lisätty maatalousyrittäjien karenssiajan päivärahaa ja kuntoutusrahaa koskevat määräykset.

1.1. Maatalousyrittäjien karenssiajan päiväraha

1.7.1991 astuu voimaan laki sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille (118/91). Lain perusteella maatalousyrittäjällä on oikeus saada päivärahaa sairaudesta johtuvasta työkyvyttömyydestä myös sairausvakuutuslaissa tarkoitettuna omavastuuajana, joka on työkyvyttömyyden alkamispäivä ja seitsemän sitä lähinnä seuraavaa arkipäivää. Päivärahaa suo-

ritetaan työkyvyttömyysajalta sen alkamispäivää lukuunottamatta jokaiselta viikonpäivältä enintään omavastuun loppuun, kuitenkin vähintään kolme päivää jatkuneen sairauden ajalta.

Päivärahan suuruus päivää kohti on 1/360 maatalousyrittäjälle työkyvyttömyyden alkaessa vahvistettuna olleesta MYEL:in mukaisesta työtulosta, kuitenkin vähintään 1/360 tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua vähimmäisvuositöansiosta.

Tämä ansionmenetykskorvaus on veronalaista tuloa, josta on päätöksen mukaan toimitettava ennakonpidätys.

1.2. Kuntoutusraha

Kuntoutusta koskevaan lainsäädäntöuudistukseen sisältyy uutena lakina kuntoutusrahalaki (611/91), joka tulee voimaan 1.10.1991. Laissa säädetään kuntoutusajan toimeentuloturvan järjestämisestä. Suomessa asuvalla henkilöllä on oikeus kuntoutusrahaan ajalta, jolloin hän on kuntoutuksen takia estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Kuntoutusrahalain säätämisen lisäksi on työeläkelakien kuntoutusta ja kuntoutusajan toimeentuloturvaa koskevia säännöksiä muutettu ja täsmennetty.

Lain nojalla voidaan maksaa myös harkinnanvaraista kuntoutusavustusta kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta.

Ennakkoperintälain 5 §:ään ei ole lisätty mainintaa kuntoutusrahalaista, joten ennakonpidätysvelvollisuus on määrätty verohallituksen päätöksellä.

1.3. Maatalousyrittäjän opintoraha

Valtioneuvosto on antanut päätöksen maatalousyrittäjien opintorahasta (48/91). Sen mukaan maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:ssä tarkoitettulle maatalousyrittäjälle tai perheyrittäjän jäsenelle voidaan myöntää opintorahaa. Tuki annetaan 5 - 39 päivää kestävästä ammatillisen koulutuksen ajalta. Opintorahaa ei saa myöntää yleissivistäviin opintoihin eikä sellaiseen koulutukseen, johon hakija saa tukea muualta.

Opintorahan määrä on 150 mk opiskelupäivältä. Jos koulutukseen osallistuva yöpyy kurssipaikalla tai päivittäinen kotimatka ylittää yhteen suuntaan 51 km, opintorahaa voidaan maksaa 200 mk päivältä.

Opintoraha on veronalaista tuloa. Koska kuitenkin tuki myönnetään vain ammatilliseen koulutukseen, josta aiheutuneet kustannukset ovat yleensä verotuksessa vähennyskelpoisia, ei ollut tarkoituksenmukaista määrätä ennakonpidätysvelvollisuutta tälle opintorahalle.

2. Verohallituksen päätös ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä

Verohallitus määrää ennakkoperintälain 11 §:n nojalla, miten ennakonpidätys on toimitettava palkasta ja muista ennakonpidätyksenalaisista suorituksista. Lainkohdan nojalla annettavassa verohallituksen päätöksessä määritellään ne eri pidätystavat, mitä kuhunkin pidätyksenalaiseen suoritukseen on sovellettava.

Ennakonpidätys palkasta ja eläkkeestä toimitetaan kuten aikaisemminkin. Päätökseen on tehty eräitä sosiaalietuuksia koskevia muutoksia. Siihen on myös lisätty määräykset uusien ennakonpidätyksen piiriin tulleiden suoritusten pidätysmääristä.

2.1. Sairausvakuutuksen ja työttömyysturvan vähimmäispäivärahat

Voimassa olevan päätöksen mukaan ennakonpidätys sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain nojalla maksettavasta vähimmäismääräisestä päivarahasta on toimitettava 12 %:n suuruisena (7,3 §). Työttömyysturvalain nojalla maksettavasta peruspäivarahasta ja määrältään sitä vastaavasta työllisyyskoulutuksesta annettussa laissa tarkoitettua koulutustuesta on toimitettava 15 %:n suuruinen pidätys (9,2 §). Nämä pidätysmäärät on laskettu olettaen, että henkilö saa koko vuoden vain kyseisiä suorituksia. Ne ovat kuitenkin osoittautuneet liian pieniksi, ja etuuksien saajat ovat joutuneet maksamaan lisämaksuja varsinkin kunnissa, joiden äyrihinta on keskimääräistä korkeampi. Syynä on useimmiten ollut se, että edun saajat ovat saaneet saman vuoden aikana myös palkkatuloa. Tämän vuoksi pidätyksen määrä on korotettu kummassakin tapauksessa 20 %:iin.

Työttömyysturvaetuuksista ei aikaisemminkaan ole tullut toimittaa ennakonpidätystä, jos suoritus on enintään 20 markkaa päivää kohti. Samaa alarajaa sovelletaan nyt myös sairausvakuutus- ja kansaneläkelain mukaisiin päivärahoihin.

2.2. Aikuisopintoraha

Aikuisopintorahan määrä on valtioneuvoston päätöksellä aikuisopiskelijoiden opintotuesta (990/90) korotettu 25 %:iin hakijan opintoja edeltävästä vakiintuneesta kuukausitulosta (aikaisemmin 20 %). Tuen määrä on vähintään 1200 mk ja enintään 2800 mk kuukaudessa. Päätöksen mukaista opintorahaa myönnetään tammikuun 1 päivän 1991 jälkeen. Opintorahan määrän korottamisen vuoksi myös aikuisopintorahasta toimitettavan ennakonpidätyksen määrä on korotettu 10 %:sta 15 %:iin.

2.3. Maatalousyrittäjien karenssiajan päiväraha

Ennakonpidätys maatalousyrittäjien karenssiajan päivärahasta toimitetaan sairausvakuutuslain mukaisia korvauksia varten lasketun taulukon mukaan. Päätöksen 19 §:n nojalla ennakonpidätys voidaan kuitenkin toimittaa myös pienempänä, jos suorituksen saaja esittää verokortin tai muun verotoimiston antaman vastaavan määräyksen.

2.4. Kuntoutusraha

Kuntoutusrahalain nojalla maksettava kuntoutusraha on yleensä samansuuruinen kuin kuntoutettavan sairausvakuutuksen päiväraha. Eläkkeeseen tai työttömyyspäivärahaan oikeutettu kuntoutettava saa kuntoutusajalta mainitun etuuden 10 %:lla korotettuna. Lisäksi kansaneläkelaitos voi maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta. Se vastaa määrältään enintään kuudelta kuukaudelta laskettua kuntoutusrahaa.

Määrältään sairausvakuutuksen päivärahaa vastaavasta kuntoutusrahasta (kuntoutusrahalain 14 §), työttömyysturvaa saaneen (15 §) ja ammatillisessa koulutuksessa olevalle (17 §) maksettavasta kuntoutusrahasta ennakonpidätys toimitetaan samalla tavoin kuin sv-päivärahasta.

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta maksetaan kertasuorituksena kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta. Suorituksen saajalla saattaa olla jo muita tuloja samalta ajalta. Tämän vuoksi pidätys toimitetaan sairausvakuutuslain mukaisia korvauksia varten lasketun, päätöksen 8,2 §:ssä olevan taulukon mukaan. Koska kuntoutusavustusta ei ole määriteltä päivakohtaisesti, joudutaan maksetun määrän mukainen kokonaisprosentti laskemaan erikseen.

Eläkkeen lisäksi maksettavasta kuntoutusrahasta (kuntoutusrahalain 16 §) pidätys on toimitettava 40 %:n suuruisena. Eläkettä varten lasketun pidätysprosentin soveltaminen johtaisi alipidätykseen tulojen määrän lisääntymistä.

2.4.1. Työeläkelakien nojalla maksettava kuntoutusraha ja kuntoutusavustus

Myös työeläkelakeihin on sisällytetty säädökset kuntoutusajan toimeentuloturvan maksamisesta. Työeläkelakien nojalla maksettava kuntoutusraha määräytyy niiden peruseläkkeiden mukaan, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi. Kuntoutusmotivaation lisäämiseksi on kuntoutusraha määrätty suuremmaksi kuin vastaava eläke olisi. Kuntoutusrahan määrä on em. eläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla.

Jos työntekijä saa peruseläkettä kuntoutuksen ajalta, hänelle maksetaan eläkkeen lisänä kuntoutusraha, jonka suuruus on 10 prosenttia hänelle maksettavien peruseläkkeiden ja kansaneläkkeen pohjaosan, lisäosan ja lapsikorotuksen yhteismäärästä.

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan maksaa kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta. Se määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustuksen määrä on enintään kuudelta kuukaudelta lasketun kuntoutusrahan suuruinen.

Lainmuutokset tulevat voimaan 1.10.1991 ja niitä sovelletaan kuntoutukseen, joka alkaa lain tultua voimaan. Verohallituksen päätöksissä ei ole tältä osin annettu mää-

räyksiä. Asiaa koskevat muutokset tehdään päätöksiin kuitenkin ennen lain voimaantuloa.

2.5. Eräät sairausvakuutuslain mukaiset suoritukset

Sairausvakuutuslain (1255/89) 23c §:n nojalla vakuutetulle voidaan suorittaa erityishoitorahaa (aikaisemmin sairaan lapsen hoito- ja kuntoutusavustus) ajalta, jolta hän on alle 16-vuotiaan sairaan lapsensa sairaanhoidon tai kuntoutuksen vuoksi estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Erityishoitorahan määrä on sairausvakuutuspäivärahan määrä. Ennakonpidätys toimitetaan kuten mainitusta päivärahasta (perusprosentti - 2).

Sairausvakuutuslain (1192/90) 23g §:n nojalla suoritetaan raskaana olevalle vakuutetulle erityisäitiysrahaa, jos hänen työnsä arvioidaan aiheuttavan vaaraa sikiölle tai raskaudelle, eikä hänelle voida järjestää muuta työtä siten kuin työsopimuslaissa on tarkoitettu. Edellytyksenä on lisäksi, ettei hän ole muussakaan ansiotyössä. Korvaus on äitiyspäivärahan määräinen. Lakimuutos tulee voimaan 1.7.1991. Ennakonpidätys toimitetaan kuten äitiyspäivärahasta (perusprosentti - 4).

2.6. Henkilöstörahastojen maksamat suoritukset

Ennakkoperintäasetuksen 38,2 §:n mukaan ennakonpidätys henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja ylimäärästä toimitetaan verovelvollisen sivutulosta varten vahvistetun henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan siten kuin verohallitus tarkemmin määrää. Päätöksen 15 §:ssä on määräys sivutuloprosentin soveltamisesta ko suorituksiin.

2.7. Cross-trade -vähennys

Tulo- ja varallisuusverolain 95,3 §:n mukaan merityötu-
lovähennystä korotetaan kunnallisverotuksessa 1 000
mk:lla jokaiselta täydeltä kalenterikuukaudelta, jonka
aikana alus ei käy Suomessa ja jonka aikana verovelvollinen
työskentelee aluksessa.

Oikeutta tähän vähennykseen ei voi tietää etukäteen, joten sitä ei ole otettu huomioon pidätysprosentteja määrättäessä. Jotta tämä vähennys voidaan ottaa huomioon myös ennakkoperinnässä on päätöksen 5 §:ään lisätty määräys, jonka mukaan työnantaja voi vähentää ennakonpidätyksestä 200 mk/kk siltä ajalta, jolloin työntekijä on ollut oikeutettu ko. vähennykseen.

2.8. Ilmoittamisvelvollisuus ja pidätystodistuksen antamisvelvollisuus

Maatalousyrittäjien karenssiaajan päiväraha, kuntoutusrahalain nojalla maksettava kuntoutusraha ja kuntoutusavustus sekä henkilöstörahastojen maksamat suoritukset on tarkoitettu vapauttaa ilmoittamisvelvollisuudesta. Samoin ne vapautetaan pidätystodistuksen antamisvelvollisuudesta. Tulo verotetaan ja pidätykset luetaan hyväksi maksajan vuosi-ilmoituksen perusteella. Päätös asiasta annetaan syksyllä.

3. Autoedun laskentaperusteiden muuttaminen

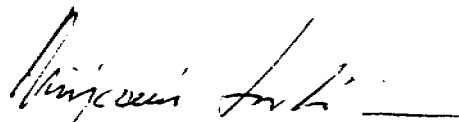
Autoetutyöryhmä esitti siirtymistä hintaperusteiseen järjestelmään. Edun arvo muodostuu kahdesta osasta. Lähtökohtana on määrätty prosenttiosuus auton uushankintahinnasta, johon lisätään käyttökustannuksia vastaava markkamäärä kuukaudessa. Verohallitus on päättänyt, että autoedun verotuksessa siirrytään vuonna 1992 työryhmän esittämään malliin.

Nyt annettu periaatepäätös koskee uushankintahinnan perusteella määräytyvää osaa edun arvosta. Vapaan autoedun arvo kuukaudessa on 1.8 % auton käyttöönottokuukauden alussa voimassa olleesta uushankintahinnasta, käyttöedun arvo on 1.6 % samasta hinnasta. Kummassakin tapauksessa uushankintahinnasta vähennetään ensin 20 000 mk.

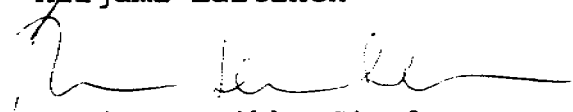
Käyttökustannuksia vastaavat markkamäärät vahvistetaan luontoisetupäätöksen antamisen yhteydessä.

Uusi järjestelmä koskee autoja, jotka otetaan käyttöön ensimmäisen kerran vuoden 1991 jälkeen. Aikaisemmin käyttöön otetuille autoille vahvistetaan edelleen luontoisetuarvot nykyisin käytössä olevien periaatteiden mukaan.

Apulaisjohtaja

Mirjami Laitinen

Ylitarkastaja

Merja Hartikka-Simula

Jakelu: A2, B2, B3, B4, C1

N:o 912

Verohallituksen päätös ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuudesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä toukokuuta 1991

Verohallitus on 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 5 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1241/88), määrännyt:

1 §

Ennakonpidätys on toimitettava verohallituksen erikseen määräämien perusteiden mukaan:

1) Työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitetusta koulutuksesta ja erityistuesta;

2) työllisyysasituksen (737/87) nojalla yrittäjäksi ryhtyvälle tai vajaakuntoiselle työttömälle henkilölle tai työttömän palkanneelle muulle kuin liike- tai ammattitoimintaa tahi maataloutta harjoittavalle luonnoilliselle henkilölle maksettavasta työllistämistuesta sekä ammatinvalinnan ohjauksessa olevalle henkilölle ammatinvalinnan ohjauksesta annetun lain (43/60) nojalla maksettavasta vastaavasta tuesta;

3) kunnan maksamasta muusta lapsen kotihoidon tuesta kuin ennakkoperintälain 5 §:n 6 kohdassa tarkoitetusta lapsen kotihoidon tuesta;

4) tartuntatautilain (583/86) nojalla maksettavasta päivärahadista ja ansion menetyksestä maksettavasta korvauksesta;

5) ulkomaan edustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain (657/89) nojalla maksettavasta erityiskorvauksesta;

6) sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/91) mukaisesta päivärahadista ja

7) kuntoutusrahalain (611/91) nojalla maksettavasta kuntoutusrahadista ja kuntoutusavustuksesta.

2 §

Päätös tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1991 ja sillä kumotaan 20 päivänä joulukuuta 1990 annettu päätös (1256/90).

Helsingissä 30 päivänä toukokuuta 1991

Pääjohtaja *Jukka Tammi*Va. ylitarkastaja *Merja Hartikka-Simula*

N:o 911

Verohallituksen päätös

ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä

Annettu Heisingissä 30 päivänä toukokuuta 1991

Verohallitus on 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 11 ja 12 §:n nojalla, sellaisina kuin ne ovat 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (946/82) sekä 13 §:n nojalla, sellaisena kuin se on 28 päivänä toukokuuta 1990 annetussa laissa (1338/90), sekä ennakkoperintäasetuksen (904/78) 38 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1991 annetussa asetuksessa (3/91), määrännyt:

1 luku

Ennakonpidätys palkasta

1 §

Ennakonpidätys on toimitettava palkansaa-jalle päätoimesta maksettavasta palkasta verokorttiin merkityn henkilökohtaisen perus- ja lisäprosentin mukaan tai verokorttiin palkkaa varten merkityn muun henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan.

Ennakonpidätys toimitetaan 1 momentissa tarkoitetun perus- ja lisäprosentin mukaan siten, että kunakin palkkakautena maksettavasta palkasta ennakonpidätys lasketaan perusprosentin mukaan verokorttiin merkittyyn palkkakausikohtaiseen tulorajaan asti ja tulorajan ylittävistä tulon osasta lisäprosentin mukaan.

Jos palkkaa maksetaan aikaisemmin maksetun palkan lisäksi tai useamman kuin yhden palkkakauden ajalta, ennakonpidätys voidaan toimittaa joko 2 momentissa tarkoitetulla tavalla tai siten, että kuhunkin maksua edeltäneeseen saman kalenterivuoden palkkakauden palkkaan lisätään siihen kohdistuva osa maksettavasta suorituksesta, ja näin saaduista yhteismääristä laskeruista ennakonpidätyksistä vähennetään aikaisemmin samalta ajalta toimi-

tettujen ennakonpidätyksen määrä. Ennakonpidätyksen erotus on maksettavasta suorituksesta toimitettava ennakonpidätys.

Edellä 2 ja 3 momentista poiketen työnantaja voi laskea ennakonpidätyksen määrän seuraavasti:

Maksettava palkka lisätään työnantajan palkansaaajalle aikaisemmin samana verovuonna verokortin voimaantulon tai työsuhteen alkamisen jälkeen maksamien palkkojen yhteismäärään, jota verrataan samojen palkkakausien tulorajojen yhteismäärään. Ennakonpidätys lasketaan maksettujen palkkojen yhteismäärästä samalta ajalta laskettujen tulorajojen yhteismäärään asti perusprosentin mukaan ja viimeisestä osasta lisäprosentin mukaan. Jos aikaisemmin maksetuista palkoista on jo toimitettu ennakonpidätys, vähennetään palkkojen yhteismäärästä lasketusta ennakonpidätyksestä aikaisemmin toimitettujen ennakonpidätyksen yhteismäärä, jolloin erotus on toimitettava ennakonpidätys (kumulatiivinen ennakonpidätys).

Jos palkkana pidettäviä suorituksia maksetaan erikseen muuhun maksettavaan palkkaan lisäämättä varsinaisen palkanlaskennan ulkopuolella, ennakonpidätys on toimitettava verokortista ilmenevän henkilökohtaisen lisäprosentin tai 18 §:ssä määrätyn suuruusena.

Palkasta tai palkkiosta, joka maksetaan kah-

delle tai useammalle palkansaajalle yhteisesti, ennakonpidätys on toimitettava 50 %:n suuruisena.

2 §

Päätoimesta maksettavasta lomaltapaluuraha-
hasta, lomarahasta ja muusta vastaavasta
loma-ajan palkan lisäksi suoritettavasta loman
pituuden mukaan määräytyvästä korvauksesta
ennakonpidätys on toimitettava päätoimen verokorttiin merkityn perusprosentin tai verokortista ilmenevän muun vastaavan henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan.

Toimitettaessa ennakonpidätystä 1 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla lomaraha ja muu edellä 1 momentissa mainittu suoritus lisätään aikaisemmin maksettuihin palkkoihin ja ennakonpidätys toimitetaan näin saaduista palkkojen yhteismäärästä siten kuin 1 §:n 4 momentissa on määrätty.

3 §

Rakennustoiminnan aloilla, joilla työnantaja valtakunnallisen työehtosopimuksen mukaisesti tilittää lomapalkan ja lomakorvauksen sekä lomaltapaluurahan Postipankkiin työnantaja-järjestön erityiselle postisiirtotilille, ennakonpidätys toimitetaan 1 ja 2 §:stä poiketen 32 %:n mukaan.

4 §

Sivutoimesta maksettavasta palkasta ennakonpidätys on toimitettava verovelvolliselle sivutuloverokorttiin merkityn henkilökohtaisen prosenttiluvun mukaan tai muuhun verokorttiin merkityn henkilökohtaista pidätysprosenttia koskevan määräyksen mukaan.

5 §

Tulo- ja varallisuusverolain 93 ja 94 §:ssä tarkoitettua merityötulosta ennakonpidätys toimitetaan merityötuloa varten verokorttiin merkittyjen pidätysprosenttien mukaan siten kuin 1, 2 ja 4 §:ssä on määrätty. Merityötuloa varten määrättyjen pidätysprosenttien puuttuessa ennakonpidätys toimitetaan muuta palkkatuloa kuin merityötuloa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan 7 prosenttiyksiköllä alennettuna. Jos verokorttiin on merkitty 1 §:n 1 momentissa tarkoitettut perus- ja lisäprosentti, alennetaan edellä tarkoitettulla tavalla vain perusprosenttia. Näin saadusta ennakonpidätyksen määrästä vähennetään 200 mk jokaiselta kalenterikuukaudelta, jolta palkansaaja on oi-

keutettu tulo- ja varallisuusverolain 95 §:n 3 momentissa tarkoitettuun vähennykseen (cross-trade -vähennys).

2 luku

Ennakonpidätys eläkkeestä ja elinkorosta

6 §

Eläkkeestä ja elinkorosta ennakonpidätys on toimitettava verovelvolliselle eläkettä varten määrätyn henkilökohtaisen prosenttiluvun mukaan, jos verovelvollinen esittää verokortin tai muun määräyksen henkilökohtaisesta pidätysprosentista, tai maksaja on saanut tiedon eläkkeestä toimitettavasta pidätysprosentista 20 §:ssä tarkoitettulla tavalla tai erikseen verotoimistosta.

Jos verovelvolliselle ei ole määrätty eläkkeestä toimitettava ennakonpidätystä varten henkilökohtaista pidätysprosenttia, ennakonpidätys eläkkeestä ja elinkorosta on toimitettava siten kuin palkasta on 1 ja 4 §:ssä määrätty.

Maksettaessa eläkettä tai elinkorkoa aikaisemmin maksetun eläkkeen tai elinkoron lisäksi tai kertasuorituksena taikka taannehtivasti useammalta maksukaudesta ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta, jos tässä tarkoitettu suoritus on enintään 50 markkaa.

7 §

Kansaneläkkeestä ja perhe-eläkelain mukaisesta perhe-eläkkeestä ennakonpidätys on toimitettava jäljempänä esitetyin rajoituksin siten kuin 6 §:ssä on määrätty.

Perhe-eläkelain mukaisesta lesken alkueläkkeestä ennakonpidätys toimitetaan 30 %:n suuruisena, ellei maksajalla ole 6 §:ssä tarkoitettuja verovelvollisen ennakonpidätystietoja.

Jos kansaneläke tai perhe-eläkelain mukainen muu eläke kuin lesken alkueläke on enintään kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen tai verovelvollinen saa perhe-eläkelain mukaista ennen 1.7.1990 alkanutta lapsen eläkettä tai pelkästään perhe-eläkelain mukaista muuta eläkettä kuin lesken alkueläkettä, eläkkeestä ei ole toimitettava ennakonpidätystä, ellei kansaneläkelaitokselle ole annettu ennakonpidätyksen toimittamiseen velvoittavaa määräystä 20 §:ssä määrättyllä tavalla tai erikseen verotoimistosta. Ennakonpidätystä ei myöskään toimiteta pelkkää kansaneläkettä tai ennen 1.7.1990 alkanutta perhe-eläkelain mukaista lapsen eläkettä tai pelkkää perhe-eläkelain mukaista muuta elä-

kettä kuin lesken alkueläkettä saavalle maksettavasta 6 §:n 3 momentissa tarkoitetusta kansaneläkkeestä tai perhe-eläkkeestä, joka on kertynyt vain maksuvuodelta.

Kansaneläkelaitoksen maksaessa takautuvasti muulta kuin maksuvuodelta veronalaista eläkettä samalta ajalta, jolta verovelvollinen on saanut kansaneläkelaitoksen maksamaa verovapaata eläkettä, ennakonpidätys toimitetaan eläkkeiden erotuksesta 15 %:n suuruisena. Maksuvuodelta takautuvasti maksettavasta eläkkeestä ennakonpidätys on 15 % koko takautuvan eläkkeen määrästä kuitenkin enintään eläkkeiden erotus. Jos aikaisemmin maksettu eläke on ollut veronalaista, ennakonpidätys eläkkeiden erotuksesta toimitetaan siten kuin 6 §:n 3 momentissa on määrätty.

3 luku

Ennakonpidätys kuntoutusrahasta, vakuutus- ja vahingonkorvauksista sekä vakuutusmaksujen palautuksesta

8 §

Vakuutetulle suoritettavasta sairausvakuutuslain mukaisesta päivärahesta ja erityishoitotrahasta sekä kuntoutusrahalain (611/91) 14, 15 ja 17 §:n mukaisesta kuntoutusrahasta ennakonpidätys on toimitettava 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla palkkaa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan alennettuna 2 prosenttyksiköllä sekä äitiys-, erityis-äitiys-, isyys- ja vanhempainrahasta 4 prosenttyksiköllä alennettuna. Pidätysprosentteja ei kuitenkaan alenneta, jos verokortissa on määräys, jonka mukaan pidätysprosentti nousee tulojen kasvaessa (ns. portaikkoverokortti) tai jos verokortissa on verotoimiston ennakoperintälain 16 §:n nojalla antama määräys ennakonpidätyksen suuruudesta. Muusta sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain nojalla tulojen tai elatuksen vähentymisestä maksettavasta korvauksesta ennakonpidätys on toimitettava 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla alentamattomana.

Jos suorituksen maksaja ei ole saanut 20 §:ssä tarkoitetulla tavalla pidätyksen toimitamista varten tarvittavia tietoja eikä verovelvollinen esitä suorituksen maksajalle verokorttia, ennakonpidätys toimitetaan prosenttimääräisenä seuraavasti:

Sairausvakuutuslain mukainen korvaus mk-päivä	Ennakonpidätysprosentti
1.00—140.00	20
140.01—192.00	25
192.01—245.00	30
245.01—340.00	35
340.01—565.00	40
565.01—834.00	45
834.01—	50

Ennakonpidätys sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain nojalla maksettavasta vähimmäismääräisestä päivärahesta on toimitettava 1 ja 2 momentista poiketen 20 %:n suuruisena. Ansiotyössä olevalle verovelvoilliselle vähimmäismääräisenä maksettusta äitiyspäivärahesta ennakonpidätys on kuitenkin toimitettava 40 %:n suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta edellä tässä momentissa tarkoitetuista suorituksista, jos suoritus on enintään 20 markkaa päivää kohti.

Tartuntatautilain (583/86) nojalla maksettavasta päivärahesta ja ansionmenetykskorvauksesta ennakonpidätys toimitetaan edellä 1—3 momentin mukaan palkkaa varten määrättyjä pidätysprosentteja aientamatta.

Eläkkeensaajan saadessa lisäksi kuntoutusrahalain (611/91) 16 §:ssä tarkoitettua kuntoutusrahaa, toimitetaan kuntoutusrahasta ennakonpidätys 40 %:n suuruisena. Jos eläke, jonka lisäksi kuntoutusrahaa maksetaan, on enintään kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen, eikä siitä ole 7 §:n 3 momentin nojalla toimitettava ennakonpidätystä, ei ennakonpidätystä ole toimitettava myöskään kuntoutusrahasta.

Kun edellä 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja korvauksia maksetaan aikaisemmin maksettujen korvausten lisäksi tai kerta-suorituksena tai useammalta kaudelta yhdellä kertaa taikka muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakonpidätys toimitetaan 2 momentissa olevan taulukon osoittaman pidätysprosentin suuruisena. Ennakonpidätys toimitetaan tämän taulukon mukaan myös kuntoutusrahalain (611/91) mukaisesta harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta ja sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/91) mukaisista päivärahoista.

9 §

Kun vahingoittuneelle suoritetaan pakollisen tapaturma- tai liikennevakuutuksen, potilasvakuutuksen tai rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) nojalla

muuta korvausta kuin eläkettä tai elinkorkoa. Ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 1 §:n 1 ja 2 momentissa on määrätty.

Muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista ennakoperintälain 5 §:n mukaisista vakuutus-suorituksista ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena tai siten kuin 4 §:ssä on sivutuloista määrätty.

Kun maksetaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja suorituksia aikaisemmin maksettujen korvausten lisäksi tai kertasuorituksena tahi useammalta kaudeelta yhdellä kertaa taikka taannehtivasti muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakonpidätys toimitetaan 50 %:n suuruisena.

Tulo- ja varallisuusverolain 58 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua vakuutusmaksujen palautuksesta ja takaisinostolla saadusta määrästä ennakonpidätys on toimitettava 50 %:n suuruisena.

4 luku

Ennakonpidätys työttömyysturvaetuksista

10 §

Työttömyysturvalain (602:84) nojalla maksettavista etuuksista ja työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitettua koulutustuesta ja erityistuesta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla palkkaa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan alennettuna 2 prosenttiyksiköllä. Pidätysprosentteja ei kuitenkaan alenneta, jos verokortissa on määräys, jonka mukaan pidätysprosentti nousee tulojen kasvaessa (ns. portaikkoverokortti) tai jos verokortissa on verotoimiston ennakoperintälain 16 §:n nojalla antama määräys ennakonpidätyksen suuruudesta. Työllisyysasetuksen (737/87) nojalla yrittäjäksi ryhtyvälle työttömälle ja työttömän henkilön työllistämisestä muulle kuin liike- tai ammattitoimintaa tahi maataloutta harjoittavalle luonnolliselle henkilölle maksettavasta työllistämistuesta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:n 1 ja 2 momentissa tai 4 §:ssä määrättyllä tavalla alentamattomana.

Työttömyysturvalain nojalla maksettavasta peruspäivärahasista ja määrältään sitä vastaavasta työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitettua koulutustuesta ja erityistuesta ennakonpidätys toimitetaan kuitenkin 20 %:n suuruisena. Työllisyysasetuksen (737/87) nojalla työelämään harjaantumassa olevalle työttömälle tai vajaakuntoiselle

le maksettavasta työllistämistuesta tai ammatinvalinnanohjauksessa olevalle ammatinvalinnan ohjauksesta annetun lain (43/60) nojalla maksettavasta vastaavasta tuesta ennakonpidätys toimitetaan 20 %:n suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta edellä tässä momentissa tarkoitetuista suorituksista, jos suoritus on enintään 20 markkaa päivää kohti.

Kun 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja suorituksia maksetaan aikaisemmin maksettujen lisäksi tai muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakonpidätys toimitetaan 1 ja 2 momentista poiketen seuraavan taulukon osoittaman prosenttiluvun suuruisena:

Työttömyysturvalain mukainen korvaus mk/päivä	Ennakonpidätysprosentti
1.00—156,00	20
156.01—230,00	25
230.01—270,00	30
270.01—376,00	35
376.01—597,00	40
597.01—926,00	45
926.01—	50

Jos suorituksen maksaja ei ole saanut 20 §:ssä tarkoitettulla tavalla pidätyksen toimitamista varten tarvittavia tietoja eikä verovelvollinen esitä maksajalle verokorttia, ennakonpidätys toimitetaan edellä 3 momentissa olevan taulukon mukaan myös 1 momentissa tarkoitetuista suorituksista.

5 luku

Ennakonpidätys lapsen kotihoidon tuesta

11 §

Lapsen kotihoidon tuesta ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 1 §:n 1 ja 2 momentissa on määrätty. Jos verovelvollinen saa samanaikaisesti muuta ennakonpidätyksen alaista tuloa, josta ennakonpidätys toimitetaan 1 §:ssä tarkoitettua päätoimen tuloa varten määrätyn pidätysprosentin mukaan, ennakonpidätys toimitetaan kotihoidontuesta siten kuin 4 §:ssä on sivutuloista määrätty.

6 luku

Ennakonpidätys aikuisopintorahasta

12 §

Opintotukilain 1 a §:ssä (684/90) tarkoitetus-

ta aikuisopintorahana myönnettävästä ansionmenetykskorvauksesta ennakonpidätys on toimitettava 15 prosentin suuruisena.

7 luku

Ennakonpidätys palkkaturvalain ja valtion virkamieslain nojalla maksettavasta suorituksesta

13 §

Palkkaturvalain (649/73) nojalla työntekijälle palkkaturvana maksettavasta suorituksesta ennakonpidätys toimitetaan prosenttimääräisenä seuraavasti:

Jos suoritus on vähintään 20 markkaa ja enintään 7 500 markkaa, ennakonpidätys on 30 prosenttia. Suorituksen siitä osasta, joka ylittää 7 500 markkaa, ennakonpidätys on 50 prosenttia.

Valtion virkamieslain (755/86) nojalla maksettavasta toistuvasta korvauksesta ennakonpidätys toimitetaan siten kuin palkasta on 1 ja 4 §:ssä määrätty.

8 luku

Ennakonpidätys ennakokoperintälain 6 §:ssä tarkoitetuista suorituksista

14 §

Ennakokoperintälain 6 §:ssä tarkoitetuista suorituksista ennakonpidätys on toimitettava siten kuin palkasta toimitettavasta ennakonpidätyksestä on tässä päätöksessä määrätty.

9 luku

Ennakonpidätys henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja ylijäämästä

15 §

Ennakonpidätys henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja ylijäämästä toimitetaan siten kuin 4 §:ssä on sivutulosta määrätty.

10 luku

Muut ennakonpidätyksen toimittamista koskevat määräykset

16 §

Kaikista tässä päätöksessä tarkoitetuista suorituksista ennakonpidätys on toimitettava

siten, että pidätyksestä jätetään täysien markkojen ylimenevä osuus lukuunottamatta.

17 §

Jos verovelvollinen saa sellaista tässä päätöksessä tarkoitettua eläkettä tai muuta korvausta kuin palkkaa, josta on toimitettava 1 §:n mukainen ennakonpidätys, verovelvollisen ei tarvitse esittää verokorttia korvauksen maksajalle, jos korvauksen maksaja on saanut verokorttiin merkityt pidätystiedot 20 §:ssä tarkoitettulla tavalla verohallitukselta tai korvauksensaajan työnantajalta tapaturmavakuutuslain 39 §:ssä tarkoitettulla tapaturmailmoituksella tai liikennevahingossa työnantajalta saadulla vahinkoilmoituksella.

18 §

Jos verovelvollinen ei esitä suorituksenmaksajalle verokorttia eikä maksaja saa 17 tai 20 §:ssä tarkoitettulla tavalla pidätyksen toimitamista varten tarvittavia tietoja eikä ennakonpidätystä toimitettaessa ole sovellettava muita tässä päätöksessä ennakonpidätyksen suuruudesta annettuja määräyksiä, ennakonpidätys on toimitettava 60 prosentin suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta, jos yksittäisen, satunnaisesti maksettavan suorituksen yhteismäärä on enintään 50 markkaa.

19 §

Ennakonpidätys on toimitettava pienempänä kuin tässä päätöksessä on määrätty, jos verovelvollinen hyvissä ajoin ennen suorituksen maksua esittää tätä osoittavan verokortin tai verotoimiston antaman muun vastaavan määräyksen.

Verovelvollisen pyynnöstä ennakonpidätys on toimitettava suurempana kuin tässä päätöksessä on määrätty.

20 §

Automaattista tietojenkäsittelyä eläkkeiden maksamisessa käyttävä eläkkeenmaksaja saa pyynnöstä verohallitukselta eläkkeestä ja elin- korosta toimitettavaa ennakonpidätystä koskevan eläkkeensaajan ennakonpidätysprosentin. Eläkkeenmaksajan on esitettävä pyyntö konekielisessä muodossa.

Päätöksen 8 §:ssä tarkoitettujen suoritusten ennakonpidätyksen toimittamista varten kansaneläkelaitos saa tarvittavat tiedot konekielellä.

sessä muodossa verohallitukselta. Vastaavat tiedot verohallitus luovuttaa työttömyyskas-
soille ja liikennevakuutusyhdistykselle, joka voi
antaa tiedot edelleen lakisääteistä vakuutustoi-
mintaa harjoittavalle vakuutuslaitokselle
9 §:ssä tarkoitettujen suoritusten ennakonpidä-
tyksen toimittamista varten.

Helsingissä 30 päivänä toukokuuta 1991

Pääjohtaja *Jukka Tammi*

21 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä hei-
näkuuta 1991. Päätöksellä kumotaan verohal-
lituksen 21 päivänä joulukuuta 1989 antama
päätös (1296/89) siihen 4 päivänä kesäkuuta
1990 ja 20 päivänä joulukuuta 1990 tehtyine
muutoksineen (554/90 ja 1255/90).

Va. ylitarkastaja *Merja Hartikka-Simula*

VEROHALLITUKSEN PÄÄTÖS
autoedun laskentaperusteiden muuttamisesta

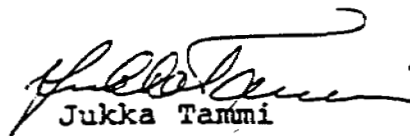
Verohallitus on tänään päättänyt, että autoedun verotuksessa siirrytään vuonna 1992 autoetutyöryhmän ehdottamaan hintaperusteiseen järjestelmään.

Vapaan autoedun verotusarvo kuukaudessa on vuonna 1992 1.8 prosenttia auton käyttöönottokuukauden alussa voimassa olleesta uushankintahinnasta, josta on vähennetty 20 000 markkaa. Käyttöedun raha-arvo kuukaudessa on vuonna 1992 vastaavasti 1.6 prosenttia mainitusta hinnasta. Prosenttimääriin lisätään käyttökustannuksia vastaava markkamäärä kuukaudessa. Markkamäärien suuruus vahvistetaan loppuvuodesta luontoisetuarvojen vahvistamisen yhteydessä.

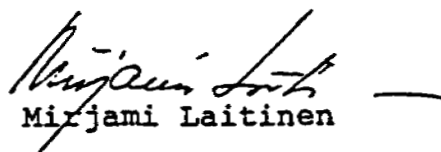
Uusi järjestelmä koskee autoja, jotka otetaan käyttöön ensimmäisen kerran vuoden 1991 jälkeen. Vuonna 1991 ja sitä aikaisemmin käyttöönotettuihin autoihin sovelletaan lähivuosina nyt voimassa olevaa järjestelmää.

Helsingissä 19 päivänä kesäkuuta 1991

Pääjohtaja

Jukka Tanmi

Apulaisjohtaja

Mirjami Laitinen

Verohallituksen kirje 4713/1/30/91 tiedoksi myös:

Eläketurvakeskus

Kansaneläkelaitos

- sairausvakuutusosasto

- eläkeosasto

- maksatustoimisto

Työeläkelaitosten liitto ry TELA

Maatalousyrittäjien Eläkelaitos

Valtion opintotukikeskus

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto

Liikennevakuutusyhdistys

Potilasvahinkoyhdistys

Työministeriö, työllisyystoimisto

Suomen Työnantajain Keskusliitto

TKL-palvelu

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Akava ry

Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitto ry

Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto ry

VEROHALLIUS

Helsinki 6.9.1991

Nro 6158/1/30/91

Vite

Asia Lausuntopyyntö

Verohallitus pyytää Teitä antamaan lausunnon oheisista ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuutta sekä ennakonpidätyksen toimittamistapoja ja määriä koskevista päätösluonnoksista.

Päätösluonnoksissa on ennakonpidätysvelvollisuus laajennettu koskemaan myös työeläkelakien mukaisia kuntoutusrahoja ja -avustuksia sekä liikenne- ja tapaturmavakuutuslakien perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettujen lakien nojalla kuntoutusajalta maksettavaa ansionmenetyskorvausta.

Ennakonpidätyksen määrä on eläkkeen lisäksi maksettavan kuntoutusrahan osalta 40 %, harkinnanvaraisesta kuntoutusrahasta pidätys toimitetaan päätöksen 8,2 §:ssä olevan taulukon mukaan. Nämä määrät ovat samat kuin kuntoutusrahain nojalla maksettavista vastaavista eduista toimitettavaksi määrätty ennakonpidätys.

Kuntoutettavalle, joka ei saa eläkettä, maksettavasta kuntoutusrahasta ennakonpidätys esitetään toimitettavaksi palkkaa varten vahvistettujen pidätysperusteiden mukaan vähennettynä 2 prosenttiyksiköllä.

Liikenne- ja tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettujen lakien nojalla maksettavat kuntoutusajan ansionmenetyskorvaukset ovat määrältään liikenne- ja tapaturmavakuutuslakien nojalla maksettavien muiden korvausten suuruisia, joten ennakonpidätys näistä ansionmenetyskorvauksista toimitetaan kuten ko. suorituksista.

Mahdolliset huomautukset pyydetään tekemään verohallitukseen viimeistään 20.9.1991.

Apulaisjohtaja

Mirjami Laitinen

Ylitarkastaja

Merja Hartikka-Simula

N:o 1222

Verohallituksen päätös

ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä annetun päätöksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 1991

Verohallitus on muuttanut ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä 30 päivänä toukokuuta 1991 antamansa päätöksen (911/91) 8 pykälän 1, 3, 5 ja 6 momentit sekä lisännyt päätökseen uuden 9 a §:n seuraavasti:

3 luku

Ennakonpidätys kuntoutusrahasta, vakuutus- ja vahingonkorvauksista sekä vakuutusmaksujen palautuksesta

8 §

Vakuutetulle suoritettavasta sairausvakuutuslain mukaisesta päivärahasta ja erityishoitorahasta sekä kuntoutusrahasta (611/91) 14, 15 ja 17 §:n mukaisesta ja muusta kuin eläkkeen lisäksi maksettavasta kuntoutusrahasta ennakonpidätys on toimitettava 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla palkkaa varten määrättyjen pidätysprosenttien mukaan alennettuna 2 prosenttiyksiköllä sekä äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahasta 4 prosenttiyksiköllä alennettuna. Pidätysprosentteja ei kuitenkaan alenneta, jos verokortissa on määräys, jonka mukaan pidätysprosentti nousee tulojen kasvaessa (ns. portaikkoverokortti) tai jos verokortissa on verotoimiston ennakkopereintälain 16 §:n nojalla antama määräys ennakonpidätyksen suuruudesta. Muusta sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain nojalla tulojen tai elatuksen vähentymisestä maksettavasta korvauksesta ennakonpidätys on toimitettava 1 §:n 1 ja 2 momentissa määrättyllä tavalla alentamattomana.

Ennakonpidätys sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain nojalla maksettavasta vähimmäis-

määräisestä päivärahasta on toimitettava 1 ja 2 momentista poiketen 20 %:n suuruisena. Ansiotyössä olevalle verovelvolliselle vähimmäismääräisenä maksetusta vanhempainrahasta ennakonpidätys on kuitenkin toimitettava 40 %:n suuruisena. Ennakonpidätystä ei kuitenkaan toimiteta edellä tässä momentissa tarkoitetuista suorituksista, jos suoritus on enintään 20 markkaa päivää kohti.

Eläkkeensaajan saadessa lisäksi kuntoutusrahaa, toimitetaan kuntoutusrahasta ennakonpidätys 40 %:n suuruisena. Jos eläke, jonka lisäksi kuntoutusrahaa maksetaan, on enintään kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen, eikä siitä ole 7 §:n 3 momentin nojalla toimitettava ennakonpidätystä, ei ennakonpidätystä ole toimitettava myöskään kuntoutusrahasta, ellei maksajalle ole annettu ennakonpidätyksen toimitamiseen velvoittavaa määräystä erikseen verotoimistosta.

Kun edellä 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja korvauksia maksetaan aikaisemmin maksettujen korvausten lisäksi tai kertasuorituksena tai useammalta kaudelta yhdellä kertaa taikka muulta ajalta kuin verovuodelta, ennakonpidätys toimitetaan 2 momentissa olevan taulukon osoittaman pidätysprosentin suuruisena. Ennakonpidätys toimitetaan tämän taulukon mukaan myös harkinnanvaraisesta kuntoutusavustuksesta ja sairausvakuutuslain mukaisen

omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/91) mukaisista päivärahoista.

9 a §

Tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/91) ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta

kuntoutuksesta annetun lain (626/91) nojal kuntoutusajalta maksettavista ansionmenetyksistä ennakonpidätys toimitetaan siten kuin 6 §:ssä ja 9 §:n 1 ja 3 momentissa on määrätty.

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1991.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 1991

Pääjohtaja *Jukka Tammi*

Ylitarkastaja *Merja Hartikka-Simula*

N:o 1223

Verohallituksen päätös
ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuudesta annetun päätöksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 1991

Verohallitus on muuttanut ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuudesta 30 päivänä touko-
kuuta 1991 antamansa päätöksen (912/91) 1 pykälän 1 momentin 7 kohtaa seuraavasti:

1 §

7) kuntoutusrahasta, kuntoutusavustuksesta
ja kuntoutusajalta tapaturma- ja liikenneva-
kuutuslain perusteella korvattavasta kuntou-
tuksesta annettujen lakien (625/91 ja 626/91)

nojalla maksettavasta ansionmenetykskorvauk-
sesta.

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä loka-
kuuta 1991.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 1991

Pääjohtaja *Jukka Tammi*Ylitarkastaja *Merja Hartikka-Simula*

Työeläkelaitoksille

KUNTOUTUSRAHAN MAKSAMINEN SAIRAUSVAKUUTUSRAHASTOLLE

Eläketurvakeskus on antanut kuntoutusrahaa ja muita kuntoutussäännöksiä koskevat soveltamisohjeet yleiskirjeessä A 17/91 (julkaistu erillisessä kuntoutuskansiossa).

Kuntoutusrahan maksamista sairausvakuutusrahastolle ei yleiskirjeessä ole erikseen käsitelty.

Kuntoutusrahan maksaminen muulle kuin kuntoutujalle

TEL 4 n §:n mukaan kuntoutusrahan maksamisessa noudatetaan soveltuvin osin sitä, mitä eläkkeen maksamisessa yleensäkin. Eläkkeen maksamisesta muulle kuin sen saajalle itselleen on säädetty TEL 19 a - 19 c §:ssä. Eläkkeen maksamisesta sairausvakuutusrahastolle on säädetty TEL 4 d §:ssä.

Koska kuntoutusrahan maksamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä eläkkeen maksamisesta on säädetty, voidaan kuntoutusraha tai sen osakin maksaa muullekin kuin kuntoutujalle itselleen.

Kuntoutusrahan maksaminen sairausvakuutusrahastolle

TEL 4 d §:ssä säädetään eläkkeen maksamisesta sairausvakuutusrahastolle. Tässä pykälässä ei ole erikseen säädetty kuntoutusrahan maksamisesta sairausvakuutusrahastolle.

Kuntoutusrahaa ja sairauspäivärahaa ei myönnetä samalle ajalle silloin, kun on kysymys Kansaneläkelaitoksen myöntämästä kuntoutusrahasta.

Myöskään työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa ei tulisi myöntää ajalle, jolta on jo maksettu sairauspäivärahaa. Tällöin henkilö on jo sairauden eikä kuntoutuksen vuoksi estynyt tekemästä ansiotyötään.

Jos henkilölle kuitenkin annetun kuntoutuslupauksen mukaisesti tai muuten myönnetään kuntoutusraha samalle ajalle kuin sairauspäivärahaa on jo maksettu, suoritetaan kuntoutusraha sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa (TEL 4 d § 4 mom.).

Tulkintaryhmän kannanotto
Tiedustelut M-L Seppälä

Työeläkelaitoksille

KUNTOUTUSLUPAUSHETKI JA TAKAUTUVASTI MYÖNNETTÄVÄ KUNTOUTUS

Eläketurvakeskus on antanut ohjeet kuntoutusrahasta ja muista kuntoutussäännöksistä yleiskirjeessä A 17/91 (julkaistu erillisessä kuntoutuskansiossa).

Kuntoutuslupaushetki

Yleiskirjeen kohdassa 4 todettiin, että eläkelaitos voi tehdä päätöksen kuntoutukseen ryhtymisestä eli lupautua kuntoutuksen tukemiseen. Tällaisena kuntoutuslupaushetkenä pidetään yleensä sitä hetkeä, jolloin kuntoutuslupausta ensimmäisen kerran annettiin. Mikäli kuntoutuslupausta antaminen pitkittyy kuntoutusselvittelyn vuoksi, voidaan kuntoutuslupaushetkenä pitää myös aikaisempaa ajankohtaa.

Kuntoutuslupaushetki on tarpeen määritellä, koska sen mukaan tutkitaan kuntoutusrahan edellytyksenä oleva tulevan ajan oikeus ja lasketaan kuntoutusrahan määrä. Se vastaa työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtumahetkeä.

Kuntoutus takautuvasti

Kuntoutusasia voi tulla työeläkejärjestelmälle viereille vasta sen jälkeen kun kuntoutus on jo alkanut. Työeläkelakien mukaan kuntoutusta voidaan ryhtyä tukemaan takautuvastikin.

Työkyvyttömyyseläkettä ei voida myöntää ajalta ennen eläketapahtuman sattumista. Myös kuntoutuksen eläketapahtumahetki eli kuntoutuslupaushetki pitäisi olla ennen kuntoutuksen alkamista.

Jos siis kuntoutus on jo alkanut silloin, kun kuntoutuslupausta ollaan antamassa, kuntoutuslupaushetkenä pidetään viimeistään kuntoutuksen alkamishetkeä.

Työeläkelaitoksille

VAKUUTUSMAKSUJEN PERIMINEN KUNTOUTUSRAHASTA

Eläketurvakeskus on antanut ohjeet kuntoutusrahaa ja muita kuntoutussäännöksiä koskevat soveltamisohjeet yleiskirjeessä A 17/91 (julkaistu erillisessä kuntoutuskansiossa).

Vakuutusmaksujen perimistä kuntoutusrahasta ei yleiskirjeessä ole erikseen käsitelty.

Vakuutusmaksujen periminen**Eläkkeestä**

Eläkelaitoksella on YEL 12 §:n 5 momentin ja MYEL 12 §:n 4 momentin mukaan oikeus vähentää yrittäjälle tulevasta eläkkeestä maksamatta jääneet vakuutusmaksut.

Vakuutusmaksut voidaan kuitenkin periä vain yrittäjän omasta YEL- tai MYEL-eläkkeestä. Eläkkeensaajan suostumuksetta vakuutusmaksuja voidaan periä vain kolmannes kulloinkin maksettavan YEL- tai MYEL-eläkkeen määrästä. Muiden lakien mukaan kertyneestä eläkkeen osasta vakuutusmaksua ei saa vähentää ollenkaan.

Kuntoutusrahasta

Kuntoutusrahan maksamisesta on soveltuvin osin voimassa mitä eläkkeen maksamisesta on säädetty (TEL 4 n § ja viittaussäännökset YEL 5 § 1 ja MYEL 6 § 1 momentti). Näin ollen myöskin maksamattomia vakuutusmaksuja voidaan periä kuntoutusrahasta. Niitä ei kuitenkaan voida periä muuta kuin siltä osin kun ne vastaavat YEL- tai MYEL-eläkkeen osuutta kuntoutusrahasta.

Vakuutusmaksujen periminen kuntoutusrahasta on siis mahdollista, mutta tulisi kuitenkin tapaus tapaukselta harkita, onko periminen tarkoituksenmukaista kuntoutuksen onnistumisen kannalta.

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN KUNTOUTUSPALVELUKULUJEN TILASTOINTI

Tämä tiivistelmä on yhteenveto asiaa selvittelien työryhmien loppuraporteista (KUNTOTI 17.12.1991 ja KUPATI 21.4.1992) ja saatetaan eläkelaitosten tietoon toimenpiteitä varten. Raportit saa haluttaessa Eläketurvakeskuksesta tässä tiivistelmässä mainittavilta yhteyshenkilöiltä.

Työeläkejärjestelmän kuntoutuspalvelukulujen tilastoinnista ja toteutuksesta on sovittu seuraavaa.

Tilastointi koskee 1.10.1991 (kuntoutuusuudistuksen voimaantulopäivä) tai sen jälkeen vireille tulleita kuntoutusaloitteita ja niistä muodostuvia kuntoutuspalvelukuluja.

Tilastoitava kuntoutusaloite

Tilastoitavana kuntoutusaloitteena pidetään kuntoutushakemuksen tai muun vastaavan aloitteen lisäksi työkyvyttömyyseläkehakemuksen/-ratkaisun yhteydessä tehtävää selvittelyä. Tällaista selvittelyä voi olla lausuntopyyntö VKK:lta, eläkelaitoksen kuntouttajan selvittely, asiakasyhteistyöryhmän selvittely ja/tai muita vastaavia kuntoutuksen ammattilaisten tekemiä toimenpiteitä, jotka edeltävät varsinaista kuntoutuspalvelupäätöstä. Tätä vähäisempiä eläkeratkaisujen yhteydessä tehtäviä kuntoutusarvioita ei oteta mukaan tähän tilastoon.

Tilastoitava kuntoutuspalvelukulu

Tilastoitavana kuntoutuspalvelukuluna pidetään kuntoutustoimintoa, joka aiheuttaa kuntoutuksesta vastaavalle eläkelaitokselle erillisen menokirjauksen tai jonka toteuttamiseksi tarvitaan menoerän 'tiedostava' päätös. Tästä ja kuntoutuspalvelukulujen luokittelusta tarkemmin liitteessä 1.

Tilastojaksot

Tilastojaksoista on Eduskunnalle tehtävää selontekoa varten sovittu, että vuoden 1993 aineisto toimitetaan 6 kuukauden jaksoina.

Tilastojaksoiksi sovittiin: Vuosi 1992, 1.- 6./1993 ja 7.- 12./1993, ja vuodesta 1994 vuosittain.

Periaatteena tulee siis alkuseurannan jälkeen olemaan kalenterivuosisijaksoina toimitettava aineisto, jonka sisällöstä ja toimitustavasta sovitaan tarkemmin vuoden 1993 lopulla.

Toimitusajankohdat

Tilastojakson aineisto toimitetaan Eläketurvakeskukseen aina tilastojaksoa seuraavan kuukauden aikana siten ajoittaen, että tilastojaksoon kuuluva aineisto kohtuullisesti saadaan mukaan.

Toimituskuukaudet ovat: Tammikuu 1993, heinäkuu 1993 ja tammikuu 1994.

Lukumääräkysely kesällä 1992

Eläkelaitoksilta pyydetään kuluvan vuoden alkupuoliskolta (1.1.- 30.6.1992) lukumäärätietoja/arvioita vireille tulleista kuntoutusaloitteista (edellä määritellysti ymmärtäen) ja kuntoutusta saavista. Nämä luvut pyydetään toimittamaan Eläketurvakeskuksen tilasto-osastolle Leena Saarniolle (PL 11, 00521 Hki, puh: 90-1512120, fax: 1512496, memo: ETK.T10L).

Kuntoutuspalvelutilastoinnin tietoliikenne

Tässä vaiheessa ei nähty tarkoituksenmukaiseksi kehittää laitoksille varsinaista mikro-ohjelmistoa tilastojen keruuta varten, vaan laitokset keräävät ja toimittavat sovitut tiedot sopivinta vaihtoehtoa käyttäen Eläketurvakeskuksen tilasto-osastoon Leena Saarniolle.

Vaihtoehdot:

1. Tiedot toimitetaan ASCII-tiedostona mieluiten 3½-tuuman mikrolevykkeellä (Liite 4).
- 1.1 Tiedostosta mahdollisesti puuttuvat tiedot voidaan toimittaa erillisellä lomakkeella.
2. Kaikki tiedot toimitetaan lomakkeella (Liite 3, ajateltu lähinnä pieniä eläkelaitoksia).

Vaihtoehdossa 1 mikrolevykykeen käyttö siirtovälineenä on suositeltavaa myös siinä tapauksessa, että laitoksen oma toteutus tapahtuu isokonesovelluksena. Tämä yksinkertaistaa tiedonsiirron organisointia, koska Tietokonepalvelun (TKP) välivaihe jää pois.

Kuntoutuspalvelutilastot

Eläketurvakeskuksessa eri laitosten toimittamista tiedoista koostetaan mikro-ohjelmistolla (PARADOX) sovitut tilastotaulukot (taulukkomallit KUNTOTI-raportin liitteinä). Tarvittaessa ETK toimittaa eläkelaitoksille myös laitoskohtaiset taulukot

samassa yhteydessä, kun se ajaa järjestelmää kuvaavat yhteistaulukot.

Liikkeellelähtö

Eläkelaitosten tulee aluksi valita ja sopia ETK:n kanssa tiedonsiirtotavasta ja sen mukaisesti lähteä kirjaamaan sovittuja tietoja.

Yhteyshenkilöt Eläketurvakeskuksessa

Tilastoinnin sisältö ja periaatteet:

Mikko Pellinen, p. 1512137, memo ETK.T106
Leena Saarnio, p. 1512120, memo ETK.T10L
Heidi Säilä, p. 1512139, memo ETK.T107
kaikilla fax: 1512496
TO-osasto, PL 11 00521 Hki

Tiedonsiirtotekniikka:

Mikael Heinrichs, p. 1512539, memo ETK.T1GS
fax: 1512205
TH-osasto, PL 11 00521 Hki

TIIVISTELMÄN AINEISTOLUETTELO

- Liite 1: KUNTOOUTUSPALVELUJEN LUOKITTELUA JA LUOKITUKSEN SISÄLTÖÄ (17.12.1991)
- Liite 2: KUNTOOUTUSPALVELUTILASTOJEN TIETOLUETTELO (tietuekuvaus, 21.4.1992)
- Liite 3: KUNTOOUTUSPALVELUJEN TIETOLUETTELO (lomakemalli)
- Liite 4: KUNTOOUTUSPALVELUJEN TILASTOINNIN TIEDONSIIRROSTA (Mikael Heinrichsin muistio 16.4.1992)

KUNTOUTUSPALVELUJEN LUOKITTELUA JA LUOKITUKSEN SISÄLTÖÄ

Yleisperiaatteita:

Tilastoon kuuluvaksi katsotaan kuntoutustoiminto, joka aiheuttaa kuntoutuksesta vastaavalle eläkelaitokselle erillisen menokirjauksen tai jonka toteuttamiseksi tarvitaan menoerän 'tiedostava' päätös. Tässä mielessä menoeräksi riittää pelkkä kuntoutusrahapäätöskin, vaikkei itse kuntoutuspalvelu maksaisi 'mitään' (mahdollista ehkä lähinnä koulutuspalveluissa).

Tilastointi on yksilötasoinen. Näin ollen ryhmäkuntoutuksen kustannus tulee osittaa osallistujakohtaiseksi.

Tilastoon ei oteta mukaan eläkelaitoksen VKK:lta pyytämää kuntoutuslausuntoa henkilön kuntoutustarpeista ja -mahdollisuuksista, vaikka VKK tästä eläkelaitosta laskuttaakin. Tämä siksi, että toiset eläkelaitokset hankkivat kuntoutuslausunnot omalta kuntoutushenkilöstöltään, joka tällöin menoeränä sulautuu organisaation kustannuksiin.

Laitoksen toimintaan sisältyvä kuntoutustoiminta voitaneen tarvittaessa arvioida esimerkiksi laitoksen kuntoutustoimintaan varaamien henkilö-/työresurssien- sekä työseurannan kautta (asiakasneuvottelujen määrä, jne). Tällöin myös VKK:n kuntoutuslausuntojen kustannukset voidaan liittää niitä pyytäneiden eläkelaitosten kuntoutuskustannuksiin.

Pääerotteluja:

Kuntoutuspalvelujen tilastoinnissa eritellään palvelujen saajat sen mukaan, liittyykö palveluihin kuntoutuksen toimeentuloturvaetuuksia vai ei. Tavoitteena on, että kummassakin ryhmässä tilastoidaan samantasoisia ja -laatuisia palveluja.

Myös eläkettä saavat ja ei eläkettä saavat tulee eritellä. Jälkimmäistä saattaisi olla vielä tarkoituksenmukaista eritellä hylkäävän eläkepäätöksen saaneisiin tai työssä oleviin, työttöminä oleviin sekä muusta lähtökohdasta kuntoutukseen lähteviin (esim. kotiäidit, joiden eläkeoikeuteen liittyy tulevan ajan oikeus).

Kuntoutuspalvelujen luokittelu:

Kuntoutustoiminnan tavoite ja toimenpiteet vaihtelevat kuntoutuksen luonteen mukaan.

AMMATILLINEN KUNTOUTUS (KUPA = 1_)

Ammatillisen kuntoutuksen päällimmäisenä tavoitteena on tukea vajaakuntoisen pysymistä työelämässä tai sijoittumista sinne. Työeläkejärjestelmän näkökulmasta kuntoutustoiminnan tavoitteena on aina ammatillinen kuntoutuminen.

Tutkimukset (KUPA = 11)

Työeläkejärjestelmän tavoitteen kannalta katsottuna kuntoutustoiminnan tilastoinnin piiriin kuuluva tutkimus voidaan toteutustavasta riippumatta katsoa ammatilliseen kuntoutukseen liittyväksi tutkimukseksi.

Tutkimus käsittää ne toimet, joihin eläkelaitos ohjaa hakijan, ennen kuin päätöstä kuntoutusasiasta voidaan tehdä.

Mahdollisesti myös kuntoutusprosessin aikana joudutaan arvioimaan tilannetta uudelleen.

Tutkimus voi olla:

- kuntoutustutkimusta
- työklinikkatutkimusta
- lääketieteellistä tutkimusta tai vastaavaa

Myös tutkimustavoitteella toteutettavan työpaikkakokeilun, koulutuskokeilun tai valmentavan opiskelun voidaan katsoa kuuluvan tähän kuntoutuspalveluluokkaan.

Jos tutkimuksesta aiheutuu matka-, majoitus- tai muita (esimerkiksi materiaali-) kuluja, kirjataan myös ne tähän kuntoutuspalveluluokkaan. Muut erilliseen päätökseen perustuvat kone-, laite- tms. kustannukset viedään kohtaan 'muu ammatillinen kuntoutus' (KUPA = 14).

Työpaikkakuntoutus (KUPA = 12)

Koostuu usein useammasta jaksosta, joista annetaan erilliset päätökset.

Työpaikkakuntoutus voi olla:

- **työkokeilua**
Työkokeilu suoritetaan joko toipilaana entisessä työssä, mahdollisesti aluksi lyhennetyllä työajalla, tai suunnitellussa uudessa työssä. Joskus täytyy tehdä työkeilu useammassakin työssä, kunnes kuntoutujan terveydentilalle ja ominaisuuksille parhaiten sopiva työ löytyy.
- **työhönvalmennusta**
Työkokeilua seuraava tai itsenäisesti toteutettava työhönvalmennuksen jakso, jonka tavoitteena on parantaa kuntoutujan valmiuksia uuden tehtävän hoitamisessa.

Jos työpaikkakuntoutuksesta aiheutuu matka-, majoitus- tai muita (esimerkiksi materiaali-) kuluja, kirjataan myös ne tähän kuntoutuspalveluluokkaan. Muut erilliseen päätökseen perustuvat kone-, laitte-
tms. kustannukset viedään kohtaan 'muu ammatillinen kuntoutus' (KUPA = 14).

Koulutus (KUPA = 13)

Käsittää lähinnä kuntoutustoimintaan liittyvän koulutuksen, ei sitä ennen työpaikalla mahdollisesti tapahtuneita toimia.

Koulutusmuotoja voivat olla:

- kurssit, etä-, oheis-, monimuoto-opiskelu
- varsinainen ammattikoulutus
- oppisopimuskoulutus
- korkeakouluopiskelu
- pohjakoulutuksen täydentäminen kokonais-
suunnitelman osana
- ammattikoulutusta tukevat toimenpiteet
(esim. tukiopetus)

Jos koulutuksesta aiheutuu matka-, majoitus- tai muita (esimerkiksi opetusmateriaali-) kuluja, kirja-
taan myös ne tähän kuntoutuspalveluluokkaan. Muut erilliseen päätökseen perustuvat kone-, laite-
tms. kustannukset viedään kohtaan 'muu ammatillinen kuntoutus' (KUPA = 14).

Työkykyä tukeva muu ammatillinen kuntoutus (KUPA = 14)

Työkykyä tukevaan muuhun ammatilliseen kuntoutukseen voi kuulua:

- apuvälineet (ammattitoimintaa tukevat)
- kuntoutusavustus (lähinnä TEL 4 k §:n 3 momentti)
- elinkeinoapu

Tänne viedään myös erilaiset kuntoutusta tukevat laite- ja rakenneinvestoinnit, joista tehdään erillinen päätös. Vähäisemmät ilman erillistä päätöstä maksettavat kustannukset viedään siihen kuntoutuspalveluluokkaan, johon kyseinen lisäkustannus liittyy. Tällaisia voivat olla mm. kuntoutukselta aiheutuvat matka- ja majoitus- sekä muut (esimerkiksi materiaali-) kulut.

LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOUTUS (KUPA = 2_)

Lääkinnällinen kuntoutus pyrkii pääasiassa vajaakuntoisen henkilön työ- ja toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitoon.

Työeläkejärjestelmässä lääkinällinen kuntoutus nähdään lähinnä ammatillista kuntoutusta tukevana toimintana, johon usein liittyy yhteistyötä myös työterveys-/terveydenhuollon kanssa.

SOLITA-laitosten (kuten myös KELA:n) toimintapiirissä lääkinällisen kuntoutuksen merkitys on keskeinen.

Käytännössä lääkinällistä kuntoutusta saattaa esiintyä myös työeläkelaitosten kustantamana.

Työeläkejärjestelmän näkökulmasta tyypillisiä lääkinällisen kuntoutuksen muotoja voivat olla lähinnä:

- aktivoivat kuntoutusohjelmat/-kurssit (Sisu, LHT, Näpit irti niskasta, Hikikurssi ym.)
- psykologinen kuntoutus
- fysikaaliset hoidot
- kuntoutuslaitoshoidot

Esiintyessään tähän voitaneen liittää myös KELA:n luokituksessa esiintyvät sopeutumisvalmennus- ja kuntoutuskurssit, hoidot Reumasäätien tms. sairaalassa, psykoterapia, jne.

KUNTOOUTUSPALVELUTILASTOJEN TIETOLUETTELO

Tiedot pyydetään Eduskunnalle tehtävää selontekoa silmälläpitäen seuraavina jaksoina: 1.- 12.1992, 1.- 6.1993 ja 7.- 12.1993

Eläkelaitoksen nimi ja numero:

<u>Nro</u>	<u>Tieto</u>	<u>Lyhenne</u>	<u>Pituus</u>
010	Sukunimi	NIMI	20
020	Sukupuoli	SP	1
030	Henkilötunnus	HETU	10
032	Ammatti (työtä kuvaava)	AMMATTI	25
034	Postitoimipaikan numero	PNUMERO	5
035	Postitoimipaikka	ALUE	20
040	Eläkelaki	LAKI	1
050	Kuntoutustausta	TAUSTA	1
052	Kuntoutusaloitteen vireilletulo	VIRTU	1
053	Kuntoutusaloitteen vireilletulopvm	VIRPVM	10
054	Aloitelaji	ALAJI	1
056	Kuntoutusratkaisu	RATKA	1
057	Kuntoutusratkaisupvm	RATKPVM	10
060	Kuntoutusraha	KURA	1
<u>Kuntoutuspalvelulaji</u>			
AMMATILLINEN KUNTOOUTUS			
070	Tutkimus	KUPA 11	1
075	Kuntoutuspalvelukulu	MAKSU11	10
080	Työpaikkakuntoutus	KUPA 12	1
085	Kuntoutuspalvelukulu	MAKSU12	10
090	Koulutus	KUPA 13	1
095	Kuntoutuspalvelukulu	MAKSU13	10
100	Työkykyä tukeva muu ammatillinen kuntoutus	KUPA 14	1
105	Kuntoutuspalvelukulu	MAKSU14	10
LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOOUTUS			
110	Lääkinnällinen kuntoutus	KUPA 20	1
115	Kuntoutuspalvelukulu	MAKSU20	10
120	Loppustatus	STAT	1
122	Loppustatuspvm	STATPVM	10

TIETOJEN ERITTELYÄ:

- 020 Sukupuoli: 1 = mies, 2 = nainen
- 032 Ammatti: Mahdollisimman hyvin kuntoutettavan tekemää työtä kuvaava ammattinimike tms. kuvaus (koodaus ETK:ssa)
- 034-5 Postitoimipaikka: Kuntoutettavan osoitepostitoimipaikan nimi ja numero (alueellinen jäsentely ETK:ssa)
- 040 Eläkelaki: T = TEL, Y = YEL (TEL/YEL-laitoksille pakollinen, muilla tyhjä)
- 050 Kuntoutustausta: (kuvaavin vaihtoehto)
Eläkkeellä olevan kuntoutus
TAUSTA 1 = saa täyttä (lähinnä työkyvyttömyys- mutta periaatteessa myös muutakin) eläkettä tai osatyökyvyttömyyseläkettä. Perhe-eläkettä ei luokittelussa oteta huomioon.
- Ei eläkkeellä olevan kuntoutus
TAUSTA 2 = hylkäävän eläkepäätöksen saanut
3 = työssä
4 = työttömänä (ei työttömyyseläkkeellä)
5 = muu, ei ole ansiotyössä mutta eläkeoikeuteen liittyy ns. tulevan ajan oikeus.
- 052 Kuntoutusaloitteen vireilletulo:
VIRTU = 1 Kuntoutushakemukseen perustuva Kuntoutusaloite tulee vireille kuntoutushakemuksen (K-lomake tai muu vapaamuotoinen hakemus) kautta.
- VIRTU = 2 Selvittely tk-eläkehakemuksen/-ratkaisun yhteydessä
Selvittelyä voi olla
- lausuntopyyntö VKK:lta,
- eläkelaitoksen kuntouttajan selvittely,
- asiakasyhteistyöryhmän selvittely,
ja/tai muita vastaavia kuntoutuksen ammattilaisten tekemiä toimenpiteitä, jotka edeltävät varsinaista kuntoutuspalvelupäätöstä. Tätä vähäisempiä eläkeratkaisujen yhteydessä tehtäviä kuntoutusarvioita ei oteta mukaan tähän tilastoon.
- 053 Kuntoutusaloitteen vireilletulopäivämäärä: Sama periaate kuin eläkehakemuksenkin vireilletulopäivämäärässä, kirjataan muodossa PV.KK.19VU
- 054 Aloitelaji:
ALAJI = 1 Uusia aloitteita
Aloitteet, jotka ovat uusia, eli henkilöä ei ole työeläkejärjestelmässä tämän aloitteen mielessä aiemmin kuntoutettu, kuntoutusmahdollisuuksia selvitetty tai saanut aiempia kuntoutusratkaisuja.
- ALAJI = 2 Jatkoaloitteita
Työeläkejärjestelmässä ensimmäistä kuntoutustoteutusta seuraavat samaan kuntoutusprosessiin kuuluvat jatkoaloitteet.

ALAJI = 3 Uusittuja aloitteita:

Aiemmin kielteisen kuntoutuspäätöksen saanutta koskeva vastaavasisältöinen uusittu aloite.
Tähän voidaan viedä myös päällekkäiset aloitteet, eli jos useita samanaikaisia aloitteita niin yksi kirjautuu ALAJIIN 1 tai 2 ja muut ALAJIIN 3.

056 Kuntoutusratkaisu:

RATKA = 1 Päätetty kustantaa kuntoutuspalveluita

Päätökset, jotka merkitsevät kuntoutuspalvelutilaston piiriin kuuluvaa kuntoutustoimintaa. Näitä ovat

- varsinainen kuntoutustoiminta
- kuntoutustutkimus (joka ei välttämättä johda kuntoutukseen)
- kuntoutusrahan myöntö (vaikka kuntoutuspalvelukustannuksia ei ohjelmaan liittyisi-kään)

RATKA = 2 Aloite ei anna aihetta kuntoutukseen

057 Kuntoutusratkaisupäivämäärä: Lähinnä kuntoutuslupauksen antopäivämäärä tai muu vastaava päätöksentekopäivä, kirjataan muodossa PV.KK.19VU.

060 Kuntoutusraha:

KURA E = kuntoutusraha ei liity

K = kuntoutusraha liittyy

(K myös vaikka kuntoutusraha liittyy mutta sitä ei makseta esimerkiksi samanaikaisen sv-päivärahan maksamisen takia)

Kuntoutuspalvelulaji:

Tutkimus

070 KUPA 11 = 0 kun ko. palvelulajia ei ole maksettu tilastojaksolla

KUPA 11 = 1 kun ko. palvelulajia on maksettu tilastojaksolla

Työpaikkakuntoutus

080 KUPA 12 = 0 kun ko. palvelulajia ei ole maksettu tilastojaksolla

KUPA 12 = 1 kun ko. palvelulajia on maksettu tilastojaksolla

Koulutus

090 KUPA 13 = 0 kun ko. palvelulajia ei ole maksettu tilastojaksolla

KUPA 13 = 1 kun ko. palvelulajia on maksettu tilastojaksolla

Työkykyä tukeva muu ammatillinen kuntoutus

100 KUPA 14 = 0 kun ko. palvelulajia ei ole maksettu tilastojaksolla

KUPA 14 = 1 kun ko. palvelulajia on maksettu tilastojaksolla

Lääkinnällinen kuntoutus

110 KUPA 20 = 0 kun ko. palvelulajia ei ole maksettu tilastojaksolla

KUPA 20 = 1 kun ko. palvelulajia on maksettu tilastojaksolla

Kuntoutuspalvelukulu:

Tilastojaksolla maksettu ko. kuntoutus-
palvelulajia yhteensä

075	MAKSU11	palvelulajin KUPA=11 kokonaiskulut penneinä
085	MAKSU12	palvelulajin KUPA=12 kokonaiskulut penneinä
095	MAKSU13	palvelulajin KUPA=13 kokonaiskulut penneinä
105	MAKSU14	palvelulajin KUPA=14 kokonaiskulut penneinä
115	MAKSU20	palvelulajin KUPA=20 kokonaiskulut penneinä

120 **Loppustatus: Merkitään, kun kuntoutusohjelma päättyy**

STAT 1 = kuntoutui perusammattiin (eli palasi siihen työhön mistä lähti, ei kuitenkaan välttämättä samaan työpaikkaan)
 2 = kuntoutui kuntoutuksella pyrittäyn työhön
 3 = jatkaa opiskelua kuntoutuksen jälkeen
 4 = jäi työttömäksi
 5 = saa osatyökyvyttömyyseläkettä
 6 = saa täyttä eläkettä (tk, tt,..)
 9 = muu (esim. kuntoutus jäi kesken)

Loppustatusta ei vielä täytetä, jos kuntoutusprosessi keskeytyy esim. siksi, että kuntoutettavalle tehdään jokin terveydenhoidon piiriin kuuluva toimenpide (leikkaus tms.), joka keskeyttää kuntoutuksen. Jos myöhemmin selviää, että kuntoutustarvetta ei terveydenhoitotoimenpiteen jälkeen enää ole (eli kuntoutettavan taholta ei ilmene enempää kuntouttamistarpeita), voidaan kuntoutusprosessi päättää ym. syykoodeja käyttäen (jos lopputila tiedetään tai muuten koodilla 9).

122 **Loppustatuspäivämäärä: Päivä, jolloin kuntoutusohjelman katsotaan päättyneen tai se päätetään, kirjataan muodossa PV.KK.19VU.**

KUNTOUTUSPALVELUJEN TIETOLUETTELO

HAKEMUS	Eläkelaitoksen nimi	Numero	Eläkelaki
HAKIJA	Sukunimi	Henkilötunnus	Sukupuoli
	Ammatti	Postitoimipaikan numero	Postitoimipaikka
KUNTOUTUS-ALOITE	KUNTOUTUSTAUSTA : (Vain yksi vaihtoehto)		
	Saa täyttä eläkettä tai osatk-eläkettä	☐	Hylkäävän eläkepäättökseen saanut ☐
	Työssä	☐	Työttömänä (ei työttömyyseläkkeellä) ☐
	Muu, ei ansiotyössä, mutta eläkeoikeuteen liittyy ns. tulevan ajan oikeus	☐	
	KUNTOUTUSALOITTEEN VIREILLETULO:	Vireilletulopvm	_____
	Kuntoutushakemukseen perustuva	☐	Selvittely tk-eläkehakemuksen/ ratkaisun yhteydessä ☐
	ALOITELAJI:		
	Uusi aloite ☐	Jatkoaloite ☐	Uusittu tai rinnakkainen aloite ☐
KUNTOUTUS-RATKAISU	KUNTOUTUSRATKAISU:		
	Kustannetaan kuntoutuspalveluja	☐	Kuntoutusratkaisun pvm: _____
		☐	Aloite ei johda kuntoutukseen ☐
	KUNTOUTUSRAHA:		
	Kuntoutuspalveluun liittyy kuntoutusraha	☐	Kuntoutuspalveluun ei liity kuntoutusraha ☐
KUNTOUTUS-PALVELULAJI	AMMATILLINEN KUNTOUTUS:		
	Tutkimus	☐	Tilastojaksolla kertynyt: Kuntoutuspalvelukulu mk: _____
	Työpaikkakuntoutus	☐	Kuntoutuspalvelukulu mk: _____
	Koulutus	☐	Kuntoutuspalvelukulu mk: _____
	Työkykyä tukeva muu ammatillinen kuntoutus	☐	Kuntoutuspalvelukulu mk: _____
	LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOUTUS:		
	Lääkinnällinen kuntoutus	☐	Kuntoutuspalvelukulu mk _____
KUNTOUTUS-OHJELMAN PÄÄTÖS	LOPPUSTATUS:		
	Kuntoutui kuntoutuksella pyrittyn työhön	☐	Loppustatuspvm: _____
	Kuntoutui perusammattiin	☐	Saa osatyökyvyttömyyseläkettä ☐
	Jatkaa opiskelua kuntoutuksen jälkeen	☐	Jäi työttömäksi ☐
	Saa täyttä eläkettä (tk, tt)	☐	Muu (esim. kuntoutus keskeytyi) ☐

TH/Mikael Heinrichs

16.4.1992

ESITYS KUNTOUTUSPALVELUIDEN TILASTOINNIN TIEDONSIIRROSTA

1

Tietojen välitys

Tiedot toimitetaan sovittuun ajankohtaan mennessä suoraan Eläketurvakeskuksen tilasto-osastolle.

Tietovälineenä toimii työryhmässä esitelty paperilomake tai ASCII-tiedosto. Tiedostosta mahdollisesti puuttuvat tiedot voidaan toimittaa lomakkeella. Kunkin laitoksen kanssa selvitetään mitkä ovat näitä tietoja.

ASCII-tiedosto tulee toimittaa 3¼-tuuman mikrolevykeellä.

2

Tietojen muoto

Seuraavassa kohdassa on tiedoston tietoluettelo, jossa on esitetty tietojen järjestys ja niiden esitysmuoto. Tiedon yksilöi henkilötunnus ja kuntoutusaloitteen vireilletulo päivämäärä yhdessä.

Tiedoston nimeksi voidaan sopia vaikka "KUNTO.DAT".

Kukin tietue on tiedostossa oma rivinsä, rivit on erotettu toisistaan Carriage return (ASCII 13) ja Linefeed (ASCII 10) merkeillä. Jokainen rivi siis päättyy näihin merkkeihin.

Tiedot ympäröidään lainausmerkein (") ja niiden erottimina käytetään pilkkua (,). Jos jotakin tietoa ei kyseisestä laitoksesta välitetä tässä tiedostossa, niin tiedon tilalle tulee tyhjät lainausmerkit (").

Kun esim. ammatti puuttuu: _____
"120445056X", "24.12.1991", "SALONEN", "1", "" jne.

Päivämäärät esitetään muodossa "12.05.1992" ja markkatiedot muodossa "12234,50". Päivämääräkentät ovat 10 merkin mittaisia. Desimaalierottimena käytetään pilkkua. Henkilötunnuksesta jätetään pois välimerkki (- tai +), joten se on 10 merkin mittainen.

TH/Mikael Heinrichs

16.4.1992

3
Tiedoston tietoluettelo

nro	tieto	lyhenne	pituus
030	Henkilötunnus	HETU	10
053	Kuntoutusaloitteen vireilletulo päivämäärä	VIRPVM	10
010	Sukunimi	NIMI	20
020	Sukupuoli	SP	1
032	Ammatti	AMMATTI	25
034	Postinumero	PNUMERO	5
035	Postitoimipaikka	ALUE	20
040	Eläkelaki	LAKI	1
050	Kuntoutustausta	TAUSTA	1
052	Kuntoutusaloitteen vireilletulo	VIRTU	1
054	Aloitelaji	ALAJI	1
056	Kuntoutusratkaisu	RATKA	1
057	Kuntoutusratkaisun päivämäärä	RATKPVM	10
060	Kuntoutusraha	KURA	1
120	Loppustatus	STAT	1
122	Loppustatuksen päivämäärä	STATPVM	10
070	Tutkimus	KUPA 11	1
075	Tutkimuskulut	MAKSU11	10
080	Työpaikkakuntoutus	KUPA 12	1
085	Työpaikkakuntoutus kulut	MAKSU12	10
090	Koulutus	KUPA 13	1
095	Koulutuskulut	MAKSU13	10
100	Muu ammatillinen koulutus	KUPA 14	1
105	Muun ammatillisen kuntoutuksen kulut	MAKSU14	10
110	Lääkinnällinen kuntoutus	KUPA20	1
115	Lääkinnällisen kuntoutuksen kulut	MAKSU20	10